

Študijska knjižnica
„Miran Jarc.“
Novo mesto

Za boljše in neposrednejše stike s poslanci

Za nami je že polovica leta, odkar smo volili ljudske poslance republiške in zvezne skupščine. V predvolilni dejavnosti so bili stiki s predlaganimi kandidati zelo živahni, pa tudi marsikak zbor volivcev so obiskali takrat kandidati za poslance in se predstavili prebivalcem. Na razširjeni seji občinskega odbora SZDL v Novem mestu so razpravljali 26. decembra tudi o tem, da je odličje pre malo neposrednih stikov med izvoljenimi poslanci in organi občinske skupščine ter političnim vodstvom. Poslanci so močno obremenjeni s skupščinskimi delom, oglašajo se na občini, kadar potrebujejo razne podatke, tesnejših stikov pa le ni. Občinski odbor SZDL je zato sklenil povabiti vse poslance na podo-

ben razgovor, kakršne so prirejali v času predvolilne dejavnosti. Tokrat se bodo pomenili o tem, kako ustvariti medsebojno sodelovanje, ki naj bo trajno.

Odlikovanje inž. Iva Zobca

Popravljamo ne ljubo izpisano napako v članku »Odlikovanje aktivist Rdečega križa iz naše zadnje številke. Z zlatim odlikovanjem RK je Centralni odbor JRK odlikoval tudi zaslužnega zdravstveno-prosvetnega delavca tovariša inž. Iva Zobca, iz Novega mesta. Kot ostalim tudi njemu iskreno čestitamo za zaslužen priznanje, ki ga je dobil za svoje dolgoletno zgledno in požrtvovalno delo!

OB DVAJSETLETNICI LEGENDARNEGA POHODA XIV. DIVIZIJE NA STAJSKO

DOKAZ MOČI NAŠE REVOLUCIJE

V soboto zvečer so se v Ljubljani začele prve slovesnosti ob proslavi 20-letnice legendarnega pohoda XIV. divizije na Štajersko. V mestni galeriji so odprli razstavo dokumentov in fotografij o pohodu divizije, zvečer pa je bila v dvorani Gospodarskega razstavišča svečana akademija, na kateri je govoril tov. Boris Kraigher, takratni komisar glavnega štaba NOV in PO Slovenije. Opisal je vojaški in politični pomen pohoda naše slavne divizije za razvoj revolucije, pri čemer je posebej poudaril, da je pohod XIV. divizije znova potrdil resnico, da so revolucionarni procesi uspešni samo, če

izvirajo iz ljudstva samega. Tovariš Kraigher je ob tej obletnici obudil pomembne misli o specifičnem razvoju revolucije in narodnoosvobodilne vojske v Sloveniji, o specifičnih političnih razmerah, ki so bile na področju Slovenije. Prav tako je govoril o posebni vlogi revolucije v Sloveniji v okviru narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije v Jugoslaviji. Partizanski prodor na okupirano področje Štajerske je pokazal svetu in okupatorjem, kakor tudi vsem reakcionarjem, da moč revolucije in njena udarnost ne padata, temveč da gresta vse bolj v širino.

Pohod XIV. divizije je razbil iluzije okupatorja, reakcije in vseh narodnih sovražnikov, vdor divizije na Štajersko pa je hkrati pomenil odločilno kvalitativno spremembo v celotnem razvoju procesa socialistične revolucije v Sloveniji. Govornik je poudaril: (Nadaljevanje na 5. str.)

VREME

OD 10. DO 19. JANUARJA

Pričakujemo otoplitev s pogostnimi padavinami, v nižinah dež in sneg v medsebojni zamenjavi. Dr. V. M.

Za mir in boljše odnose med narodi

... Socialistična Jugoslavija se bojuje v prvih vrstah miroljubnega sveta za nove, boljše in pravičnejše odnose med narodi, za mir in miroljubno urejanje spornih problemov, za mednarodno sodelovanje in pomoč državam v razvoju, za razorožitev in druge podobne smotre.

Preteklo 1963. leto je bilo v nekem smislu prelomnica v izboljšanju mednarodnega ozračja. Moskovski sporazum o prepovedi jedrskih poskusov v vesolju, ozračju in pod vodo ter še nekateri drugi, kakor na primer dogovor o skupnem raziskovanju vesolja, in pripravljenost, da se nadaljujejo razgovori o ne-

dokazujejo, da je začelo med širimi ljudmi prevladovati mnenje, da je potrebno urejati mednarodne probleme na mirnem način, ne pa s silo in vojno.

Vendar to izboljšano stanje v mednarodnih odnosih ne bi smelo demobilizirati sil miru v svetu. Enotnost akcije vseh miroljubnih sil sveta naj bo še krepkejša v boju za načela, sprejeta v beograjski deklaraciji 27 šefov držav in vlad iz leta 1961. Različne manjše in večje probleme, ki so še med posameznimi narodi in državami, kaže podrediti tistemu, kar je dandanes najvažnejše — to sta mir in uresničevanje takih odnosov na svetu, ki bodo olajšali miroljubno urejanje različnih spornih vprašanj, ki že obstajajo ali pa utegnejo nastati med posameznimi državami...«

(IZ NOVOLETNE POSLANICE PREDSEDNIKA REPUBLIKE TOVARİŠA JOSIPA BROZA TITA)

Dejavnost ZK moramo nenehno prilagajati novim razmeram

Priprave na VIII. kongres ZKJ — Javnost dela v obravnavanju problemov z vsemi člani organizacij — Delo organizacij ZK lahko izboljšamo samo s skupnimi prizadevanji

Sekretar CK ZKJ Aleksandar Ranković je ob koncu posvetovanja, ki ga je centralni komite organiziral s sekretarji okrajnih komitejev, s političnimi funkcionarji iz republiških središč, posameznih občin itd., konec decembra 1963 govoril o nekaterih vprašanjih dela organizacij ZK in o pripravah na VIII. kongres ZKJ.

Tovariš Ranković je v začetku poudaril, da bi bilo treba organizirati več takšnih posvetovanj in da bi morala biti pogostnejša na vseh ravneh. Razpravo, s katero so začeli na sedanjem posvetovanju, bodo nadaljevali v republikah, okrajih, občinah in tovarniških organizacijah. — Rezultati in izkušnje, ki smo si jih pridobili v zadnjem času v boju za reševanje največjih družbenoekonomskih problemov, za neposredno demokracijo, za odstranjevanje slabosti pri našem delu, so zelo pomembni. Sleherni dan je kaj novega v delu naših organizacij in vodstev. To novo moramo po mnenju A. Rankovića čim hitreje preveriti v praksi in pogumneje prenašati v vse naše organizacije.

»Kadar pišemo in govorimo o življenju kolektivov, o delu posameznih organizacij in vodstev v časopisih kot tudi na drugih mestih, včasih enostransko in površno ocenjujemo dosežene rezultate. Naša družba in človeški odnosi, ki jih gradimo, je v nadaljevanju rekel A. Ranković, so še preveč zapleteni, da bi lahko o tem pi-

sali brez globljega prodiranja v bistvo problemov. Te probleme je treba obravnavati zmerom resno, konstruktivno, kadar je potrebno, pa tudi zelo ostro, vendar tako, da učinkujejo mobilizacijsko in vzgojno na tiste, o katerih se piše, pa tudi na delovne ljudi na sploh. Ne bom rekel, da v našem časopisju ni zelo do-

brnih in koristnih člankov, vendar je tudi dovolj površnosti, nepreverjenih podatkov o številnih pojavih. Če stokrat bi radi nekaterim stvarim dali senzacionalno obliko.»

Ko je A. Ranković govoril o javnosti dela vodstev in organizacij Zveze komunistov, je poudaril, da se pri tem ne moremo omejiti na to, da od časa do časa objavimo sklepe v zvezi s posameznimi vprašanji. Javnost dela je predvsem v skupnem pretresanju določenih problemov s celotnim članstvom prej, preden se sprejemajo sklepi. Komunisti se morajo boriti za javnost dela povsod, ker se brez tega ne moremo uspešno boriti proti birokratskim in podobnim pojavom, niti ne moremo izgrajevati novih odnosov med ljudmi.

Takšna praksa se v našem delu še ni dovolj uveljavila. Nekateri ljudi iz nepravilnih razlogov ščitimo celo, kadar se kaže, da so počenjali celo vrsto čestih hudih in protizakonitih stvari. Nekateri ljudje ne bi niti počenjali kakih nepremišljenih reči ali malverzacij, če ne bi čutili za seboj — kot navadno pravimo — močne zaslobe. Po mnenju A. Rankovića moramo to odpraviti ne glede na to, za koga gre.

Kadar ocenjujemo naše delo, moramo gledati na stvari zmeraj v procesu, ker bo (Nadaljevanje na 4. strani)

Moped je že v Brestanici!

Pismonoša Jože Topolovšek iz Brestanice je od 7. novembra do 31. decembra 1963 pridobil za naš tednik kar 403 nove naročnike in s tem dosegel največji uspeh vseh naših dosedanjih akcij. Kako smo mu izročili prvo nagrado, berite na 12. in 13. strani današnje številke!

Javna razprava o osnutku statuta in o kmetijstvu v novomeški občini

Občinska skupščina Novo mesto je na zadnji lanski seji sprejela sklep o razpisu javne razprave o osnutku občinskega statuta. Ker sta tako skupščina kot občinski odbor Socialistične zveze v zadnjih dneh decembra razpravljala tudi o kmetijstvu, so sklenili hkrati z razpravo o statutu obdelati na zborih volivcev, ki so se začeli v teh dneh, tudi kmetijstvo. Prebivalci bodo seznanjeni z vzroki, posledicami in nameni postopne reorganizacije v kmetijstvu, o kateri je razpravljala občinska skupščina.

Starihova mama iz Bušnje vasi in partizanka Slavka iz štirinajste (Slavka Krenčič iz Ljubljane, Menardova 47) sta se v nedeljo, 5. januarja, prvič po 20 letih spet srečali. Nema lokrat se je Starihova mama spomnila Slavke, celo več: eno izmed vnukinj je v spomin nanjo dala krstiti za Slavko. Čim so bračičevci prišli v Bušnjo vas, je začela povpraševati po Slavki in njuno srečanje je bilo takšno, kot vidite na sliki. — Več o nedeljskem srečanju slavne XIV. divizije z drago Belo krajino in njenimi zlatimi ljudmi berite na 5. strani današnje številke!

Večkrat imam priložnost prislutiti pomenku o raznih nepravilnostih in nemalokrat se konča tak pogovor z zamahom roke, češ: Pustimo to, saj se ne izplača! Tako je bilo tudi zadnjič na vožnji z avtobusom iz Ljubljane v Novo mesto. Trije možakarji so nekaj časa precej krepko obrali razmere v nekem podjetju, dokler ni eden zmed njih zaključil pomenka z nevzdržno ugotovitvijo: Saj ni vredno!

■ Pri tem seveda ni mislil, da mlatijo prazno slamo.
■ S tako izjavo je hotel povedati nekaj drugega: da je vsaka kritika bob v steno. Ali je imel prav?

V njegovi ugotovitvi je tudi nekaj resnice. Kritika, ki ni izrečena iz oči v oči, zares nič ne zaleže. Naši trije možakarji so kritizirali nekatere vodilne ljudi v podjetju, toda njihove izmed njih je ni šli. Nikomur ni bila dana možnost, da pove kaj v svojo obrambo. Ni bila dopuščena možnost, da morda le ni vse čisto tako, kot so govorili kritikarji. Vse, kar je bilo izrečeno, je temeljito na zelo trhljih dokazih. Pogovor je bil

vzdušje, ko je najvarnejša pot anonimne kritike... Svoje trditve je dokazoval s primeri. Moral sem priznati, da so tudi izjemni primeri, ko anonimnih pisem ne smemo soditi tako strogo, zlasti še, če so v podjetju, kjer se gode nepravilnosti, zavestne sile zelo šibke. V takem primeru so anonimna pisma signal, ki nas opozarja, da nekaj ni v redu in da so v podjetju tudi sile, ki se bodo pripravile odkrito bojevati proti napakam, če bomo le znali pravilno usmeriti njihovo aktivnost. Pomagati jim je treba k prepričanju, da bi hitreje opravili z napakami, če bi bili ubrali pot odkritega, pogumnega boja, namesto da so se zatekali k anonimnim pismom, k tej počasni, zamudni in ne preveč častni poti pravice.

■ Najpogostejši razlogi neokrite, četudi upravičene kritike izvirajo iz nepripravljenosti spoprijeti se s težavami odprtega boja mnenj. V velikih primerih zakrivajo anonimna pisma neaktivnost, nagnjenost k spregledovanju napak zaradi ljubelega miru. Zakaj v resnici tudi ni tako preprosto govoriti o napakah iz oči v oči, ker tak pogovor terja nekaj poguma in še več odgovornosti. Ni res, da si posamezniki ne upajo govoriti zgolj zato, ker se boje množevanja! Nemalokrat izvira strah iz spoznanja, da bo treba odkrito in javno kritiko utemeljevati, dokazovati, za kar pa pogosto manjka borbenosti in še večkrat dokazov.

Laže je kritizirati za yogali, manj odgovorno je napisati anonimno pismo, ker za njegovo vsebino ne prevzemo nobene odgovornosti. Takim kritikom je treba povedati tole: ne biti enostranski! Če zahtevamo od vodilnih ljudi, ki nam govorijo o predlogu družbenega plana ali o čem drugem, naj bodo prepričljivi, je potrebno, da je taka tudi naša kritika. Boj mnenj mora temeljiti na vzajemni odgovornosti in enakopravnosti. Ni dovolj reči: »Zanič je njegov predlog, ni prepričljiv...« Tudi ugotovitev, da je nekaj zanič, mora biti prepričljiva.

■ Kako pa naj utemeljimo svojo kritiko, če mi niso dostopni podatki? me je nekoč vprašal znanec, ko sva govo-

Z novim letom, ki je prišlo nekako dober mesec po Kennedyjevi smrti, ko so odnosi med Vzhodom in Zahodom v nekem smislu otrpnili v pričakovanju in uganjanju, so prišle prve pobude in nove znanilke napredka. Ze novi predsednik ZDA je dal dovolj spodbudnih izjav, da bo nadaljeval prizadevanja svojega predhodnika, zdaj pa je premier Hruščov poslal predsednikom vlad vseh držav poslanico, v kateri predlaga sklenitev posebnega mednarodnega sporazuma o odpovedi uporabe sile pri reševanju obmejnih sporov.

Lahko torej rečemo, da dobra volja obstaja, da se vsi odgovorni voditelji zavedajo nesmiselnosti in nevarnosti zaostrovanja mednarodnega položaja in da so voljni storiti določene korake za utrditev dosedanjih pridobitev. In vendar so te pridobitve, bodimo iskreni, še zelo skromne.

Največja je vsekakor lani sklenjena pogodba o delni prepovedi atomskih poskusov, prvi resnični korak, četudi neobogljčen, v smeri pomiritev sveta. Prepovedati bi bilo treba še podzemne poskuse. Začeti bi bilo treba v resnici reševati razorožitveno vprašanje. Po možnosti skleniti nenapadno pogodbo med NATO in Varšavskim paktom. Razširiti trgovino med Vzhodom in Zahodom (»Narodi, ki trgujejo, se ne vojskujejo.« pravijo v Moskvi). Še naprej pospeševati turizem, kulturno sodelovanje, izmenjavo mnenj — možnosti je na tisoče.

Zakaj nauk moskovskega sporazuma o prepovedi poskusov je predvsem

ta-le: Čeprav pomeni šele začetek — in vsi se strinjamo, da pomeni res šele začetek —, je vendarle vzbudil v svetu, razočaranem nad dolgoletnimi jalovimi, maratonskimi prerekanji med velesilami, tolikšno zadovoljstvo, ustvaril tolikšen moralni kapital, da spodbuja državnike in narode k novim in novim

Spodbuden začetek

korakom za utrditev svetovnega miru. Upajmo, da bo leto 1964 prineslo vsaj toliko kot lansko. Prinesiti pa nam bi moralo več.

x x x

Zivljenje pa vsak dan, vsak teden prinaša nove in nove dogodke in obiske. Med njimi je tudi obisk kitajskega premiera Ču En Laja v Albaniji. Za zdaj je to edina evropska dežela, ki jo je obiskal visoki gost. Albanijo je tako rekoč obiskal spotoma med popotovanjem po afriških deželah, ki jih skuša pridobiti za azijsko-afriško solidarnost, seveda pod kitajskim pokroviteljstvom.

Kljub temu je tudi obisk v Albaniji zanimiv. Neki francoski dopisnik, ki je govoril s Čujem v Alžiru, pravi, da je kitajski premier »šarmenten«, in je kitajski premier »šarmenten«, da se zelo

varuje, da ne bi ustvaril videza, da daje nasvete svojim gostiteljem, posebno takrat, ko jim daje nasvete. Skratka, Ču je izredno obziren in tenkočuten. Toda ne v Albaniji. V Albaniji se je spremenil v grmečega propagandista, ki bljuje ogenj na »provokacije in satanske naklepe renegatske Titove klike, ki je poseben odred ameriškega imperializma...« in tako dalje.

Spraševati se, ali Ču resnično verjame temu, kar govori, je jalovo za praktično sklepanje in vzročno povezavo dogajanja. Da je dovolj inteligenten, da ne verjame lastnim besedam, dokazujejava prav njegova obzirnost in »šarmentnost« v Afriki. Tam ni govoril o »renegatski Titovi kliki«, ker so afriške države, ki jih je obiskal, »več let že povezane z Jugoslavijo s številnimi prijateljskimi vezmi«, kakor pravi pariški »Le Monde«. »Zato je bil tam oprezen in je govoril o koeksistenci«, pripominja časopis. »Njegov govor, ki ga je imel v Skadru, nasprotuje vsemu, kar je izjavil v ZAR, Alžiriji in Maroku.«

Podcenjevali bi inteligenco Afričanov, če bi mislili, da ti niso opazili tega albanskega intermezza sredi drugih Čujevih serenad o koeksistenci. Dokazali so, da znajo spregledati vse mogoče neokolonialistične ukane in spletke. Pravzaprav so v politiki s svojo bistroumnostjo presenetili že ves svet. Tudi Ču En Laja utegne kljub vsej njegovi obzirnosti in »šarmanu« na afriški turneji še doleteti kako presenečenje.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

poln domnev, baje in morda. Sobesedniki so se pogosto sklicevali na take krilatice: rekel je, videla je, slišali so in podobno. S tako »kritikores« ni vredno tratiti časa.

Nekdo mi je zadnjič rekel: »Nimaš prav. Tudi tedaj, če je to res mlatenje prazne slame, ostane še zmeraj ne tako osamjen pojav, ki ima svoje vzroke in ki zasluži našo pozornost.« Priznal sem. Res je: to je pojav, ki mu je treba odkriti vzroke. Zakaj pišejo ljudje anonimna pisma? To je v pogojih samoupravljanja delovnih ljudi pojav, ki ima svoje korenine v oporunizmu, v bežanju od odgovornosti, v izmikljanju dolžnosti, da bi svoje prepričanje branili in dokazovali. Ali res slamo to?

Nekoč sem optimiziral z anonimnimi pisli. Kmalu nato sem prejel podpisano pismo. »Nimaš prav.« mi je pisal tovariš N.N., »vzroki so tudi druge. Zgodí se, da je v kakem podjetju tako

riča o kritiki. Res je, težko je zbirati podatke zgolj z namenom kritike. Ne pravimo zastoj, da se prava kritika rodi pri delu. Treba je delati in kritizirati. Le delo je pravo izkodišče za konstruktivno kritiko, ker nudi možnost in ker vsiljuje tudi potrebo po odkritem razgovoru o napakah. Kritika, ki se rodi v delu, z željo, da bi hitreje napredovali, z namenom, da bi gradili, ne pa rušili, je zmeraj dobrodošla, a tudi če tu pa tam ni ugodno sprejeta, je iz oči v oči skoraj gotovo učinkovita.

Sistem samoupravljanja nam nudi pogoje odkritega pogovora iz oči v oči. Upravljati tovarno — to ne pomeni samo glasovati. Samoupravljanje je tribuna, kjer se odvija boj mnenj, iz katerega se rode najboljše odločitve. Kritika se ne sme začeti šele po sprejetju odločitvi, marveč že prej, ko branimo svoje stališče, ki ni nujno enako drugemu, dokler ne »sklonimo« pod težo argumentov, pred močjo prepričanja, ali pa zmaga naše stališče, če so naši argumenti močnejši

KOVINSKO PODJETJE v Ribnici se krepko razvija

V Kovinskem podjetju v Ribnici dela 110 delavcev, v začetku 1963 pa jih je bilo le 80. Kolektiv se je zlasti letos lepo razvil in sodi najbrž med tiste, ki so med prvimi izpolnili plan. Za 148 milijonov dinarjev vrednosti, kolikor jim je plan nalagal, so naredili že do konca avgusta 1963, do konca leta pa so s proizvodnjo ustvarili za približno 240 milijonov dinarjev in s tem za okroglo 75 odst. preseglili plan.

Očitek, da so najbrž slabo planirali, naj kar takoj zavrnemo in povemo, kako je pristo do tega. Med letom so prigrisodarili 7 milijonov dinarjev in z njimi kupili nekaj opreme: varilne aparate, stružnico in nekaj drobnega orodja, nato pa so lahko proizvodnjo postopek izboljšali. Posledica je seveda bila večja storilnost, kar se je pokazalo v znatnem prekoračenju planskih obveznosti.

Letos so obdelali približno 700 ton kovin. Izdelujejo kovinsko gradbeno opremo in stroje, največ dvigala za gradbeništvo. Na tržišču je zelo veliko povpraševanje njihovih izdelkih, zato nameravajo še vnaprej ostati zveč dosedanjih proizvodnih. Ves kolektiv si želi svojo strojno opremo izpolniti še bolj, ker bodo le tako lahko še naprej povečevali proizvodnjo in zadoščali zahtevam naročnikov.

● Topli vetrovi z zahoda so popolnoma sprevrli vreme v Sovjetski zvezi. Na severu države se je temperatura naglo dvignila na 1 stopinjo nad ničlo (Murmanski), v glavnem mestu sončne Armenije daleč na jugu pa je bilo 16 stopinj pod ničlo.

J. B.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Spopadi na Cipru so se polegli po prihodu britanskih vojakov na otok, toda pod pepelom še vedno ti. Usoda otoka je negotova, ker se je v spor vmešala tujina. Grki bi se radi otokseli tega vmešavanja, turška manjšina pa se boji Grkov.

● Indijski nacionalni kongres je na letni konferenci pozdravil predlog za sklicanje nove konferencie neangažiranih držav.

● Ganski predsednik Nkrumah je za las ušel smrti, ko je streljal nanj s puško atentator v policijski uniformi. Njegov zaščitnik je bil ubit, Nkrumah pa se je spopadel s atentatorjem in ga razorozil.

● Papež Pavel VI., ki je kot prvi papež romal po svetopisemskih krajih, se je v Jeruzalemu sestal s carigradskim patriarhom Atenagorom.

● V glavno mesto Kambodije Pnom Penh je prišel francoski obrambni minister Messmer, ki se pogaja s princem Sihanukom o razširitvi francoske kulturne in vojaške pomoči Kambodji. Hkrati je izročil de Gaullovo povabilo Sihanuku, naj letos spomladi obišče Pariz.

● Sovjetske projektantske organizacije in znanstveno-raziskovalne ustanove so začele izdelovati programe za razmislevek osnovnih panog kemične industrije za obdobje do leta 1970.

● Preiskava o umoru predsednika Kennedyja, ki jo vodi posebna predsedniška komisija, poteka v popolni tajnosti. Ljudi menijo, da bi delo komisije utegnulo trajati tudi celo leto.

● Turški parlament je izglasoval zaupnico novi vladi premiera Ismeta İnönüja z 226 proti 175 glasovom.

6. januarja na novo-meškem sejmišču

Pretekli ponedeljek je bil na novomeškem sejmišču sejem za prašiče in govedo. Obisk ni bil posebno dober, menda zaradi prehudega mraza. Kupecem je bilo na voljo 647 prašičkov, od katerih so jih kupili 544, in 118 glav goveje živine. Prodanih je bilo 63 glav goved.

Pujski od 6 do 12 tednov stari so veljali 7.000 do 10.500 din, volji 275—300 din kg, krave 135—215 din kg in mlada živina 280—300 din kg. Govedo je bilo tokrat odkupljeno samo v plemenske svrhe, medtem ko niti ena žival s tega sejma ni šla v klavnico.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Pretreseni ob vesti o katastrofalni železniški nesreči v Jajincih blizu Beograda kar verjeti nismo mogli, da je to res, da se je kaj takega moglo zgoditi. Težko je bilo verjeti, da je malomarnost posameznikov terjala smrt 61 ljudi, med njimi sinov, hčera, očetov in mater. Njihova smrt je strašno opozorilo, da včasih pozabimo na splošno varnost ljudi, ne da bi se zavedali, da s tem delamo hud zločin. Tako je bilo tudi v Jajincih, kjer se je v soboto ob 5.30 zaletel potniški vlak iz Požarevca v pospešeni potniški vlak iz Niša, ki je stal na odprti progi zaradi okvare na pomožni zavori. Kako se je moglo zgoditi?

Medtem ko se je pospešeni vlak iz Niša ustavil na odprti progi, ne da bi odgovorni vlakovodja poskrbel za predpisane svetlobne signale, je vlakom odpravnik v Jajincih sporočil postaji v Belem Potoku in topčiderski železniški postaji, da je pospešeni železniški potniški vlak iz Niša že zapustil postajo. Kretničar ga ni opozoril na to usodno napako. Ze čez čas se je lokomotiva z vso silo zaletele v zadnje vagonne na odprti proti stoječega vlada. Posledice so bile strašne: 61 mrtvih in okrog 300 ranjenih potnikov. Sreča v nesreči, da je v bolnišnici le še 77 bolnikov in da se tudi ti počutijo bolje. Strije železničarji so v preiskovalnem zaporu, ker bodo obtoženi hudega kaznivlega dejanja zoper splošno varnost.

V to strašno nesrečo, zaradi katere smo pretreseni in nesrečni, je prodir tudi svetli žarek: namreč vest o največji meri solidarnosti, ki so jo pokazali preživeli potniki in prebivalci bližnjih naselij pri reševanju ponesrečenec. Ranjenim so nudili v najkrajšem času potrebno zdrav-

niško pomoč in jih prepeljali v bolnišnico. V najkrajšem času je dalo več kot 200 ljudi svojo kri za ponesrečence.

● Tovariš Tito je preživel noveletne praznike na Brionih. Novo leto je pričakal v krogu svojih najbližjih sodelavcev in s svojo soprogo v brionskem hotelu »Istra«. Delovnim ljudem Jugoslavije je voščil srečno novo leto. V noveletni poslanici je izrazil prepričanje, da stopamo v leto 1964 z upravičenimi upi v nadaljnji napredek krepitve miru na svetu in sporazumevanje med

NESREČA V JAJINCIH

narodl. »Narode sta že izmučila.« je rekel tovariš Tito v noveletni poslanici. »hladna vojna in stalno trepetanje za svojo usodo, kar hromi normalno življenje in razvoj na svetu, onemogoča ustvarjalno pobudo ljudi in poraja negotovost glede prihodnosti.«

Novoletna poslanica je govorila tudi o doseženih rezultatih delovnih prizadevanj v letu 1963. Opozorila je tudi na številne napake, ki vzbujajo ogorčenje ljudi. Na koncu je tovariš Tito pozval delovne ljudi Jugoslavije, da poprimo še krepkeje, še vztrajneje in enotneje v ustvarjanju srečne in velike prihodnosti.

● Kakor smo že poročali, je imel sekretar CK ZKJ Aleksandar Ranković zaključno besedo na posvetovalnem CK ZKJ v Beogradu. Med drugim je opozoril, da imamo v ZK še vse preveč improviziranih sestankov, slabo pripravljenih in s preobširnimi dnevnimi redi. Takí sestanki mena, težavnosti in obsega nalog v letu 1964.

Za sodobno kmetijsko proizvodnjo gre

Občinski odbor Socialistične zveze Novo mesto je 26. decembra 1963 na razširjeni seji najdlje razpravljala o kmetijstvu. V tem zgoščenem poročilu se omejujemo predvsem na politične utemeljitve, ki so bile izrečene v zvezi s predlagano reorganizacijo v kmetijstvu, o kateri je razpravljala novomeška občinska skupščina. V posebnem poročilu o seji skupščine pa naštevamo zanimive statistične in druge številke ter gospodarske utemeljitve, ki so jih navajali odborniki in gostje. Občinski odbor SZDL je na seji razpravljala še o nekaterih drugih zadevah, o katerih poročamo v samostojnih krajših sestavkih.

Na seji občinske skupščine predlagane organizacijske spremembe, z namenom postopne združitve vseh zadrug in kmetijskega posestva v novomeški občini v eno kmetijsko organizacijo, imajo svojo predzgodovino. Že pred leti se je nekdanjih 14 kmetijskih zadrug spojilo v tri, ki obstajajo še danes. Tudi manjša, prej samostojna kmetijska posestva, smo skoraj hkrati združevanjem zadrug pripojili k bivšemu KGP Novo mesto. S tem smo želeli doseči v kmetijskih organizacijah večjo akumulacijo, ki bi zagotovila večje naložbe. Vsaka izmed prejšnjih 20 kmetijskih organizacij je ustvarjala premalo sredstev in se ni mogla kot resen tekmelec potegovati za dodelitev večjih investicijskih posojil.

Napak bi bilo trditi, da z združevanjem zadrug in z ustvarjanjem KGPK Novo mesto nismo dosegli ničesar. Investicijska dejavnost se je močno razvila, začeli smo delati širše načrte za razvoj, pa tudi sicer smo dosegli v kmetijstvu pomembne uspehe, zlasti kar se tiče povečevanja hektarskih donosov in uvajanja sodobnejše proizvodnje. Brez dvoma pa drži tudi to, tako so menili na seji, da bi se dalo zlasti v okviru KGPK Novo mesto narediti veliko več, če bi posvečali več pažnje proizvodnji in manj drugotnim nalogam.

Ko tehtamo izgube v kmetijstvu

Izgube so pogosto predmet vročih razprav, kmetijcem pa zelo radi zrugamo zaradi njih. Navzlic vsemu pa trezna presoja kaže, da vsega niso krivi oni. Priznajmo, da smo z razvijanjem sodobne kmetijske proizvodnje začeli sorazmerno pozno in da smo delali vse preveč poizkusov na majhnih kmetijskih posestvih, ki so v proizvodnem smislu pomenila zelo malo. V industriji smo veliko prej spoznali, da se mnogo bolj izplača graditi sodobne, velike objekte, kot pa desetine majhnih, ki so slabo opremljeni.

V letu 1962 je ostalo neplačanih 89 milijonov davkov

Občinska skupščina Novo mesto je na seji 25. decembra potrdila letni davčni račun občine za 1962. Iz njega je razvidno, da je ostalo neizterjanih 14 odstotkov ali za 89.313.032 dinarjev davkov in taks, ki so jih bili občani in organizacije dolžni plačati občini. Poteg tega pa je bilo v letu 1962 opravljenih še za okoli 34 milijonov dinarjev odpisov. Najslabše so občani plačevali takse, ki so bile izterjane le 81-odst. Mednje štejejo sodne takse, takse na vprežna vozila, na hibridno trto, delovno živino, stroje in podobno. Precejšen del neplačanih davkov gre pripisati sorazmerno pozno sprejetemu odloku o občinski dokladi od zemljišč. Uprava za dohodke ima z izterjavo davkov in taks mnogo odvečnega dela; kar 1720 rubežev, opravljenih v letu 1962 pri občanih, ki so se ustavljali plačilu, pa občanom prav gotovo ni v čast. Ne pozabljamo, da z denarjem za takse in davke prispevamo za šolo, za pot, za ceste, zdravstveni dom in

proizvodnja je mogoča samo na velikih površinah, strnjenej ob kmetijskih obratih. Na dosedanjih, majhnih posestvih, ki so bila raztresena tu in tam, kljub dobri volji ni bilo moči uporabljati sodobne proizvodne postopke, uspeha pa seveda ni bilo. Precej smo investirali — celo toliko, da so posamezni obrati preobremenjeni z odplačili anuitet (na vsakih 400 milijonov dinarjev proizvodnje v kmetijstvu odpade v novomeški občini 80 milijonov dinarjev anuitet) — uspeha pa ni prav zato, ker so bile investicije razdrobljene.

Prav takrat, ko smo pri nas začeli ustvarjati nove kmetijske objekte, je vrhu vsega postala neugodna za kmetijstvo še delitev dohodka. Nova težava je v tem, da je naša kmetijska proizvodnja usmerjena predvsem v živinorejstvo, ki je po vsej državi zaradi neugodnih cen deficitarna. Zadnja dva vzroka sva izven moči kmetijcev in organov v komunah, razpravo o tem pa je zato treba načeti v republiških in v zveznih organih. Tudi to je res, da se izgube v kmetijstvu niso začele šele pred tremi leti. Pač pa drži, da smo jih začeli šele takrat ugotavljati. Prej to ni bilo mogoče, zaradi prepletanja gozdarstva s kmetijstvom, ko je bil uveden ločen obračun, pa so se pokazale dejanske izgube v kmetijstvu.

Vsebinska predlaganih izprememb je v proizvodnji

Zasebna kmetijska posest v občini je za sodobno proizvodnjo preveč razdrobljena. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je treba ustvarjati velike družbene obrate, okoli katerih so strnjene velike površine zemljišč. Industrijo v občini še gradimo, zato so težnje po povečevanju kmetijske proizvodnje večje od materialnih možnosti v komunah. Gospodarno uporabljamo sredstev v kmetijstvu je zato tolikanj bolj nujno, dosegli pa ga bomo najlažje tako, da bomo investicije skoncentrirali v najpomembnejše obrate in jih do največjih možnosti usposobili za sodobno proizvodnjo.

Osrednja naloga vseh kmetijcev v občini postaja v zvezi s tem dokončna izgradnja obratov v Zalogu in v Draškovicu. V obeh naj steče najsoodobnejša kmetijska proizvod-

podobne ustanove, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju!

svetom bo treba prepustiti večje pristojnosti, šele nato bodo lahko zaživel kot samoupravni organ. Zgolj z obljubami o tem, da bomo pred kmetovalci razgrnili načrte in jim povedali: ta področja pridejo v poštev za podružljajne letos, ta prihodnje leto itd., je treba prenehati. Takšne načrte je treba razgrniti in dvome odpraviti! Kmetijske organizacije že imajo izdelane arondacijske načrte za posamezna področja, naj torej o tem takoj in brez odlašanja razpravljajo s prebivalci, za področja, kjer takšnih načrtov še ni, pa naj jih čimprej pripravijo!

ORTNEŠKA RAZGLEDNICA: »Dom mladine« v Ortneku na Kočevskem bo kmalu postal smučarski dom mladine iz Pule. V krajih okoli Grmade nad Ortnekom (887 metrov nadmorske višine) so izredni tereni za zimski in poletni turizem (V. P.)

Kočevju je potreben nov hotel

Ob 20-letnici zбора slovenskih odposlancev ni bilo prvič, da so v Kočevju ugotovili pomanjkanje gostinskih, nočitvenih in drugih turističnih zmogljivosti. Hotel »Pugled« kot edini lokal v tem kraju, ki lahko sprejme večje število občasnih in stalnih gostov, je vsakokrat delal s »polno parox«. Razumljivo je, da je bilo ob večjem navalu gostov, kot jih hotel lahko sprejme, večkrat preveč nerivoze in tekanja za stvarmi, ki jih lokal nima, ni pa jih možno dobiti iz drugih krajev. Navzlic vsemu je hotel do lanskega oktobra ustvaril 170 milijonov dinarjev prometa in pred kratkim presedel letni plan za več kot 20 odstotkov.

V primerjavi z letom 1962 se je lanski promet izredno povečal, vendar bolj na račun višjih cen, medtem ko se je količinski promet nekliko zmanjšal. Ker pa Kočevje nima obrata družbene prehrane, je hotel oskrboval tudi

okrog 400 rednih abonentov, zaradi česar je ustvaril manj skladov, kot bi jih lahko v

Kaj bo s cenami živine?

Živinorejski obrati družbene sektorja, ki ne pridelujejo močne krme, imajo veliko izgubo pri pitanju govedi in prašičev. Močna krma so draga in prirastek govedi komaj krije izdatek zanje, prirastek prašičev pa niti tega ne. Tako ostanejo nepokriti osebni dohodki, amortizacija in drugi poslovni stroški.

Tudi predvideni regres na močna krmlila ne bo rešil tega vprašanja. Izhod bo treba iskati prvenstveno v lastni proizvodnji močne krme, v izboljšanju tehnološkega procesa in v ukinjivih dogovorjenih cen za živino.

M. S.

Odkup volov je zastal

Zadnji predpis o dogovorjenih cenah za živino je v žužemberški kmetijski zadrugi popolnoma zavril odkup volov. Od izdaja predpisa je zadruga uspelo odkupiti le enega vola, medtem ko jih je v istem času leto dni prej odkupila 158! Ker dogovorjene cene v nekem smislu izenačujejo vole s kravami, ponujajo živinorejci predvsem krave, vendar to zadruga s svojim načinom gospodarjenja preprečuje. Odkar so izšli predpisi, so se v Suhli krajini pojavili zasebniki z Blok, ki kupujejo vole in krave kar v hlevih.

Upravičeno se sprašujemo, koliko časa bo še veljal ta res togi predpis o cenah? M. S.

Pogodbena proizvodnja naj dopolnjuje družbeno

O vsebini, pomenu in vlogi pogodbene proizvodnje, ki jo vodijo zadruge za zasebnimi kmetovalci, ni kaj razpravljati. Še vedno velja ugotoviti, da je pogodbena, pomembno in nujno dopolnilo družbene proizvodnje. S kooperacijo je treba zagotoviti vse tisto, česar ne moremo pridelati na družbenih zemljiščih: krmo, prašičke in telcta za vzrejo itd. To je zelo konkretna naloga, ki že ima popolnoma določeno politično vsebino. Slabostim v kooperaciji niso krive reorganizacije zadrug, ampak dejstvo, da so proizvodni okolišči novih zadrug ustvarjali premalo trdne stike z zasebnimi kmetovalci. Področnim združnim

Dodatni prispevek, toda ne za vse

27. decembra je zasedala skupščina Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Novem mestu. Po živahni razpravi so člani skupščine med drugim sprejeli sklep, da se za leto 1964 predpiše stopnja osnovnega prispevka v višini 8 odst. in diferencirani dodatni prispevek od 2,75 odst. do 4 odst. Organizacije, ki v 9 mesecih lanskega leta niso presegle povprečnega stroška na zdravstveno zavarovanje enega aktivnega zavarovanca (brez nadome-

stila plače porodnicam in opreme) 18.000 din, dodatnega prispevka ne bodo plačevali.

Razen tega so organizacije, ki zaposlujejo manj kot 16 delavcev, oproščene plačevanja dodatnega prispevka. Delovne organizacije, ki imajo zaposlenih več kot 15 delavcev in ki presegajo povprečni strošek, pa morajo dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje plačati.

Tak prispevek je bilo treba predpisati zato, ker se zaradi povprečno niz-

kih osebnih dohodkov zbere manj prispevkov na aktivnega zavarovanca kot v SRS, stroški zdravstvene zavarovanja pa so v komunalni skupnosti socialnega zavarovanja Novo mesto zaradi raztrosečnosti organizacij večji. Povprečni osebni dohodki delavcev so za okoli 10 odst. manjši od republiškega povprečja, kar je posledica dražje investicijske izgradnje, ki odteguje od dohodka velike anuitete za odplačevanje investicijskih kreditov.

Člani skupščine so v razpravi poudarili, da bi bilo prav, če bi republiški Zavod za socialno zavarovanje pomagal pokrivati stroške zdravstvenega zavarovanja, ki so zaradi navedenih razlogov le preobčutni za organizacije na področju skupnosti Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto.

Do kdaj na Vinicah nov transformator?

Vasi Vinice in Zapotok pri Sodražici imata slab električni tok. Ob večerih žarnice komaj brijo. Veliko električne energije porabi tekstilna tovarna v Jurjevici, na tamkajšnji transformator pa so vezane Vinice in Zapotok. Elektro v Kočevju je zato sklenilo, da bo na Vinicah zgradilo poseben transformator. Železno konstrukcijo za to napravo so pred tedni že pripeljali, tudi jama so izkopali, vse pa je ostalo na pol poti. Pričakujejo, da bodo zamujeno nadoknačili spomladi. —R

Odslej tudi pogodbeno pitanje telet

V žužemberški zadrugi so v zadnjem času sklenili večje število pogodb za pitanje telet. Predvidevajo, da bo okrog 30 odstotkov kmetovalcev tega področja pitalo teleta od 180 do 200 kg živo teže. Pogodbeno pitanje pride v Suhli krajini še zlasti v poštev, ker kmetovalci zaradi oddaljenosti potrošniških središč ne morejo prodati mleka. Zadruga je pripravljena kmetovalce - pogodbenike oskrbeti s posnemalniki. Živinorejci bodo na ta način mleko potrošili za pitanje živali, smetano pa predelali v surovo maslo. M. S.

Gardisti čestitajo

Polenjski fantje, ki služijo vojaški rok pri Titovi gardi v Beogradu, čestitajo vsem delovnim ljudem iz domačih krajev za novo leto, hkrati pa pošiljajo tople novoletne pozdrave vsem svojcem. Jože Zupančič, Jože Maver, Alojz Jarc in Vinko Grlic.

INDUSTRIJA
MOTORNH
VOZIL
NOVO MESTO

V leto 1964 stopamo z zavestjo, da se moramo v bodoče še bolj truditi za kvaliteto naših vozil in za povečanje proizvodne storilnosti, če hočemo izdelati 8 avtomobilov na dan, kar smo si postavili za smoter v novem letu.

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ŽELIMO NOVIH USPEHOV, DELOVNIM LJUDEM NAŠIH OBČIN PA MNOGO OSEBNE SREČE IN ZADOVOLJSTVA!

Splošna plozba je sklenila z ladjedelnico »Uljanik« pogodbo za zgraditev petih linijskih ladij po 8000 ton nosilnosti. Ladje, ki jih bo Splošna plozba dobila v letih 1967 in 1968, bodo pogonjali motorji z 9000 konjskimi močili.

NE ZA DOLARJE
NE ZA FUNTE...

Tovariš urednik!

Sneg je iznenadil tudi prodajalce obutve v Crnomlju. Do letos so še vedno zmogli moške visoke čevlje, letos pa, ko so strokovnjaki napovedovali milo zimo, jih niso dosti nabavili. Zdej ni visokih čevljev dobiti za noben denar. Trgovci tolažijo svoje odjemalce, da jih dobijo kasneje, proti pomladi, takrat pa ne bo več snega in ne odjemalcev. Pomagamo si z gumijasto obutvijo, vsak dan pa se jezimo nad crnomljskimi trgovci, ki niso znali pravočasno nabaviti dovolj zimskih čevljev.

VINKO MIKETIC,
Tribuče 30
p. Crnomelj

KAKO PRITI
IZ KOČEVJA
V OSILNICO?

Tovariš urednik!

To vprašanje si zastavlja potnik, ko hoče pozimi iz Kočevja pripotovati v Osilnico. Avtobus, ki pelje na progi Ljubljana-Kočevje-Osilnica, pride zdaj samo do Broda na Kolpi oziroma 22 km daleč od Osilnice. Z Broda na Kolpi gre cesta najprej proti Gabru in Gerovemu, torej 13 km po ozemlju SR Hrvatske, ta del ceste v delniški občini pa kasno splužijo ali pa ga sploh ne. Letos npr. je cesta tako slabo splužena, da avtobus ne gre na ozemlje Hrvatske.

In koliko škode nastane vsako zimo zaradi neprevoznosti? Spomnimo se lanske zime, ko avtobus ves februar ni vozil. Solarji, ki se vozijo z osilniškega področja v šolo na Faro, so imeli poleg rednih počitnic še mesec dni dodatnih. Tudi trgovci in gostinci, pa tudi potrošniki so občutili posledice. Skladišča so bila prazna, nekaterih artiklov pa sploh niso dobili. In vse zaradi tistih nesploženih 13 km! Pravi val navdušenja je sprožil v Osilnici džip, ki je od časa do časa pripeljal pošto. V starih časih je tu pošta zamudila največ dan, potnik pa je prišel v Osilnico, četudi s sanmi. Spričo vsega tega ni nič čudnega, če človek tu in tam ujame pripombo, da so v Kočevju pozabili na Osilnico in da prihajajo tja le davke pobirat.

JOSIP OZURA,
Kočevje,
Cesta na stadion 1

O NABIRALNIKU
V ŠMARJU
PRI SEVNICI

Tovariš urednik!

V Šmarju, ki je približno pol kilometra oddaljeno od sevniske železniške postaje, imajo na poslopju gostilne »Na križišču« postni nabiralnik. Nekega dne sem okoli 12.30 vrgel vanj pismo, kasneje pa sem v trgovini izvedel, da pismo tistega dne ne bo šlo naprej. Pismonoša, ki raznaša pošto po Šmarju, pobira pošto iz nabiralnika samo dopoldne. Če uslužbenec pošte res ne more dvakrat na dan pobirati pismen v Šmarju, ki je industrijsko središče Sevnice, bi lahko vsaj eden izmed pismonošev, ki pelje pošto na večerni vlak ob 19.15, izpraznil tudi nabiralnik v Šmarju in izročil pošto ambulantni pošti v vlaku.

Ker je verjetno še več takih, ki so pisma oddali, mi-

sled, da jih do naslovnik že drugi dan prejel, v resnici pa so ostala v nabiralniku, prosim upravo pošte v Sevnici, če bi lahko to stvar uredila.

STANKO SKOČIR

Loka pri Zidanem mostu

KOMAJ SEM KUPIL
MOŠKE ČEVLJE!

Tovariš urednik!

Pred novoletnimi prazniki sem nekajkrat obiskal novomeške trgovine, da bi si kupil visoke moške čevlje. Preden sem jih dobil, so se mi podplatili pošteno obrabili. Zato sem se naposled le vprašal, zakaj je bilo treba odpreti toliko vrat.

Tiste dni je moške zimске obutve naglo zmanjkalo. Kamorkoli si se obrnil, so ti rekli, da so čevlje naročili, da pa niso pričakovali tolikšnega zanimanja potrošnikov. Tak odgovor je bil nedvomno precej zmoten. V dokaz naj povem, da so se v soboto pred Novim letom v neki prodajalni na Glavnem trgu ljudje s komolci prerinili do pulta, na katerem je bila nova pošiljka. Vendar je prihajala pretežno ženska obutve. Vrsto dni ustreznih moških čevljev (nizkih skorjčev) še kasneje ni bilo moči nabaviti.

Ne glede na tiste maloštevilne pošiljke, ki so kanile med potrošnike in se razgubile kot kaplje v morju, je treba vendarle ugotoviti ne-pripravljenost trgovine, da bi zadovoljila kupca. To potrošniki občutimo zlasti, kadar se bližajo prazniki. Morda bi le kazalo, da bi trgovci vsaj od časa do časa pristuhnili tudi takim in drugačnim pripombam in nam omogočili, da bi prej prišli do iskanega blaga.

JANEZ LIPCA
Novo mesto

BREZOBZIRNI
VOZNIK

Tovariš urednik!

Ko sem 25. decembra okrog 9.30 pešal proti Gotni vasi, me je dohitel tovornjak podjetja »Standard« iz Novega mesta. V tem trenutku je naproti pripeljal avtobus podjetja »Gorjanci«. Čeprav voznik tovornjaka Košmrl ni imel prednosti, je pri srečanju pritisnil na plin in zdrvel proti meni. Skočil sem s ceste v okrog 80 cm globok sneg. Za to, da sem se mu umaknil, je žugal s pestjo in preklinjal. Prav bi bilo, če bi take voznike prometni organi ostreje kaznovali.

N. J.

Podružnični odbori
SZDL v Sušjem?

Svočas je bila organizacija SZDL Sušje med zelo delavnimi in je požela nekaj dobrih uspehov. V zadnjem času pa se odbor poredko sestaja. Očitno je tudi, da vpliv SZDL v nekaterih vaseh slabi in tudi članarina ni povsod pobrana. Krajevna organizacija Sušje zavzema precejšnje območje, zato bi bilo nemara prav, če bi izvolili podružnične odbore za vsako vas.

—R

Kri, ki rešuje življenja

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Tone Slobodnik, Tone Zbilj, Dragica Ančič, Marija Lasič, Branimir Gajski, Franc Grum, Peter Kastelic, Martin Arh iz Cestnega podjetja Novo mesto; Jože Mihalič, Alojz Legan, Peter Kumelj, Milan Mirtič, člani kolektiva Novoles, Soteska; Marija Konček, Anica Gimpelj, Ana Galdovec, člani kolektiva Novoles, Straža; Adolf Mavrovič, član kolektiva Pekarija, Novo mesto; Jožefa Mavsar, gospodinja z Velikega Slatnika; Janko Repovž, član kolektiva Gradbeno podjetje Sava, Videm-Krško; Leopold Pauček, posestnik iz Podgorje; Jože Benkovič, član kolektiva Kombinata Straža.

Dejavnost ZK moramo nenehno prilagajati novim razmeram

(Nadaljevanje s 1. strani)

mo sicer zašli v enostranost. V zvezi s tem vprašanjem se moramo vprašati, ali pri svoji aktivnosti vselej dovolj upoštevamo to, da pravilno uporabljamo avtoriteto Zveze komunistov, ali jo uporabljamo pri tistih vprašanjih, kjer je to nujno upravičeno. Povsod tam, kjer nastajajo umetne tvorbe (v integraciji itd.) pod pritiskom političnih forumov, se pravzaprav nepotrebno zapravljajo avtoriteta Zveze komunistov, kot se zapravlja tudi tam, kjer ni dovolj borbenosti in načelnosti pri delu.

A. Ranković je rekel, da je po pismu izvršnega komiteja CK ZKJ in govoru tovariša Tita v Splitu opaziti manj negativnih pojavov, nato pa je nadaljeval:

»Izkušnja nam je pokazala, da se negativni pojavi močneje pokažejo, brž ko popusti naša politična budnost in aktivnost. Ti pojavi vsakodnevno izvirajo iz protislovij našega družbenega razvoja, in če zavestne sile ne bodo nenehno aktivne, se lahko v določenih okoljih vnovič pokažejo. To pravim tudi zato, ker se tu in tam dogaja, da ne pretresamo vseh rezultatov, ki smo jih dosegli.

V praksi si prizadevamo za nekaj, česar ni zmožen vsakdo, za to, da bi bili odkriti in ostri do vseh pomanjkljivosti in našim družbenim življenju. Hkrati pa moramo govoriti o naših uspehih in jih poudarjati. Le-ti niso majhni. S prizadevanjem naših delovnih ljudi smo veliko storili. O tem očitno pričajo rezultati iz leta 1963 na vseh področjih.

Nekateri negativni pojavi na področju kulture

A. Ranković je nato govoril o izvajanju načel nove ustave in poudaril, da mora imeti vse to tudi določen vpliv na delo ZK in drugih družbeno-političnih organizacij. Novi mehanizem nam še bolj kot poprej omogoča, da se neposredneje izrazi vloga vseh subjektivnih sil na področju družbenega življenja. Izgradnjo in celotno dejav-

nost ZK moramo nenehno prilagajati tem novim razmeram. V tem smislu je zelo aktualna razprava o organizacijskih oblikah organizacij ZK. Treba bi bilo pogumneje izkoristiti dane in iskati nove organizacijske oblike, ki bi ustrezale sedanjim stopnji razvoja sistema samoupravljanja. Vemo, da številni komunisti, ki živijo v organizacijah na terenu kot tudi v ustanovah, z aktivnostjo teh organizacij niso zadovoljni, vendar lahko to spremenimo samo s skupnimi prizadevanji in z iskanjem tistih najboljših oblik aktivnosti in organiziranja, ki ustrezajo našemu demokratskemu mehanizmu, družbenim odnosom pri nas in položaju človeka v sistemu družbenega samoupravljanja.

Eina izmed resnih slabosti pri delu vodstev je po besedah A. Rankovića ta, da se komiteji v določenih področjih premalo in neustrezno ukvarjajo s posameznimi problemi. Dokaj resne slabosti se v zadnjem času še vedno kažejo na kulturnem področju. Nekateri organi družbenega samoupravljanja v kulturi in komunisti grede čestokrat molče prek idejno škodljivih reči na tem področju, zaradi česar bo treba storiti nekaj drugih ukrepov.

Družbeni kulturni delavci bi se morali bolj angažirati, da bi natančneje spoznali, kaj je treba spremeniti, kako je treba združevati pobudo posameznikov in kolektivov z interesi družbe. Določeni pojavi na področju kulture ne pomagajo niti samoupravljanju niti socialistični demokraciji niti individualnemu umetniškemu ustvarjanju. Tem pojavom samim po sebi morda ne bi bilo treba posvečati veliko skrbi. Če pa bi se pomnožili, če bi se povežali z drugimi negativnimi manifestacijami, bi lahko bolj škodovali, kot se zdi na prvi pogled. A. Ranković je nato dejal:

»Iz našega tiska ste zvedeli, da je sodišče v Sarajevu prepovedalo prikazovanje filma »Mesto« in da je javni tožilec v Novem Sadu sprožil postopek za prepo-

ved razpečavanja nekega romana. Vsekakor ti ukrepi niso dobri, čeprav so navsezadnje upravičeni. Vendar pa tudi ne bi prišlo do tega, če bi komunisti v organih družbenega samoupravljanja in proizvođaških in založniških podjetjih zavestno in pravočasno opravili svoje delo. Te ukrepe so hoteli nekateri samozvani »bojevniki« za »svobodo ustvarjanja« v delu časopisja in publicistične ceneno, senzacionalistično prikazati v nepravilni kot grob napad birokratizma na svobodo umetniškega ustvarjanja.

Pred nami je velikansko delo

A. Ranković je na koncu govora dejal, da se bo moral z vsimi temi vprašanji na določen način ukvarjati tudi VIII. kongres Zveze komunistov. O datumu in dnevnem redu kongresa bodo kmalu sklepali na plenarni seji CK ZKJ.

»Pred nami je velikansko delo,« je dejal A. Ranković, »da vsestransko ocenimo pot in pridobljene izkušnje od VII. kongresa dalje, da analiziramo vsa področja našega družbenega razvoja, da bi pravilno spoznali tudi naše prihodnje naloge.

Na vso aktivnost, ki se bo razvijala v Zvezi komunistov (mislim na predvolilne konference in drugo), ne bi smeli gledati kot na zadostneje statutarnim obveznostim. Ta aktivnost bo nedvomno prispevala k razvijanju celotnega idejnega, organizacijskega in političnega dela. Vse to pa pomeni, da bo v prihodnjem letu dejavnost naše zveze še živahnejša in bogatejša in da bodo že priprave na VIII. kongres prinesle nove spodbude za vse naše družbeno življenje.

Potujoči kino
Kočevje obvešča

Ze dvakrat zapovrstjo se je zgodilo, da nismo prejeli filmov od distributorja »Filmoteka 16« iz Zagreba. Filme so nam vsakokrat poslali iz Zagreba že v četrtek zjutraj, v Kočevje pa so prispeli šele v ponedeljek.

Dokler se to ne uredi, smo prisiljeni prenehati s predstavitvami. Ko bodo razmere urejene, bomo takoj nadaljevali s potujočim kinom.

Delavska univerza
Kočevje

Družbeni plan za
2 odst. presežen

Po približnih ocenah so družbeni plan za 1963. leto v sevniski občini presežili za okoli 2 odstotka. Celotni dohodek občine se je v primerjavi z letom 1962 povečal od januarja do konca septembra za 36 odstotkov, narodni dohodek pa za 43 odstotkov. Vzporedno s povečevanjem dohodka je naraščalo tudi število zaposlenih. V primerjavi z letom 1962 se je njihovo število povečalo za okroglo 20 odstotkov, kar je precej več, kot je predvideval plan.

Močno je narasel tudi družbeni brutoprodukt v družbenem sektorju gospodarstva. Plan za 1963 predvideva povečanje za 25,8 odstotka, po oceni tričetrtletne realizacije pa bo to povečanje znašalo 37,6 odst. Tako bo planirani celotni dohodek presežen za 7,4 odst., kar je dokajšen uspeh.

Kočevje: nova
avtobusna linija

Pred nekaj dnevi je SAP Ljubljana uvedla na cesti Kočevje-Ljubljana novo avtobusno progo. V dosedanjem voznem redu je bila občutna praznina popoldne od treh do osmih. Novi avtobus odpelje iz Kočevja ob 17.30 in je ob 19. uri v Ljubljani, vrača pa se ob 20.30 in je v Kočevju ob desetih zvečer.

NISO JIH POZABILI!

Občinski odbor Združenja borcev NOV in vojaških invalidov iz Novega mesta je po že ustaljenem običaju tudi 31. decembra 1963 obiskal vse bolnike, člane obeh organizacij, ki se zdravijo v novomeški bolnišnici. Predstavniki so razdelili približno 70 daril in svojim članom iz srca zaželeli zdravja in sreče v novem letu ter skorajšnjega okrevanja. Solze v očeh, zahvala in iznenadenje pri bolnikih so pričali, da so veseli pozornosti, ki jim jo izkazuje njihova organizacija, in tega, da se jih je spomnila na ta dan. Vsakomur izmed obdarovanih je prav gotovo mnogo več kot darilo, ki ga je dobil, pomenila zavest, da v bolnici ni pozabljen. — Na sliki: vojni vdovi Ani Zura iz Družinske vasi, ki se zdravi na pljučnem oddelku, so se orosile oči, ko je sprejemala darilo, glas pa se ji je pretrgal od ginjenosti, ko je rekla: »Hvala, hvala, saj ni bilo treba...«

Dedek Mraz
v Kočevju

V Kočevju so skok v novo leto praznovali slovesno kot morda še nebeno leto doslej. Dedek Mraz se je najvil še precej prej z obilnim snegom, s čimer je ustregel smučarjem in otrokom, vsem drugim pa je napravil precej sitnosti.

Letošnje praznovanje novoletne jelke je v mestu organizirala mestna stanovajska skupnost in pripravila za najmlajše bogat program. 28., 29. in 30. decembra je bil v dvorani množičnih organizacij novoletni sejem, poleg tega pa so bile tam številne kulturno-zabavne prireditve. Vsak dan je nastopal dedek Mraz, predvajali so filme iz dežele pravljic in pripovedovali pravljice. Nastopili so tudi pionirji šole Mirka Bračiča ter učenci glasbene šole iz Kočevja. V ponedeljek so nastopili tudi kočevski lutkarji z igrico Meh za smeh.

Dedek Mraz je tokrat obiskal tudi podjetja in šole, dedek Mraz Cestnega podjetja iz Novega mesta pa je z avtomobilom obiskal cestarje.

Ribniški dedek Mraz je trikrat potoval skozi Ribnico in se ustavil v gradu, kjer je spregovoril zbranim otrokom, obiskal pa je tudi šole v Ribnici, Dolenji vasi in Sotražici.

„Fantje, stopite v hišo!“

20 let ni moglo zamegliti spominov na borce XIV. divizije — Obisk na Suhorju, Jugorju, v Dragomlji vasi in Bušnji vasi ob 20. obletnici zgodovinskega pohoda na Štajersko se je spremenil v ljudsko slavo, ki bo še dolgo ostalo zapisano v srcih preživelih borcev in prebivalcev

Približno 400 preživelih borcev zgodovinskega pohoda XIV. divizije na Štajersko potuje s slavnosti, ki je bila v soboto, 4. januarja, v Ljubljani, v 10 avtobusih proti Beli krajini. Po 20 letih se vračajo v naročje pokrajine, ki je v partizanski govorici pomenila toliko kot bajka o sreči. V Dragomlji vasi, na Suhorju, na Jugorju in v Bušnji vasi jih pričakuje stotine kmečkih domov. Odrpala se bodo vrata kmečkih hiš, odprla srca prebivalcev, ki bodo v spomin na težke, toda slavne dni pred 20 leti sprejeli svoje borce tako, kot so jih sprejemali v dneh revolucije.

Fantje v avtobusih vedo, kaj je Bela krajina, še danes so jim živo v spominu njeni odkriti in gostoljubni ljudje. Mnogi izmed njih se od pohoda štirinajste niso več vrnili sem. Današnje srečanje bo zato toliko večje doživetje. Segav pogovor, tako značilen za partizanske enote, se odvija že vso pot od Ljubljane sem. Beseda, polna vedrega humorja, preskačuje od sedeža k sedežu, od ust do ust, vsakdo kaj prične in doda. — Ta cesta, pogled jo, kako je gladka! Zasluzili so jo Belokranjci! — meni nekdo o asfaltni cesti čez Gorjance.

Ce se razdalja med avtobusni malce poveča, je takoj slišati glasove: — Zvezal! Zvezal! Pazi na zvezal! — Pridušen smeh spremlja takšne opazke. Nekoga od udeležencev boli zob. Vse roke tipajo po žepih, da bi našle kakšno tableto ali prašek, po brezuspešnem iskanju pa je slišati komentar: — Kdo je komandant? Kje je saniteta? Kakšni komandanti pa so to, da še sanitete nimamo s seboj? — In spet zadoni po avtobusu sproščen smeh. Marsikatera pika je izrečena na račun intendantov, ki se kljub temu v svojih sedežih bohotno šopirijo in govore:

— Fantje, v Beli krajini smo vam pripravili takšno menažo kot že dolgo ne! Nič se ne bojte! Včasih so nam sanitetci ves »šnops« sproti pobrali, danes, po 20 letih, pa bo tudi kajce sline dovolj!

Ko zdrkne avtobus skozi prvi slavolok z napisom »Dobrodošli, borci slavne XIV. divizije!« zadonijo vzdiki: — Fantje, tukaj se začneja Bela krajina! — Prebivalci, ki hitijo na slavo v Suhor, mahajo v pozdrav, vzdikajo in se nasmihaajo. Radost zaliva srca, ko se po 20 letih borci spet vračajo v Belo krajino.

Suhor je v zastavah in v mlajih, godba igra partizanske koračnice, strelci možnarjev donijo v zrak, XIV. divizija pa zapušča avtobuse in se približuje spomeniku. Domača dekleta pripenjajo rdeče nageljne z rožmarinom, gospodinje so se pomešale med fante in ponujajo vino ter žganje za prvo okrepitev...

Prisrčen pozdrav domačinov

Predsednik občine Metlika Franc Vrviščar pozdravlja borce in iz zvočnikov donijo besede:

— Srečen in vesel sem, da lahko vas, borci XIV. divizije, po toliko letih pozdravim v naši sredi, tu v Beli krajini. Želimo si takšnih srečanj, želimo zato, ker se ob njih spominjamo slavne preteklosti, ker lahko, ko jo primerjamo s sedanostjo, ugotovimo, koliko smo naredili. 20 let je dolga doba, po naših domovih pa še živi spomin na vas. Naši ljudje, zlasti pa naše partizanske mame, se vas in vaših komandantov neredko spominjajo in govorijo: »To so bili zlati fantje, ko bi le še prišli med nas!« Z ljubeznijo in materinsko skrbjo krasijo grobove padlih. Prepričani smo, da tudi vi niste pozabili Bele krajine in nas, njenih prebivalcev, saj so bili naše poznanstvo, prijateljstvo in bratstvo skovani v ognju revolucije, med treskanjem granat, v najtežjih dneh, ko je kri borcev za svobodo pojila našo zemljo.

Za prisrčni sprejem se je v imenu borcev štirinajste zahvalil njen komandant Jože Kranjšek-Vasja. Poudaril je, da je pojem Bela krajina pomenil borcem isto kakor dom, da so k njenim ljudem prihajali na počitek in se nato sveži in spočiti spet vračali v boje. — Tudi to je bil

eden izmed vzrokov, da se je štirinajsta pred svojim zgodovinskim pohodom na Štajersko ustavila prav v Beli krajini, — je nadaljeval komandant Vasja. — Takrat smo se zadnjič srečali z vami in se naužili vaše gostoljubnosti, oboje pa se je v naših srcih spremenilo v svetel spomin zlasti v dneh težkih pohodov po Štajerski.

V imenu borcev štirinajste je komandant Vasja kot skromno zahvalo prebivalcem Bele krajine izročil 600 tisoč dinarjev za gradnjo suhorske šole. Delegacija štirinajste je nato položila venec pred suhorski spomenik padlim.

Stopimo z Bračičevci v Bušnji vasi!

Udeleženci iz Šercerjeve brigade so po slavlju ostali deloma na Suhorju, nekaj jih je odšlo v Jugorje; Tomšičeva brigada je odšla v Dragomljo vas, Bračičeva v Bušnjo vas. Iz teh krajev so enote XIV. divizije pred 20 leti odšle na pohod. V kmečkih domovih Jugorja, Suhorja, Dragomlje vasi in Bušnje vasi je bil tega dne praznik. V sveže poribanih hišah je dišalo po poticah, po mesu in mnogih drugih dobrotah. V vaseh so iz tal zrasi s prapori okrašeni mlaji, med katerimi so se bellji napis z dobrodošlicami, gospodinje so prihajale pred hišna vrata, dvigale dlan nad

oči in gledale v snežno planjavo, če fantje že prihajajo. Mladi rod se je skupaj z gospodarji zbral ob vhodu v vas in pričakoval brigado, ki se po dvajsetih letih vrača v goste... Stopimo z borci Bračičevi v Bušnjo vas in jih spremljamo na njihovem obisku.

Stopili so iz avtobusov in se pomešali med vaščane. Stiski rok, vzdiki veselja, tu in tam rosa v očeh. Pionirček, z veliko triglavko in še večjo petokrako na njej, izreče dobrodoščico. Pionirji zapojejo pesem, tisto partizansko, ki je bodrila in krepila... Borci pritegnejo, gospodarji zapojejo z njimi in nad Bušnjo vasio zadoni Himna štirinajste. Program je kratek, toda prelep in v srca je segel. Gesla: »Živeli naši borci osvoboditelji! Živela XIV. udarna divizija! Živel vrhovni komandant Tito!« ki jih je kot v davnih dneh tudi tokrat začel glas ene izmed prisotnih gospodinj, so pripomogla k še boljsemu partizanskemu vzdušju. Vaški odborniki pa že vabi fante, naj se tako kot nekoč razdelijo po hišah.

Komandant Gedžo je šel od hiše do hiše

Fantje ugibajo, kje je bil štab brigade, kje II. in kje III. bataljon, toda v Bušnji vasi se ne znajdejo več. »Vodovod in elektriko smo dobili po vojni!« razlaga nekdo

Partizanki Anica Gregorič in Slavka Krenčič, obe iz Ljubljane, sta se ob srečanju na Suhorju komaj spoznali. To je razumljivo, saj je minilo že dobrih 18 let, kar sta se razšli in nehali deliti partizanske težave. Razgovor, ki se je razpletel nato pri Starihovih v Bušnji vasi, pa je bil zelo živahen.

Komandant Bračičeva brigade Franc Bobnar-Gedžo je obšel vso vas in se pozdravil z vsemi domačini. Na sliki: v roko mu sega Neža Kraševc iz Bušnje vasi, ki je v boju izgubila 4 sinove

s ponosom v glas. Vsa vas povprašuje po komandantu brigade Francu Bobnarju, ki ga vsi poznajo pod imenom Gedžo. Pri Pušičevih se je tako kot nekdanji štab brigade, Gedžo pa je vzel v »patrolu« tri zastavne spremljevalce in hodi od hiše do hiše in se rokuje. Nikjer ni zadrege, fantje iz XIV. so domači kot nekdanji, kmalu zadonijo glasovi harmonike, slišati je vriske in tudi strelji zadonijo. Pri Starihovih drobi nekdanji bataljonski intendant Tone Knaus takšne, da vsi pokajo od smeha, nekdanji partizanki Ančki in Slavka — zdaj sta obe poročeni — v pogovoru s Starihovo mamo obujata spomine, kako sta v »sta mali kuhinje« prali perilo... Pri Zlo-

garjevih pripoveduje Bogo Krenčič, brigadni orožar Bračičeva, kako so se tolkli pri Graški gori in Belih vodah na Štajerskem.

Pogovor, skozi katerega se prepričajo spomini, se je prav tako razvil pri Kraševcih, pri Tomšičevih in po vseh drugih hišah.

Ura beži in vse prehitro je prišel čas odhoda. Stiski rok, vabila, vzdiki: »Fantje, šj pridite! Spomnite se nas, zdaj ko je cesta gladka!« In brigada odhiti z avtobusi proti Metliki.

Srečanje XIV. divizije v drago Belo krajino je bilo takšno, kot le more biti praznik, kadar se ljudstvo in njegova vojska spet srečata kot nekoč v trdih, najslavnejših letih!

DOKAZ MOČI NAŠE REVOLUCIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

ril, kako odločilno vlogo je imela Komunistična partija Jugoslavije pri organiziranju in politično pravilno vodenju borbi naših narodov za svobodo.

Z velikimi žrtvami in težkimi izgubami, je nadaljeval tovariš Kraigher, so enote XIV. divizije dosledno uresničile nalogo, ki so jo dobile od takratnega vodstva slovenskega naroda. Velike žrtve tega legendarnega pohoda nam nalagajo dolžnost, da tudi v bodoče z enako vnemo izvršujemo naloge pri nadaljnjem razvijanju socialistične preobrazbe naše družbe. 20-letnico legendarnega pohoda XIV. divizije pa moramo povezati tudi z reševanjem naših današnjih nalog. Tovariš Kraigher je podčrtal tudi dolžnost družbe do tistih borcev, ki so za svobodo

in uspešno socialistično preobrazbo naše družbe v težkih letih osvobodilne borbe iz dneva v dan izpostavljali svoje življenje, Imamo možnosti, da tem zaslužnim borcem družba nudi tako življenje, kot so si ga zaslužili s svojim zvestim delom za razvoj današnje družbe. Prav re publika Slovenija je ena tistih, ki je prva ustvarila pogoje, da lahko res dostojno reši tudi te probleme svojih borcev. Ne gre za vprašanje privilegijev za te borce, ampak za vprašanje dostojnega življenja, ki ga naše ljudstvo po 20 letih naporne socialistične graditve gotovo lahko zagotovi tem pionirjem socialističnega razvoja skupnosti narodov Jugoslavije. Zvestoba do revolucije pa hkrati nalaga nekdanjim borcem dolžnost, da z vso odločnostjo pomagajo pri izgradnji današnje družbe.

Vlado Mišica - Miha:

1

Zavzetje Ribnice na Pohorju

Prvi proletarski udarni bataljon »Toneta Tomšiča«, ki ga je 1. junija 1942 ustanovil GSS, je bil jedro prve slovenske proletarske udarne brigade »Toneta Tomšiča«, ustanovljene 16. julija 1942 v vasi Cesta na Kočevskem. Borbena Ljubljana je proletarjem pripravila bojno zastavo, ki pa je Lahom prišla v roke, preden so jo tomšičevci videli. Dober mesec po ustanovitvi je brigada spremenila ime v 1. SNOUB »Toneta Tomšiča«, kot se je pozneje uradno imenovala vse do priznanja njenega prvotnega naziva.

Ustanovitev prve proletarske brigade je bila velikega pomena za večanje učinkovitosti in udarnosti slovenskih partizanov. V Tomšičevi se je izšolala večina naših najboljših vojaških in političnih kadrov, juriš tomšičevcev pa je postal vzor vseh naših brigad.

Topla reber, Jelenov Zleh jeseni 1942, Zumberak, Suha krajina, Krim in Mokre, Catež, Osrednek, Rajhenau, Bolejanci, Trebnje, Verd in Mačkovec — to so kraji največjih zmag Tomšičeve brigade pred kapitulacijo Italije, ko je pri Ribnici in Kočevju razorožila skoraj tri divizije

Lahov. Nato je v zaletu uničila belogardiste v Velikem Osojniku in Zapotoku, kar je bil prvi pogoj za zavzetje belogardistične trdnjave na Turjaku. Sledili so boji okrog Raketa, prvo uničenje Stampedega mostu, boji na Masunu in kljubovanje VI. nemški ofenzivi.

Po ofenzivi je s sodelovanjem ostalih enot XIV. divizije uničila postojanke Grahovo, Velike Lašče in delno Kočevje. V času pohoda XIV. divizije je izvedla večino najhujših probojev, kot: na cesti in progli Zagreb—Karlovac, pri Zlataru, uničila je nemško kolono pri Planini, Seno-

vo, proboj na Lindek in obramba gradu, proboj na Pohorju, boji na Basališču, Graški gori, proboj pri Ravnah in borbe na Štahnah in Belih vodah. Po ofenzivi je uničila postojanke Moravče, Sentjurič, dvakrat Smartno ob Paki, Letuš, Ribnico, Mariborsko kočjo na Pohorju in Vojnik. Med njenimi uspehi so tudi: uničenje avtokolon na cesti Lukovica—Krašna, pri Novi Stifci in pri Kamniku, borbe pri Rakitovcu, Smlhelu, Pohorju, Zavodnjah ter dve najhujši bitki na Štajerskem — na Razborju in pri Černivcu; vzdržala je vso težo nemške ofenzive 1944/45 na Štajerskem, ob kapitulaciji Nemčije pa razorožila od vseh brigad največ sovražnikov ter bojevala zadnjo najhujšo bitko II. svetovne vojne v Evropi 13. in 14. maja 1945.

Odličen vojaški kader, taktična in manevrska sposobnost, udarnost in nezumljivost, uničujoč in za sovražnika nevzdržen juriš ter popolno izpolnjevanje borbenih povelj višjih štabov, to je Tomšičevi brigadi prineslo sloves celo pri okupatorju,

saj so jo leta 1944 Nemci na Štajerskem imenovali »Zelena brigada«. Se bolj pa jo je cenilo naše ljudstvo in vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja, ki jo je odlikovalo z redom narodne osvoboditve.

Skoraj teden dni je Tomšičeva brigada operirala na sektorju Graška gora—Paški Kozjak, kjer je 16. in 17. avgusta 1944 izvršila dve uspešni akciji. Zlasti pomembna je bila druga, ko je brigada uničila tovorni vlak, pobila 28 Nemcev in ujela 3 Nemce, zaplenila 2 puškomitraljeza, 26 pušk, 3 pištole in mnogo streliva. 21. avgusta je brigada dobila nalogo, da se ponoči prevrže na področje Siklarice na Pohorju. Brigada, ki je tedaj taborila pri Sv. Mohorju nad Sp. Doličem, je to nalogo izvršila v jutranjih urah, ker je do Siklarice skozi Mislinjsko grapo le okrog štiri ure hoda. V štabu brigade smo sklepali, da nam bo štab divizije poveril napad na nemško

postojanko Ribnico na Pohorju. Ta postojanka nam je bila že dolgo trn v peti, pa tudi brigadni obveščevalci so že poprej dobili nalogo, da o tej postojanki zberemo čim popolnejše podatke. Naše predvidevanje se je uresničilo, kajti že naslednji dan je štab XIV. divizije dal nalogo, da mora Tomšičeva v noči med 22. in 23. avgustom 1944 uničiti nemško postojanko Ribnico, Šercerjeva brigada pa postojanko Sentlovrenc na Pohorju.

Takoj nam je bilo jasno, da gre za zelo važno nalogo, saj sta ti dve postojanki služili Nemcem kot izhodni točki za razne hajke proti partizanskim enotam in bolnišnicam na Pohorju, hkrati pa kot bočno zavarovanje sovražnikovih komunikacij v dnevno povelje. To povelje zaradi izredne zanimivosti prejem divizijskega štaba brigade izdal svoje dolni Drave. Takoj po vosti navažam v celoti.

(Nadaljevanje sledi)

Takole predstavlja brežiški fotograf tov. Baškovič srečno mamico Slavko Pevec iz Zakota in njeno ljubljeno Boženo našim bralcem

Takole pa smo mi ujeli na filmski trak Frančiško Dim iz Gomile pri Mirni in njeno 12 ur »staro« hčerko Lidijo. — Vsem: SREČNO 1964!

TREBNJE: dvigniti gospodarstvo!

1 O delu predsednika skupščine v občini sem pred izvolitvijo prav malo razmišljal; upal sem, da mi tega mesta ne bo treba prevzeti.

2 O težavah v naši občini bi lahko mnogo povedal, saj vsi vemo, da je trebanjska občina gospodarsko na zelo nizki stopnji. Da bi se to izboljšalo, je nujno, da se lotimo prvih rekonstrukcij naših podjetij. Reševati bomo morali kadrovske probleme v nekaterih delovnih organizacijah in tudi v sami občinski upravi. Težave imamo tudi v negospodarskih dejavnostih, kar bo prav tako nujno treba čimprej urediti. V zdravstvu se je stvar že pomaknila z mrtve točke: začeli smo zidati nove zdravstvene prostore. Hudo je v šolstvu zaradi pomanjkanja

4 Na to vprašanje je zelo težko odgovoriti, ker vemo, da smo velikokrat nezadovoljni zaradi prevelikega dela. Dostikrat sem tudi nezadovoljen, če delo ne poteka po načrtani poti.

5 Najbolj sem zadovoljen, če vidim, da se delo naše skupščine lepo razvija in da nam daje vidne plodove. Vesel sem tudi takrat, ko občani pokažejo svoje razumevanje do nalog in problemov občinske uprave.

6 Novo leto sem dočakal v gostišču »Grmada« v Trebnjem med prijatelji. Bilo je lepo, saj se je gostišče zares potrudilo, da nam je bilo gostom kar najlepše.

7 Moja osebna želja je, da bi letos dosegli na vseh področjih čimlepše uspehe. Želim, da bi bili uresničeni proizvodni in investicijski načrti gospodarskih organizacij, da bi dogradili trebanjsko osnovno šolo, da bi dobili avtomatično telefonsko centralo in rešili v občini vprašanje trgovske mreže.

IVAN GOLE

Presenečenje v podgorski šoli

Šolskih prostorov in učiteljev, pa tudi komunalna dejavnost seveda ni brez skrbi! Da pa bomo vse te naloge lahko rešili, bo treba seveda dobiti potrebne investicije.

3 Če ne bi bil predsednik občinske skupščine, bi se verjetno pritožil zaradi slabega dela nekaterih krajevnih odborov. — Naša naloga je, da občanom čimbolj ugodimo in jim zares pomagamo, potem bo tudi manj pritožb.

Največji in prav gotovo tudi najlepši praznik za občane in pionirje je bil tistega dne, ko jih je obiskal dedek Mraz. V podgorsko šolo se je pripeljal iz Sevnice in prinesel obilo dobrot, katerim se otroci niso mogli načuditi. Dobili so pakete z najnujnejšimi šolskimi potrebščinami in slaščicami.

V imenu otrok, staršev in ostalih se lepo zahvaljujemo občinskemu društvu DPM in vsem, ki so podgorskim otrokom pripravili toliko veselja! M. B.

V Brežicah: Božena, v Novem mestu: Lidija

Prvo rojstvo v novem letu

Vesela Silvestrova noč. Ljudje so nocoj dobre volje, saj pričakujejo novo leto z najboljšimi upi in željami.

Kakšno neki je razpoloženje v brežiški bolnišnici? Malo pred deseto uro vprašam, če se nadejajo kakega novorojenčka v prvih urah novega leta. Ginekolog dr. Anton Glusič odgovori, da je za zdaj vse mirno in ne kaže, da bi še to noč dobili prirastek.

Naslednji dan zvečer, da noč vendarle ni bila tako mirna. Babica Marija Ogorevcova pove, da je bilo zatišje konec ob pol enih. Takrat je prišla v bolnišnico dvajsetletna Slavka Pevec iz Zakota pri Brežicah. Ob pol štirih je že rodila zdravo deklico, težko tri kilograme in 15 dekagramov.

Srečno mamico obiščem v bolniški sobi in ji čestitam k veselemu dogodku. Hkrati ji sporočim dobre želje uredništva Dolenjskega lista, kjer so ji pripravili darilo. Tovarišica Pevecova izjavi, da je že pozabila na vse hudo in da je hčerki izbrala ime Božena. Mlada mamica je zaposlena na občini v Brežicah kot strojepiska in je bila dan pred novim letom še v službi. Silvestrovo je praznovala v krogu domačih. Kljub pričakovanju je vse prišlo tako iznenada. Ze nekaj ur po polnoči se ji je izpolnila največja novoletna želja, da bi se vse srečno izteklo. — Zaskrbljeni očka Božo Pevec je bil v bolnišnici že pred peto uro zjutraj. Navdušen je sprejel veselo novico o svoji prvorojenki.

Mamico male Božene je uprava bolnišnice presenetila z darilom. Izročili so ji garnituro perila za hčerko, ki je po izjavah babice že sedaj zelo pridna. Te pozornosti je bila tovarišica Pevecova zelo vesela. Zadovoljna je tudi zato, ker je njena deklica prvojanuarski novorojenček in zaradi tega za celo leto mlajša...

Jožica Teppey

Deklica za slovo in za začetek...

Silvester 1963 je bil »nerodovitna«, saj se 31. decembra lani v novomeški porodnišnici ni rodil noben otrok. Na novega leta dan pa je že v 35. minuti Frančiška Dim iz Gomile 18 pri Mirni povila krepko deklico Lidijo. Mala Lidija je privlekla na svet s pomočjo dežurnega ginekologa dr. Zeljka Sribarja in babice Tončke Kolenc. — Prvi porod je bil po želji! — so poudarile babice. To je potrdila tudi Dimova, ki je, ogledujoč nosek male Lidije, povedala:

— Želela sem si deklico in vesela sem je! — Mala Lidija je njen drugi otrok. Prvič je povila dečka, zato je razumljivo, da si je tokrat želela deklico. Dimova je prišla v porodnišnico že v soboto, 28. decembra 1963, torej dovolj zgodaj.

V minulem letu so v novomeški porodnišnici zabeležili 1741 porodov. Rodilo se je 895 dečkov in 872 deklic, skupaj 1767 otrok. Dvojčki so bili rojeni 26-krat. Zadnjega otroka v minulem letu je rodila 30. decembra Rozalija Zupan iz Malenske vasi pri Mirni peči. Tudi ona je povila deklico.

Dežurni ginekolog dr. Zeljko Sribar je povedal, da se leto ni nadaljevalo tako srečno, kot se je začelo. Drugi porod je bil kompliciran, potreben je bil cesarski rez. Predstojnik oddelka dr. Ljubo Kretič, ki je kmalu po polnoči prihitel čestitat srečno novo leto, si je že v prvi uri 1964 zavihal rokave in je s pomočjo ginekologov dr. Zeljka Sribarja in dr. Minke Maležič, babice Tončke Kolenc, instrumentarke Zdenke Kaplan in otroške negovalke Anice Rajšp pomagal drugemu novorojenčku na svet s cesarskim rezom. Ob 13. uri, ko smo se oglasili mi, pa je bilo vse mirno. V kotu na hodniku oddelka je blestela jelka, z okenskih šip pa so šepetali nalepljeni napis: »Srečno novo leto 1964!«

Miloš Jakopec

SEVNICA: mnogo dobrih želja

1 Čeprav sem več let delal kot odbornik občinskega ljudskega odbora in sem poznal razne probleme, pred katerimi se nahajamo, in čeprav sem računal, da bo terjala nova funkcija močno angažiranost in obremenjenost pri delu, je ta še mnogo večja, kot sem mislil poprej.

2 Za najtežji problem, ki zahteva nujno rešitev, smatram poleg razvoja gospodarskih organizacij rekonstrukcijo obsavske ceste, končno zgraditev sevniske osnovne šole, izgradnjo zdravstvenega doma v Sevnici ter pravilno in čim pravičnejšo rajonizacijo in odmero kmečke dohodnine.

3 Če ne bi bil več predsednik, bi se kot občan pritožil zaradi nezadostne preskrbe z vodo, saj nam je poleti v Sevnici močno primanjkuje, posebno še v višje ležečih stanovanjih. Razen tega bi odločno protestiral zaradi preskrbe s kruhom, ki je v Sevnici skrajno nezadovoljiva.

4 Več je stvari, s katerimi kot predsednik nisem zadovoljen, oz. želim, da bi jih

v korist občanov čimprej uredili. Tako me moti, da je gospodarski razvoj v občini prepočasen in da ne odpiramo dovolj hitro potrebnih novih delovnih mest. Slednje velja predvsem za Sevnico in Krmelj, ki ju smatramo za bodočo občinska centra. Ravno zaradi tega opažam, da ljudje odhajajo s področja naše občine in se zapolnjujejo v bolj razvitih krajih. Na drugi strani pa imamo v občini sorazmerno zelo veliko število upokoencev, kar kaže, da mlajši ljudje odhajajo na delo izven našega področja, v zaslužni pokoj pa se vračajo spet v stare domove. Tako stanje seveda vpliva na vedno večje izdatke v zdravstvu in socialnem varstvu; občinski proračun mora vsako leto zagotavljati vedno večja sredstva v te namene. Enaki problemi se nam zadnje čase pojavljajo tudi v kmetijstvu, ko mladi ljudje odhajajo s kmetij v industrijo in druge dejavnosti. Na zemlji ostajajo le ostareli in za delo največkrat nesposobni ljudje.

5 Prosti čas uporabim največkrat za prebiranje ekonomskih pregledov in biltenov, česar v rednem času

največkrat ne morem. Zelo pa sem zadovoljen le takrat, ko iz raznih podatkov vidim, da je gibanje gospodarstva v občini in izven nje zadovoljivo, posebno pa še, če temu primerno naraščajo tudi osebni prejemki občanov. Kolikor mi preostane še kaj časa, ga uporabim za lastno izobraževanje, večkrat pa rad vzamem v roke tudi dobro leposlovno knjigo.

6 Prihod leta 1964 sem pričakal doma v krogu družine.

7 Da bi se izpolnile vse želje, ki sem jih naštel pod drugo in tretjo točko tega razgovora, pa tudi vse dobre želje naših delovnih organizacij!

JOZE KNEZ

NOVO MESTO: kmetijstvo!

1 Predstavo o delu predsednika v občinski skupščini sem že imel, saj sem bil pred izvolitvijo nekaj časa podpredsednik, vendar sta delo in odgovornost še večja, kot sem si to predstavljal.

2 Najtežji problem? Poleg rešitve nekaterih finančnih problemov za dokončanje začetih investicij in proračunske problematike je to — kmetijstvo. Sedanje stanje terja perspektivnejše in ustrežnejše rešitve, ki bi odgovarjale našim razmeram in pogojem.

3. in 4. Trenutno se ne bi pritoževal. Če pa bi se, bi dejansko najprej potrkal na vrata lastne občine.

5 Uradno: ko vidim, da je kak program dela uresničen, oz. ko se pokažejo že prvi uspehi tega, kar smo hoteli z določenimi ukrepi doseči. — Zasebno: ko najdem nekaj časa za družino in zase.

6 Bil sem v Smarjeških Toplicah.

7 Da bi letos dosegli čim boljše uspehe pri razvoju občine in sploh v celotnem komunalnem sistemu. Vsem občanom pa želim v letu 1964 mnogo delovnih uspehov, zdravja in osebnega zadovoljstva!

SERGIJ THORZEVSKI

Dobili smo še 20 odgovorov

Nadaljujemo naš novoletni intervju s predsedniki občinskih skupščin. Te dni so nam tovariši predsedniki OS iz Novega mesta, Sevnice in Trebnjega odgovorili na tale naša vprašanja:

1. Tovariš predsednik, povejte nam, prosimo, kako ste si pred izvolitvijo na to odgovorno mesto predstavljali delo predsednika občinske skupščine.

2. Kaj štejete za najtežji problem vaše občine?

3. Recimo, da zdaj ne bi bili predsednik; ali bi imeli kot občan kakšen vzrok, da bi se (in zaradi česa?) pritožili na občinsko komisijo za prošnje in pritožbe?

4. Toda vi ste predsednik: s čim niste zadovoljni v vaši občini?

5. Poleg neštetihih skrbi in težav so v vašem odgovornem delu prav gotovo tudi kdaj pa kdaj urice in dnevi, ko ste zadovoljni. Zaučajte nam, prosimo, kdaj in iz kakšnega vzroka se to dogaja?

6. Kje ste pričakali leto 1964?

7. Ne zamerite zadnjemu vprašanju: vaše osebne želje za prihodnje leto?

Zaradi »prikazni« v Kačjih ridah

Zbudil se je kasneje kot prejšnja jutra. Navadno je vstal potem, ko je vlak že peljal proti Ljubljani, vendar dosti čez četrtino ni smel poležavati. Do delovnega mesta je imel uro in pol, a je moral že kar dobro stopiti, da je prišel v tem času.

Tisto novembrsko jutro je od doma odrinil šele okrog 5.30. Prejšnji dan je dobil plačo in si privoščil pol litra vina. Ker so bili maligni prehudci, je zaspal in ni več slišal vlaka — budilke.

Izračunal je, da bo na delu šele po sedmi uri. Zaradi rahlega dežja je imel na sebi dežni plašč za škornje, kar ga je pri hoji oviralo. Čeprav se je podvival, ni mogel priti pravočasno v službo. Ker je pričakoval, da ga bo delovodja spet oštel, si je v opravičilo izmislil zgodbo. V podjetju so mu svetovali, naj gre »zadevov« prijaviti na postajo LM.

»28. novembra ob 5.15 sem šel v Novo mesto v službo. Med potjo so me v Kačjih ridah napadli neznanzi moški in mi odnesli 2.900 dinarjev. Govorili so ciganski... Več ne morem povedati, lahko pa pokažem mesto, kjer so me napadli.« Tako izjavo je podpisal K. R., ko so ga zasliali miličniki.

Cez čas, ko so preverili okoliščine v Kačjih ridah, je K. R. povedal naslednje in se pod izjavo podpisal:

»Ko ste me izpraševali o možnosti, kje bi me napadli šest Ciganov v Kačjih ridah, nisem govoril resnice, ampak sem si zgodbo izmislil. Nikoli mi ni še nobeden od Ciganov ali kdorkoli delal site, zlasti pa mi ni nihče med napadom vzel denarja. Zgodbo sem si izmislil zato, ker me je delovodja vsakokrat, kadar sem zamudil službo, opozarjal na mojo nevestnost. Ker tokrat nisem našel drugega opravičila, sem si pač izmislil...«

Da bi dobila zgodba vsaj za peščico resnične podlage, je K. R. v tej izjavi dodal, da so ga »Cigani včasih res prosili za cigarete«, medtem ko ga je neki sodelavec ob priliki opomnil, da ga bodo Cigani že še napadli, češ da jih on še ne pozna. Samo to in nič drugega je v možganih K. R. v trenutku, ko bi moral v opravičilo zamude povedati resnico, skuhalo zgodbo, s katero je hotel očrtniti šest ljudi. Prav gotovo K. R. ni mislil na posledice svoje nepremišljenosti, ko je na postaji Ljudske milice v Novem mestu narekoval svojo zgodbo in jo podpisal. To najbolj dokazuje dejstvo, da je z enako vestjo podpisal ovadbo in zadnjo izjavo, v kateri je prvotne trditve zanikal.

Lažniva prijava je seveda kaznivno dejanje, zaradi česar se bo moral tudi K. R. zagovarjati pred sodnikom.

Junak »gorjanske tragedije« še živi!

Anton Kump iz Bršlina je preživel »napad«, ki ga sploh ni bilo — Kako bujna (in lažniva!) je včasih vroča fantazija posameznikov, ki radi pritaknejo k nepreverjenim govoricam svoj lonček — Vse mesto je govorilo o »napadu na Gorjancih«, »napadeni« Kump pa ni imel pojma o zadevi!

»Si že slišala?«
???
»Dva moža, preoblečena v ženske...«

»Madonca! Kje, kdaj?«
»... sta na Gorjancih napadla Kumpa.«
»Daj, povej!«

Ta »Daj, povej!« je vžgal radovednost sosedk, ki so naglo staknile glave in z odprtimi očmi poslušale zgodbo.

»Uh, hitro moram povedati še Mici, sicer bo zbolela.« se je spomnila ena izmed poslušalk in se naglo odstranila od družbe, kjer se je pravkar »skuhala« vse pozornosti vredna novica.

Vest o »napadu« na Kumpa se je širila hitreje kot ogenj ali povodenj. V kratkem je preplavila Novo mesto. Seveda se je »zgodba« med pripovedovanjem in širjenjem od ust do ust zelo spremenila. Če jo je slišal strasten bralec kriminalnih romanov, že zaradi vabljive vsebine ni ostal zvest varianti, ki jo je slišal. Če jo je slišal kdo, ki se boji krvi, je vsa grozodejstva iz zgodbe izpustil in povedal naprej samo bistveno. Tako je bil Kump zdaj »zverinsko napačen«, zdaj »skoraj« napaden, zdaj... Ampak »za las je šlo« v vseh primerih! Na primer:

»...in ti tega najbrž še nisi slišal!«

»O čem govoriš?«

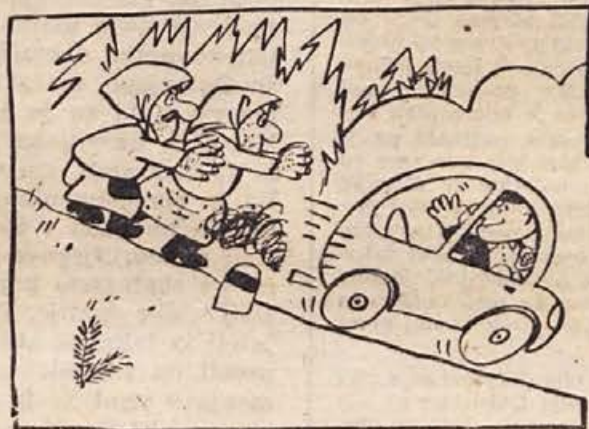
»Butec, vsi že govorijo, ti pa...!«

???
Ja, tistega gostilničarja iz Bršlina. Anton Kump se piše.«

???
»Z osebnim avtomobilom se je peljal po gorjanski cesti. Vračal se je iz Bele krajine. In kaj doživi? Izenada ga ustavita dve ženski in poprosita, če smeta prisesti. Kump ju je seveda vzel v avto, čez čas pa, ko sta se ženski začeli med seboj pogovarjati, je avtomobil naglo ustavil. In ves zakaj? Ugotovil je, da se pod ženskimi oblečili skrivata dva možka.«

»Kako je prišel na to, da je ustavil?«

»Eh, ne poznaš Kumpa! To ti je modrost in pol! Izmisli si je, da je motor pokvarjen. Če hočejo varno nadaljevati vožnjo, je rekel, naj ženski izstopita, ker bo le tako mo-

gel odpraviti okvaro. Tečaj pa je pritisnil na plin in odbrzel proti Novemu mestu.«

»Brez sopotnikov?«

»Jasno. Zakaj pa misliš, si je izmislil, da je motor pokvarjen?«

»Kaj sta potem počela prisednika?«

»Kaj neki? Ostala sta na Gorjancih.«

»Prav gotovo sta imela slabe namene in hotela...«

»Morilske, morilske namene sta imela!«

»Hočeš reči, da...«

»Doma je Kump v avtu našel dve aktovki in v vsaki aktovki po en nož in revolver!«

»In Kump? Oh, jaz bi... Saj ne vem, kaj bi bilo z menoj, če bi bil na njegovem mestu.«

- Medtem je Anton Kump, bršlinski gostilničar, čil in zdrav mirno stregel strankam. Se na misel mu ni prišlo, da so o njem nekaj kilometrov stran, v Novem mestu, splekli zgodbo, vredno celo Simenovega peresa (ki je povečevalo že toliko in toliko Margretovih in ostalih junakov).

Brž, ko se je Kump pojavil na novomeških ulicah, so ga začeli znanci ustavljati z vprašanjem:

Na cesti je umrla

V nedeljo, 29. decembra, je prišla po Muzejski ulici bivša šivilja Iva Plaper in hotela na Glavni trg. Pred vrati medobčinske zavarovalnice pa se je nenadoma zgrudila, zadeta od srčne kapi. Prispeli zdravnik je ugotovil takojšnjo smrt.

NESREČE

Grmovšek je zavrl na snegu

Na cesti III. reda v Gomili pri Mirni je prišlo 23. decembra do lažje prometne nesreče med osebnim avtomobilom WOR-W-702, ki ga je vozil Jernej Korelec, in osebnim avtomobilom NM-30-33, ki ga je vozil Emanuel Grmovšek iz Ponikve. Korelec je peljal proti Trebnjemu, naproti pa je pripeljal Grmovšek. Pri srečanju je Grmovšek zavrl, vendar ga je na zasneženi cesti zaneslo in je trčil v Korelecovo vozilo. Ranjen ni bil nihče, medtem ko so škodo na vozilih ocenili na okrog 30.000 dinarjev.

Srnjak skočil pred avto

Voznik osebnega avtomobila PE-21513 Lugi Dincalci se je 30. decembra lani peljal po avtomobilski cesti proti Zagrebu. Nedaleč od odcepa proti Novemu mestu je na cesti nenadoma skočil srnjak, ki ga je Dincalci zbil po tleh. Srnjak je oblezel negiben, na osebnem vozilu pa so ocenili škodo na blizu 100.000 dinarjev.

Avto treščil ob mostno ograjo

5. januarja letos je bila na cesti II. reda v Vinicah pri Ribnici hujša prometna nesreča, v kateri je osebnim avtomobilom LJ-123-52 z voznikom Ivanom Reberjem zaneslo v betonsko mostno ograjo. Voznik in sopotnica Malči Reber sta bila lažje ranjena, na vozilu pa je za okrog 300.000 dinarjev škoda. Avto je bil nesposoben za nadaljnjo vožnjo, zato so mu vzeli evidenčno tablico.

Traktor in osebni avto trčila

30. decembra popoldne sta se na cesti proti Kočevski Reki

zletela osebni avto LJ-07-02 z voznikom Slavkom Pečnikom in traktor LJ-86-76, ki ga je vozil Vlado Brunar. Pečnik je vozil iz Kočevske Reke proti Ribnici, nasproti pa je pripeljal traktor. Zaradi ozke in poledene ceste sta trčila. Brunarja so odpeljali k odvzemu krvi in mu vzeli vozniško dovoljenje. Pečnik se je pri nesreči lažje ranil. Skupno materialno škodo so ocenili na okrog 300.000 dinarjev.

Na srečo so širjenju te grozljive zgodbe hitro stopilj za vrat. Kdo sicer ve, kaj bi se s Kumpom lahko v ljudski domišljiji še zgodilo.

Kot kaže, tiskamo pri nas še vse pre malo kriminalnih romanov in drugih podobnih zgodb, ker si sicer neka »brilina« glavica prav gotovo ne bi izposodila mirnega državljana Kumpa za žrtev svoje domišljije!

Na srečo so širjenju te grozljive zgodbe hitro stopilj za vrat. Kdo sicer ve, kaj bi se s Kumpom lahko v ljudski domišljiji še zgodilo.

Poledica v Podbočju

1. januarja ob 11.45 je v Podbočju pri Kostanjevici osebni avtomobil LJ-76-37, ki ga je vozil Mihael Barlič, trčil v vozilo NM-13-07, lasti Riharda Kodriča. Zaradi poledice je Barliča na ovinku zaneslo v Kodričevo vozilo, ki je prihajalo naproti. Gmotno škodo so ocenili na približno 170.000 din.

Smrt pod tovornjakom

3. januarja je na cesti iz Kostanjevice proti Zameškemu v Malencah tovornjak, naložen s drvni, do smrti povozil 67-letnega Jožeta Miklavčiča iz Malenc. Tovornjak po nesreči ni ustavil. Vozil ga je Jože Pozun, ki je pred nesrečo pomagala Miklavčiču umakniti vprego s sanmi. Domnevalo je, da je Miklavčič ponesreči padel pod kolesa prikolice. Vendar natančnih vzrokov še niso ugotovili.

Smrt na Silvestrovo

Zadnja smrt so preteklo leto v Kočevju zabeležili 31. decembra nekaj po deseti uri dopoldan. Upokojeni rudar Alojz Sturm iz Rudnika, ki je bil tudi gasilec, je nameraval z vlakom ob 10.20 odpotovati proti Ljubljani. Na peronu, ga je, ko je čakal odhod vlake, zadela kap.

Dedku Mrazu je dvakrat pretil ogenj

28. decembra, ko je dedek Mraz prvič obiskal otroke Novoga mesta in ko je na Glavnem trgu na tribuni pred rolovzem končal govor, se je vračal po stopnicah v svoje krajestvo. Takrat je z oken občinske stavbe zagorel prekrasen ognjemet. Cel slap žareče luči je zatamnili vso drugo razsvetljavo. Naenkrat pa je zagorela ograja ob stopnišču tribune. Iskre ognjene ga slapa so padale na dekoracijo iz vate in jo vžgale. Nastalo je veliko razburjenje, prestrašili so se posebno otroci — snežinke na tribuni. Gledalci pa so takoj prihiteli na pomoč in čez ograjo pobirali otroke s tribune. Vtem pa je na kraj požara prihitelo že tudi nekaj gasilcev, ki so bili slučajni opazovalci, in so

gorečo dekoracijo hitro pogasili.

Otroci, ki so to gledali, pa so imeli bistre oči. Neki fantek je povedal takole: »Dedek Mraz ni tako star! Ko je prišel, je od starosti komaj hodil, ko je začelo goreti, je pa kar stekel po stopnicah...«

Novomeško Cestno podjetje je povabilo dedka Mraza, naj obišče vse otroke njihovih delavcev in uslužbencev. Dedek Mraz se je povabilu odzval in se tri dni vozil v zasneženem avtomobilu okoli teh otrok. Na nerazumljiv način pa se je v avtomobilski kabini vžgala dekoracija iz vate in je popolnoma zgorela. Pri tem je nastalo nekaj škode tudi na avtomobilu, kjer se je pokvaril ves oplesk.

Josip Jurčič: SIN KMEČKEGA CESARJA

Gospod, že precej priletel, ima velikanski meč; mlajšemu, kakih osemnajst let staremu mladeniču, tiči za pasom z zlatom okovan lahek meč, menda bolj zaradi lepšega kakor za brambo. Tudi hlapec je oborožen.

Kakor zamaknjen ogleduje ribičev sin zdaj v hrajče pero na mladeničevem lepem klobuku, zdaj dragoceno obleko starega viteza in njegove svetle ostroge, zdaj konje in hlapca in si morda misli: »Kaj, ko bi jaz to ali to imel!«

»Kaj pa ti zijaš! Ali ne greš staremu pomagat?« pravi vitez osorno, ko ribičevega sina zagleda.

Jezno in potuhnjeno pogleda ta gospoda po strani, vzame vesla in drog, in kakor bi kljuboval, prav počasi stopa proti plavi, katero je bil oče odvezal. Ta hip ga tujec s kratkim bličem tako po bosih nogah udari, da zavili in vesla ob tla vrže. Zaletel bi se bil v svojega gosposkega nasprotnika, ko se ne bi bil oče oglašil ter mu velel, naj brž dá vesla, da jih priveže. Srdito gospoda pogleda in na splav stopi.

Konji so bili vajeni tako prevažati se, zato so radi stopili s hlapcem in gospodom na deske in ribič odrine.

Na oni strani dobi od gospoda nekaj denarja za dar in plačilo, tujci zasedejo konje in po vprašanju, ali je pot do Šrajbarskega turna lep, odjezdijo. Ribič in sin se s plavjo vrmeta.

»Oče, zakaj me je ta stari dedec gosposki udaril?« vpraša ribičev sin, ko do srede prideta.

Očetu sicer tudi ni bilo po volji, da tuj človek njegovo dete strahuje, vendar njemu tega ni smel povedati; dejal je tedaj: »Zakaj me ne ubogaš!«

»On mi ni še kruha dal nikoli,« odgovori sin.

»Povem vam, če pride nazaj, da vas ne bo doma, jaz bom v sredi Save plav zvrnil, pa bo videl!«

»Za božji čas, sin! Kaj to govoriš! Kaj bi bilo potlej s teboj! Nikoli več ne bi bil zdrav.«

»O, ne bi me ujel, ne! Jaz bi splaval in utekel v hribe k Iljevemu sinu in tistim, ki se skrivajo. Nihče me ne najde, za taka kota vem.«

Ribič prebledi. Kateri oče se za sina ne boji?

»Fant! Za boga svetega, tega več v misel ne jemlji. Glej, ko bi kdo slišal, kaj čenčaš! Ali ne veš, da se ne sme o Kosomanu in Ilji govoriti! Bog te varuj in mati božja! Kaj bi jaz revez na starost počel, ko bi te kdo slišal, da to govoriš, in bi se ti kaj hudega primerilo.«

»Kajpak!« pravi mladi ter se krepko v drog upre.

Komaj dobro uro pozneje naglo prikorači k ribičevi koči mlad, kakih osemindvajset ali trideset let star mož. Postave je srednje, prej majhne ko velike, pa nenavadno širok čez pleča in prsi. Ves zastavni život priča, da je velike telesne moči. Obraz njegov bi bil lep, ko ga ne bi kazile prežive, nekako preostro bliskajoče se oči, če že zmemar pustimo gosto razraščeno, rjavo, nerazčesano brado.

Nekako hlastno, kakor bi se mu zelo mudilo, pokliče ribiča, potem se pa ko usede v mali čoln. Malo se mu odgrne plašč, v katerem je zavil, in vidi, da je obleka sicer kmečka, vendar iz boljšega blaga, dasiravno zdaj pomazana. Čemur bi se pa še najprej čudili, to je opasani meč, katerega nekako s plaščem prikriva.

(Nadaljevanje sledi)

Bilo je jeseni leta 1574, tedaj eno leto po nesrečni kmečki vojski. Marsikdo že ni mislil na žalostne prigodke prejšnjega leta; marsikatera žena pa je še milo jokala po možu, katerega so ji obesili; nekateri otrok je očeta pogrešal, ki je sramotno smrt storil.

Sonce je stalo že čez poldne. Lahka sapica, že precej hladna, pihala je skozi odprto okno lesene ribičeve koč, ki je stala pri Savi nedaleč od Krškega.

Ribič, kakih petdeset let star mož, sedel je na nizkem stolcu in je tiščal velik črn lonec med koleni, iz katerega je hitro zajemal z leseno žlico in v usta nosil. Končavši svojo južino, jame zmerjati sina, sedemnajst let starega krepkega mladeniča, zakaj ni ravšljev in drugih mrež za ribji lov ta čas zakrpal, kar je bil on zdoma.

Da bi svojo jezico malo ohladil, stopi k oknu, še vedno godrnja. Naenkrat pa obmolkne. Obrne se in pravi: »Alo, fant, brž, ven pojdi, brž!«

»Kaj pa je?« vpraša fant, ki se mu nikakor ni tako mudilo kakor očetu. Toda oče ni mogel odgovoriti, bil je že zunaj. Dasiravno precej len, vstane sin bolj iz radovednosti ko iz spodobne pokorščine in gre za očetom.

Zunaj se na pragu ustavi in debelo gleda.

Oče je veliko plav odvezoval, bil je gologlav, kučma je v blatu ležala; kajti ni smel biti pokrit pred visokim gospodom in mladim gospodičem, ki sta stala na bregu. Za njima je hlapec držal tri osedlane konje, ki so bili namenjeni na plavi prepeljati se z gospodarji vred.

Najhujša kmečka vojska na Slovenskem je bila 1. 1574. Glavni vodja z vilami, motikami in drugim orodjem oboroženim trumam je bil Ilja, ki se je dal celo za kmečkega cesarja raznazniti. Večina kmetov je na boršiču ali drugače konec storila; Ilja sam pa je bil z železno, v ognju razbeljeno krono kronan, da je strahovite smrti umrl.

Vzhodnodolenjski odred, iz katerega je bila ustanovljena 15. brigada, je pred kapitulacijo Italije deloval na območju Gorjancev, Bele krajine in dela Koroške. V začetku avgusta 1943 je štel okoli 150 borcev. Delil se je na dva bataljona in štab odreda, ki se je večinoma zadrževal v vasi Drage. 1. bataljon odreda se je imenoval »gorjanski« po Gorjancih, kjer se je navadno zadrževal. V njem so bili borci iz okolice Sentjerneja, Kostanjevice, Krškega polja in nekaj Novomeščanov. 2. bataljon je imel največ borcev doma iz Bele krajine in se je tu tudi največ zadrževal, zato se je imenoval »belokranjski«.

»Gorjanski« bataljon je vse poletje leta 1943 vznemirjal Italijane, ki so gradili utrjeno linijo od Kostanjevice proti Novemu mestu oziroma od Metlike proti Vahti na Gorjancih. Ta črta bi imela nalogo braniti tako zvano »Ljubljansko provinco« pred vpadi enot NOV iz Hrvaške. Črta je bila močno utrjena z bunkerji in žičnimi ovirami, potekala pa je tako, da so vse večje dolinske vasi bile odrezane od Gorjancev. Zato je »gorjanski« bataljon že začel gladovati. »Belokranjski« bataljon pa je izvajal prehranjevalne akcije in prav tako vznemirjal Italijane v Metliki in okolici, poleg tega pa je rušil železnico med Semičem in Metliko. Avgusta 1943 je bila utrjena črta že skoraj dograjena. Le med Dolžem in Lukvicami je bil še prost prehod, širok komaj deset kilometrov.

Socialna sestava odreda je bila slika ozemlja, kjer je deloval. Saj takrat na tem delu Dolenjske ni bilo industrije, razen redkih večjih delavnic. Zato so ime-

RUDI PUŠENJAK-URAGAN:

„Belokranjska brigada“

Ili v odredu večino kmetje, le nekaj študentov iz trgov je bilo zraven, redki delavci pa so bili tujei. Tako je bila v odredu skupina Notranjcev, starih predvojnih komunistov, in skupina Gorenjcev, ki so prišli spomladi 1943 iz Gorenjske, kjer so se odtegnili mobilizaciji v nemško vojsko. Toda oboji so bili maloštevilni in so prišli v odred le zato, ker so bili za brigade telesno prešibki oziroma bolelni ali starejši. Oborožitev je bila prav tako slaba. Večina borcev je bila oboroženih z dolgimi francoskimi trometkami, ki so jih zaplenili vaškim stražam. Vsak bataljon je imel dva puškomitraljeza. Tako je imel npr. 1. bataljon eno »zbrojevko« in enega »šarca«, ki je bil zaplenjen ob neki priliki skupini Nemcev v Kostanjevici v gostilni ob mostu, kamor so zahajali vojaki pit vino. Zaradi številčne šibkosti in slabe oborožitve na eni strani, na drugi pa zaradi velike koncentracije sovražnika v močno utrjenih postojankah je bila možnost preskrbovanja iz sovražnih virov zelo majhna. Zato je bila večina borcev zelo slabo oblečena in bosa. Vsaka četa je imela nekaj »četnih« čevljev, ki so jih dobili borci, kadar so šli v patrolje. Na straži pa so stali bosjaki. Stanje se je nekoliko popravilo, ko so začeli zahodni zavezniki spuščati vojaški material na košenicah vrh Gorjancev. Takrat je vsak bataljon dobil še en puškomitraljez tipa »hočkise«, nekaj kratkih italijanskih pušk, čevljev, obleke in minerskega materiala.

Konec avgusta 1943 je odred začel na svojem področju mobilizirati. Toda mobilizacija je v okolici Sentjerneja in Kostanjevice zelo slabo uspevala. Večina mobilizirancev je prve dni pobegnila, kolikor se niso že prej poskrili. V Beli krajini je bil uspeh boljši. Bataljoni so postali močnejši in štab odreda je sklenil ustanoviti tretji bataljon odreda. Ta je bil nekaj dni pred 9. septembrom res sestavljen in poslan prek železnice Ljubljana-Karlovac. Zadrževal se je na Doblicah in Tanči gori. Zaradi bližine Semiča se je začel imenovati tudi »semiški« bataljon. V tem času je odred štel že nad 300 borcev.

Belokranjski in semiški bataljon sta takoj izvedela za italijansko kapitulacijo. Gorjanski pa je še 8. septembra zjutraj imel z Italijani pri Gabrijah precej oster spopad. Zato se je 9. septembra zjutraj umaknil k Zagi na Gorjancih, pričakujoč italijanskih represalij. Zato je dobil povelje za odhod v dolino šele 9. septembra okoli 12. ure. Zasedel je Sentjerneja in Kostanjevico ter pomagal drugim enotam pri razoroževanju umikajoče se italijanske vojske na Vahti. Iz Kostanjevice se je zaradi nemške intervencije sicer moral že po dveh urah umakniti, toda zajel je precejšen vojni plen. Odslej so bili borci dobro oblečeni in oboroženi, saj so bila zaplenjena bogata skladišča v Metliki, Crnomlju in drugod. Zadnje tedne pred kapitulacijo so se Italijani pripravljali na večjo ofenzivo in so zvozili v skladišča velike zaloge hrané in municije, posebno topovske. Odred je izvršil na svojem ozemlju splošno mobilizacijo, zato se je število borcev povečalo na okoli 1500. Ustanovljen je bil še 4. bataljon, imenovan »težki«, ker je bil oborožen z minometali kal. 81 mm in težkimi strojnimi.

Sredi septembra 1943 se je ves odred zbral v Beli krajini. Cete in bataljoni so bili razporejeni največ ob Kolpi in ob hrvaško-slovenski meji v Zumberku. Med 28. in 30. septembrom so dobili bataljoni obvestilo, da je iz odreda ustanovljena 15. slovenska narodnoosvobodilna brigada. 30. septembra se je pred odhodom na Hrvaško brigada razen nekaterih delov zbrala v Metliki pri gostilni Vranešič, kjer je bil takrat štab odreda. Prečitano je bilo povelje o ustanovitvi brigade in imenovanju poveljstva. Komandant je postal Anton Zgone-Vasja, dotedanji komandant vzhodnodolenjskega odreda, komisar pa Niko Silih-Boris Nikič. Namestnik komisarja brigade je postal Ljudez Grabovec, namestnik komandanta pa »Jerine«.

(Nadaljevanje sledi)

PROF. JANKO JARC:

Pred sto leti v Novem mestu

Še dobro leto in nekaj mesecev loči Novo mesto od dne, ko je pred šeststo leti avstrijski vojvoda Rudolf IV., imenovan Ustanovitelj, podpisal na Dunaju ustanovno listino, s katero je bila poklicana v življenje nova mestna naselbina, ki je uradno nosila ime po svojem ustanovitelju, domačini pa so jo nazivali kratko **Novo mesto**. Našo Dolenjsko so takrat in še dolgo potem imenovali **Slovenska marka**, ki so jo Habsburžani z ostalimi slovenskimi pokrajinami: Koroško, Gorenjsko, Ljubljansko kotlino in delom Krasa pridobili leta 1335. Rudolf, sin vojvode Albrehta in zet znamenitega češkega kralja in rimskonemškega cesarja Karla IV., je za utrditev habsburške dinastične moči v Slovenski marki malo pred svojo smrtjo ustanovil naše mesto. Njegovo lokacijo, kot bi rekli s sodobnim izrazom, je določil na skalnatem pomolu v okljuku srednjega teka Krke, ki je bil v lasti stiške opatiije. To lokacijo mu je brez dvoma svetoval njegov prijatelj in takratni stiški opat Peter, ki je večji del svojega opatovanja prebil na vojvodovem dvoru. Med Stično in Rudolfom je prišlo do menjave zemljišč in kupčija, sklenjena s pogodbo februarja 1365, je bila za obe strani ugodna: Stična je zamenjala skalnat in gozdat pomol za donosne kmetije, vojvoda pa pridobil od narave dobro zavarovan teren v okljuku reke Krke, ki je zaradi svoje prirodne zaščitenosti predstavljal naravnost idealen teren za izgraditev nove mestne naselbine.

Ne polnih dvesto let je Novo mesto kar uspevalo, potem pa so prišla stoletja, ko je počasi hiral, si kdaj pa kdaj opomoglo, pa spet podlegalo ali katastrofalnim požarom ali epidemijam, zapadalo v obdobja gospodarske nemoči in se končno reševalo le še kot upravno-politično središče vse Dolenjske, kjer je bil od sredine XVIII. stoletja sedež okrožnega urada ali kresije. Ta čas je mesto dobilo tudi svojo gimnazijo, medtem ko je kapitelj in proštijo ter frančiškane imelo že od zadnje tretjine XV. stoletja. Zato je kar prav nekako pred sto leti o takratnem Novem mestu zapisal Janez Trdina: vzemi mu cesarske orle (= urade) in oltarje (= proštijo in frančiškane z gimnazijo), pa bo ostala od mesta samo še vas.

V takem stanju je pred sto leti zatekla Novo mesto njegova petstoletnica. Kako je takrat v Novem mestu bilo, kakšno je bilo mesto in kakšni njegovi prebivalci, kakšne so bile težave, ki so jih trle, in česa so se nadejali, s kakšnimi spori in prekarnijami so si medsebojno grenili dneve, pa se zopet pomirjali v zatišju tridesetih gostilnic, znali pa se tudi skupno razvneti in navdušiti, naj sodobnim prebivalcem Novega mesta na pragu njegove šeststoletnice pripoveduje to kramljanje.

Ko se je pred sto leti odpravil popotni človek, ki ni imel lastnega konja ne voza in mu tudi do pešačenja ni bilo, iz deželnega glavnega mesta Ljubljane v daljno dolenjsko stran, je storil najbolje, da se je poslužil poštne kočije. Ker takrat na dolenjski poštni progji niso bili še uvedeni posebni poštni in posebni brzi potniški vozovi, je redna poštna zveza poleg pošt-nih pošiljk lahko prevajala tudi nekaj potnikov. Poštni voz je bil ogromno vozilo, krito s streho in imelo je nekaj sedežev za popotne ljudi. Imenovali so ga »malevagen«. Ta beseda (uradno pisana Mal-lewagen) je francosko-nemška spakedranka in pomeni pravzaprav prt-ljažni ali paketni voz. Ko se je torej popotnik v Ljubljani vkrcal na to poštno barko, ki sta jo vlekla dva para konj, je šlo vse skupaj ure in ure proti Dolenjski preko Litije in Bogenšperka all prek višnjanskih klancev po cesarski cesti skozi Trebnje, prek svetoanskih strm in na Mirno peč in od tam po Kačjih ridah proti Bršlinu. Popotovanje je trajalo že od ranega jutra in poštne postaje ob bogatih furmanskih oštarijah so skrbele, da popotnik in vprežna žival nista od žeje in lakote omagala.

Od Bršlina do Glavnega trga

Ko je poštna kočija ropotala skozi Bršlin, se potniku pogled seveda ni še

(poslopje Kresije) in Skabernetova hiša, na najvišjem vrhu mesta pa obširno poslopje proštije s Kapitljem, ki je prav takrat zamenjaval staro baročno pokrivalo stolpa z gotizirano konico, prekrito s skrillastimi kamenitimi ploščicami. Desno od proštije je bilo še dobro vidno staro mestno obzodje ob »Šancah«, ki se je vle-klo vse do današnje Faj-digove hiše, takrat kratko imenovane »Turen«. Tudi od tod navzdol vse do ostankov okroglega stolpa ob Krki je bilo takrat mestno obzidje še dobro ohranjeno. Za to kuliso se je gnetla množina večino-ma s skodlami kritih streh, nad katerimi se je v ozadju dvigal le še zvo-nik frančiškanske cerkve.

Ko se je tako popotnik vozil po cesti z Marofa, je minil nekaj gospodarskih poslopj in malo gostilno s kovačijo, ki so ji zaradi nasproti ležečega pokopališča (danes deloma park, deloma cesta med novo pošto in vojaškim poslop-jem) rekli pri »Totenbir-tu«. Pred vhomom v mesto je imel ob desni strani kostanjev drevored, ki ga je pod nekdanjim kapucin-skim samostanom, takratnim vojaškim skladiščem, dal v tridesetih letih prejš-njega stoletja zasaditi kresijski glavar baron Fride-rik Rechbach. Ta je bil tudi še kar dober slikar, ki je podoba takratnega Novega mesta ohranil v dveh malih platnih. Na levo od drevoreda ob ro-bu brega nad Krko se je proti Ločni vila stara

Celjska cesta (današnja Cesta talcev), ob njej pa so se nizala gospodarska poslopja meščanov-kmeto-valcev, kot so taka gospo-darska poslopja, imenova-na »mestni podi«, stala tudi desno od Skaberneto-ve hiše in pod Sansami vse do brežin nad Loko. Vhod v mesto sta, kot ne-koč Ljubljanska vrata, ožli-li Skabernetova hiša (to-varna »Krka«) s starodav-no gostilno »na Vratih« na desni in stara Kresija (Študijska knjižnica) na levi. Vhod v mesto je bil bolj strm in dokaj ožji kot danes.

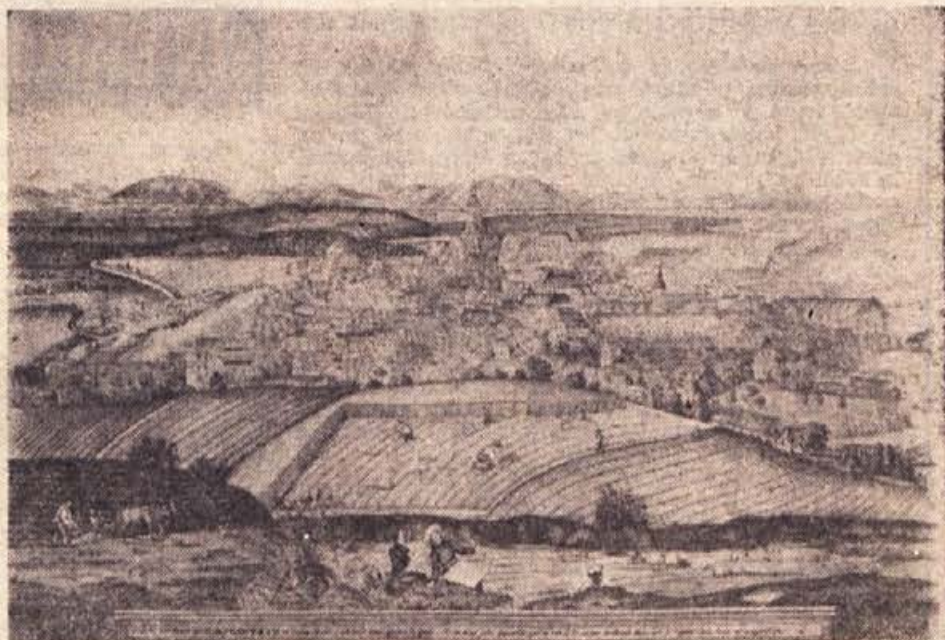
Takoj za Vratih se je pred popotnikom odprla notranjost mesta z ulica-mi, ki so se stekale k Vra-tom, proti mestu pa raz-pletale v večje število ulic in uličic in se bodisi izli-vale na Glavni trg ali pa se strmo vzpenjale proti Kapitlju.

Ze ko se je »malevagen« bližal mestu, je kočijaž trobil na svoj službeni rog, tembolj pa je ta donel, ko je teška kočija prašila po Ljubljanski ulici na Glavni trg in obstala pred Fichtenovo hišo. Fichten-ovi, nekoč slovenski Jelov-ški, so bili že od leta 1798 lastniki pošte in ve-like hiše na trgu, ki so jo kupili iz sklada razpušče-ne stiške opatiije, v okolici pa še gospodarji več grad-ov. Vsakodnevni prihod poštnega voza v popoldan-skih urah je bila takrat glavna zanimivost mesta, ki je noben »firbec« ni za-mudil.

Svojevrsna mikavnost mestne-ga središča

Po kratki vožnji skozi ozko in vijugasto Ljubljan-sko cesto se je pred pot-nikom nánkrat razprostrl široki in prostrani Glavni trg, kakršnega v tistem času ni imelo nobeno naše podeželsko mesto pa tudi Ljubljana ne. Sredi z ar-kadami obkroženega go-renjega dela trga je ob njegovih vzhodni strani stala mestna hiša ali ro-tovž z malim stolpičem, ob katerem je latinski nap-is vsakemu naznénial, da so ga zidali leta 1720, ko se je bil ves vinski oride-lek spridil. Tradicija je hotela vedeti, da so me-ščani to skaženo vino upo-rabili kar namesto vode, ko so si postavljali svoj rotovž.

(Nadaljevanje sledi)

Oton Škola: NOVO MESTO 1836

GLEDE NA OBSTOJEČE MOŽNOSTI BI STANJE LAHKO BILO BOLJŠE

28. decembra 1963 je bila v Celju zadnja seja okrajne skupščine v letu 1963. Na njej so temeljito obravnavali probleme in naloge prosvete, kulture, telesne vzgoje, zdravstvene službe in varstva ter sprejeli več odlokov. Med njimi odlok o ustanovitvi skupnega sklada za financiranje šolstva II. stopnje v celjskem okraju in pravila skupnega sklada za pospeševanje kmetijstva v celjskem okraju.

O problemih kulture je bilo v preteklem letu že precej razprav, za zaključek leta pa so to vprašanje vključili v dnevni red seje okrajne skupščine z namenom, da bi obravnavano gradivo služilo pri sestavljanju družbenih načrtov okraja in občin. Poudarili so, da se je o kulturi, prosveti in telesni vzgoji veliko razpravljalo, vendar pa je največkrat ostalo pri načelnih ugotovitvah. Predvsem se niso nikdar konkretno dogovorili, kako bi omogočili kulturnim ustanovam njihovo delo. Na seji so ugotavljali, da so v občinah preveč podlegali subjektivnim činiteljem, manj pa upoštevali družbene potrebe, čeprav bodo občani le takrat dobri upravljalci družbenega premoženja, če bodo razgledani, tovariški in kulturni.

Delo kulturnih ustanov, organizacij in društev je pogojeno z družbeno zakonitostjo. Zaradi tega je treba te probleme sistematično reševati, dejavnost kulturno-prosvetnih delavcev pa ocenjevati po merilih družbenega razvoja. Poudarili so, da je delo na tem področju treba prav tako vrednotiti kot delo na drugih področjih. Kulturne ustanove celjskega okraja so na visoki strokovni stopnji in njihov pomen presega meje občin in okraja. — Spričo tega ne bi smeli podležiti kampanjskemu reševanju posameznih problemov. To velja še posebej za reševanje finančnih vprašanj. Zato bo treba izdelati sistem financiranja kulturnih ustanov. Vsaka izmed njih ima določeno območje in vpliv, zato naj bi okraj financiral tisto kulturno ustanovo, katere dejavnost presega območje matične občine.

V razpravi so tudi omenili, da so mnoge razprave o kulturnih problemih spremljali

občutki, da so ti problemi rešljivi in da se kulturna dejavnost ne razvija. Toda če je kultura sestavni del celotnega družbeno-političnega razvoja, potem je bil tudi na kulturnem področju dosežen ustrezen napredek. Nasprotja povzroča dejstvo, da so potrebe večje, kot so dejanske možnosti, s tem pa ni rečeno, da občine zapostavljajo kulturno dejavnost. Vendar bo treba v prihodnje priskrbeli najpotrebnejša sredstva za nemoteno delo teh ustanov in odpraviti dosedanje nevrzdržno stanje, ko v kulturnih ustanovah ob koncu leta niso vedeli, kako bo s sredstvi v prihodnjem letu.

Ob koncu razprave so predlagali, naj svet za prosveto in kulturo pri okrajni skupščini sestavi ustrezne sklepe na osnovi poročila in razprave ter jih pošlje vsem občinskim skupščinam in odbornikom okrajne skupščine. Zastavili so tudi vprašanje, če je upravičljivo, da ponekod opuščajo osnovne kulturne ustanove na vasi, kot so kinematografi itd. Kar imajo, je treba ohraniti in negovati. Tu bi večji kraji z močnejšim gospodarstvom lahko uspešno pomagali manjšim krajem.

Občinske skupščine so nosilci zdravstvene politike

Na področju zdravstvene službe in varstva so v celjskem okraju zaznamovali velik napredek, hkrati pa se pojavljajo razni problemi. Ti nastajajo predvsem zaradi pomanjkanja konkretnih zdravstvenih in ekonomskih analiz. Posledica tega je, da se večkrat zdravstvena vprašanja obravnavajo površno. Tako so tudi občinske skupščine, ki so nosilci zdravstvene varstva na svojem območju, bile premalo seznanjene s problemi svoje zdravstvene službe. Vzrok za takšno stanje je iskati tudi v tem, da so zdravstveni delavci sami premalo skrbeli, da bi dobili strokovnjake z drugih področij za iz-

delavo analiz. Vse to povzroča, da je zdravstveno varstvo okrnjeno, saj ni dovolj podatkov o zdravstvenem stanju občanov. Zaradi tega so predlagali, da bi ustanovili medobčinski zavod za zdravstveno varstvo.

Veliko pomanjkanje zdravstvenih delavcev

Izmed najbolj perečih problemov so na seji omenili pomanjkanje zdravstvenih delavcev in premajhno zmogljivost bolnišnic. Po posameznih občinah je stanje precej različno, v celoti pa je v celjskem okraju en zdravnik splošne prakse na 4326 prebivalcev. Če pa upoštevamo še vse zdravnike zdravstvenih zavodov — specialiste in druge — potem je v tem okraju en zdravnik na povprečno 1450 prebivalcev. Po teh podatkih pride en zdravnik splošne prakse: v občini Sevnica na 6916 prebivalcev, v občini Videm-Krško na 3265 prebivalcev in v občini Brežice na 6292 prebivalcev. V drugih občinah celjskega okraja je stanje nekoliko boljše, razen v Šentjurski, kjer pride en zdravnik splošne prakse na 8.389 prebivalcev.

Še bolj pereč je problem v zobozdravstveni službi. Po podatkih pride le en zobni terapevt na 5915 prebivalcev.

Takšno stanje nujno povzroča preobremenjenost zdravstvenih delavcev, poslabšuje kakovost zdravljenja in hkrati povzroča težave v sami notranji organizaciji. Omenili so tudi, da se nagajevanje v zdravstvu še ni bistveno spremenilo in da še vedno ni takšno, da bi osebni dohodek bil odvisen od prizadevanja posameznika in celote.

V preteklih sedmih letih so za investicije v zdravstvu porabili blizu 3 milijarde 600 milijonov dinarjev. To je precej velik znesek, vendar so sredstva precejšnja za pokrivanje vseh potreb. Zlasti pereče je vprašanje bolniških zmogljivosti specializirane zdravstvene službe. Zaradi tega je svet za zdravstvo in socialno varstvo okrajne skupščine predlagal, da bi ustanovili skupen sklad za investicije v zdravstvu. Samo v breški bolnišnici je število oskrbnih dni v letu 1963 naraslo na 80.000, medtem ko so se zmogljivosti od ustanovitve te bolnišnice leta 1918 povečale le za 34 odst. Spričo tega so se občinske skupščine v Posavju že dogovorile, da bodo dogradile bolnišnico s skupnimi sredstvi vseh treh občin. Pri tem bodo gospodarske organizacije prispevale pomemben delež.

Ob zaključku razprave o zdravstveni službi in varstvu niso sprejeli konkretnih sklepov, temveč so predlagali, naj občinske skupščine preučijo zbrano gradivo in pripombe v razpravi. Sele po temeljiti razpravi po občinah bi okrajna skupščina zavzela stališča in sprejela ustrezne sklepe.

Perorisa 9-letne Jožice Turšič iz 3. r. osnovne šole v Cerkljah ob Krki. Risbi je dala naslov »V gozdu«; njen vzgojitelj je tovariš Mirko Bogovič

Spremembe v šolstvu sevniške občine

V osnutku sedemletnega perspektivnega plana občine Sevnica, ki bo sprejet že letos, je obdelana tudi problematika šolstva. Za občane bo gotovo zanimiv predlog bodoče šolske mreže, ki upošteva stalen upad rojstev v posameznih šolskih okoliših. Izjema so le trije kraji: Sevnica, Boštanj in Telče. Pri sestavljanju tega predloga niso bile odločilne samo finančne možnosti, ampak je bila upoštevana tudi kvaliteta pouka.

Popolne osemletke naj bi bile le v Sevnici, Tržišču, Šentjanžu, Boštanju in na Blanci, podružnične šole pa v Krmelju (5 razredov), na Kalu (4 razr.), v Loki (4 razr.), na Velikem Cirkniku (4 razr.), v Zabukovju (6 razr.), na Primožu (4 razr.), na Studencu (6 razr.), na Bučki (6 razr.) in na Razborju (6 razredov). Po tem predlogu bi edina nerazvita šola ostala na Telčah, od koder prešolanje ni mož-

no. Ta šola bo obdržala kombinirani pouk v vseh razredih. Reorganizacija je predvidena na začetku šolskega leta 1964/65, še prej pa bodo povedali svoje občani na zborih volivcev. V novem šolskem letu bo ukinjena osnovna šola v Podgorju zaradi premajhnega števila otrok. Nekaj šol bo treba na novo zgraditi. V Sevnici

dokončujejo letos novo osnovno šolo, za katero je pretežni del sredstev že zagotovljen. Zatem bo morala priti najprej na vrsto gradnja šole na Telčah. Lokacija še ni določena. Obstojata dve varianti. Po prvi naj bi šolo postavili na Telčah, po drugi pa nekje med Primožem in Telčami.

Kdaj bo topliški muzej v novih prostorih?

Partizanski muzej v Dolenjskih Toplicah, lokalna zbirka Dolenjskega muzeja v Novem mestu, prikazuje delovanje partizanstva v kraju in okolici z bogatim izborom dokumentov in predmetov, ki pa jih zaradi premajhnih prostorov še ne more vseh razstaviti. Številni izletniki, ki stalno obiskujejo Rog, Bazo 20 in druge spomenike, ga radi obiščejo. Vedno večje število obiskovalcev v zadnjem času vedno bolj opozarja na potre-

bo, da bi povečali muzejske prostore. Zelo prav bi bilo, ko bi na to mislili že pri gradnji nove šole, tako da bi stavbi dodali še prizidek. S tem bi hkrati rešili še eno pomembno vprašanje, nariče to, da bi bil muzej lažje dostopen učencem, ki spoznavajo delež teh krajev in ljudi v NOB. Vprašanje novih prostorov za muzej bo treba skoraj rešiti tudi zategadelj, ker je stari prostor namenjen za druge turistične potrebe. D. G.

Delavska univerza izobražuje upravljavce

Program izobraževanja v delavskem samoupravljanju, ki ga je za zimsko sezono pripravila delavska univerza v Brežicah, predvideva med drugim tudi seminarje za pomožne organe delavskih svetov. V januarju so razpisani seminarji za disciplinske komisije in komisije za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij.

Takšno dopolnilno izobraževanje je spričo vedno zahtevnejših nalog samoupravnih organov nujno potrebno. Zaradi neznanja se pogosto dogajajo nepravilnosti pri zaposlovanju delavcev, pri odpovedih delovnega razmerja, pri dopustih in disciplinskih ukrepih. Vse to zavira redno delo komisij in marsikatera zadeva pride po nepotrebnem pred sodišče.

Člani disciplinskih komisij bodo na seminarju obravnavali disciplinske pravilnike delovnih organizacij, izvajanje disciplinskega postopka, pristojnosti disciplinskih or-

ganov ter poglavja o dolžnostih, pravicah in odgovornosti delavcev v posameznih pravilnikih. Člane komisij, ki sklepajo in odpovedujejo delovna razmerja, bodo na seminarju seznanili z načeli kadrovske politike delovnih organizacij, s kriteriji za sprejem, s pomenom sistemizacije delovnih mest, s postopkom za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij, z vodenjem evidence o gibanju

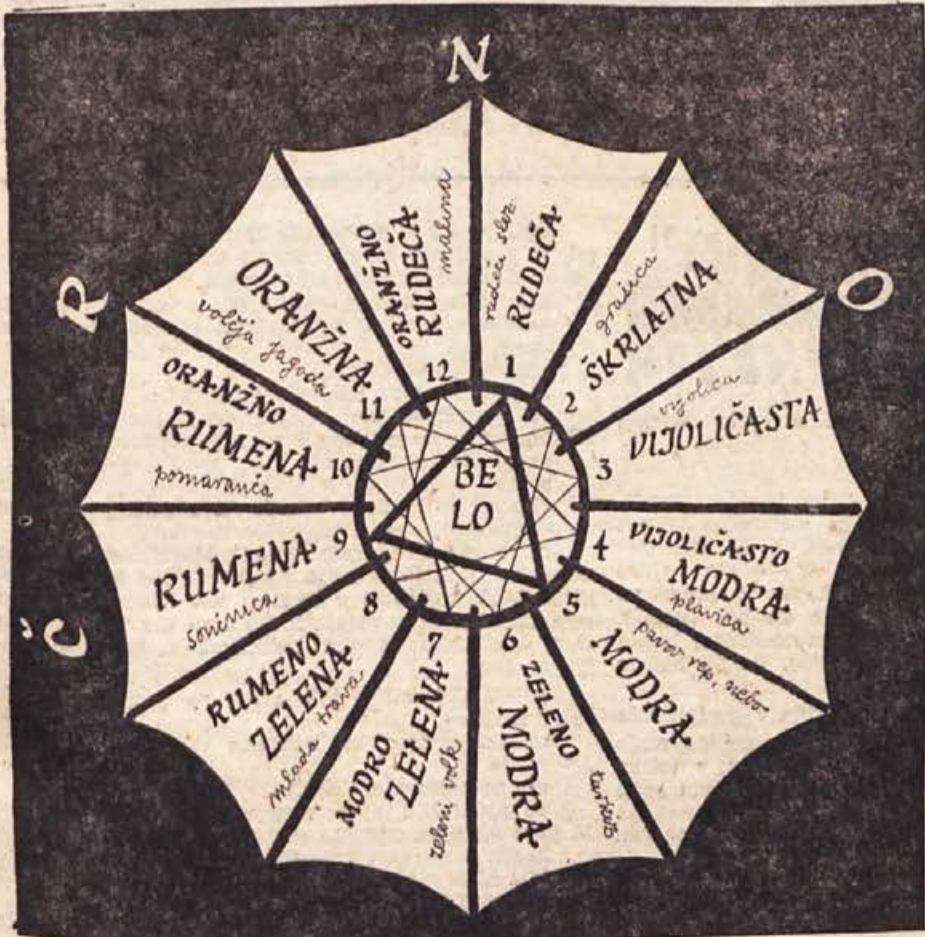
zaposlenih, s pravilniki o delu ipd.

Napovedani seminarji so samo ena izmed specifičnih oblik izobraževanja upravljavcev. Delovni kolektivi bi morali prevzeti pobudo za sistematično nadaljevanje vsrstnega izobraževanja, ki naj bi se razvilo v več stopnjah, da bi lahko sproti zadovoljevalo vedno nove potrebe upravljavcev po znanju. Jt.

MK: „Kolumba veselja“

Mladinska knjiga je te dni spet obogatila svoje zbirke z novimi knjigami, med katerimi zavzema nedvomno osrednje mesto delo »Kolumba veselja« v zbirki Globus Okrog 220 strani obsežno delo sta napisala prva sovjetska kozmonavta in pionirja svetovne kozmonavtike Jurij Gagarin in German Titov. Že imeni, ki sta po zmagovitem pohodu sovjetskih sputnikov v vesolje našli pot do sleshernega kraja na svetu, sta tolikanj privlačni, da bo knjiga kar sama silila s police v roke bralcev, zlasti mladine. Gagarin in Titov sta v reportažnem načinu z značilnim ruskim prizvokom opisala veselje, ki se jima je kot prvima zemljanoma ponudilo, da sta ga videla od blizu. Razumljivo, da ima delo zategadelj neprecenljivo dokumentarno ceno, čeprav sta znala avtorja lepo opisati tu-

di ostale strani svojega življenja v prisrčnem tonu. Nedvomno je knjiga mlatkavna že zaradi tematike, ki jo obdeluje, zlasti pa še, ker sta to storila neposredna pionirja vsestranskih podvigov. Ista založba je v zbirki Kondor v prikupni obliki in okusni notranji opremi ponatisnila »Kmetijske slike« Janka Kersnika, ki jih naši slovstveni zgodovinarji uvrščajo med najpomembnejše začetke slovenske moderne proze. Zgodbe, zbrane v tej knjizici, na neposreden način opisujejo najrazličnejše dogodke iz kmečkega življenja, ki je zdaj kruto, zdaj vedro, vseskozi pestro in strogo neprizanesljivo. Kersnik je znal kot dober opazovalec v teh prozahnih zapisih mojstrsko združiti dva poglavitna elementa: pretresljivo epiko in z idiličnim okoljem obarvano liriko.

To je BARVNI KROG — več o njem pa bomo brali v našem listu prihodnji teden, ko nam bo o njem poročal naš sodelavec akademski slikar prof. Miro Kugler. Poslušalci lokalne oddaje postaje RADIO BREŽICE pa naj prislubneje njegovi oddaji 19. januarja, še prej pa naj si gornjo podobo dobro ogledajo, saj bo prav o njej prof. Kugler tokrat predaval!

Robert Merle SMRT JE MOJ POKLIC

Zadnji stavek sem prebral z drhtečim veseljem: točka V. mojega poročila je namreč obravnavala pokopavanje trupel. Bilo je očito, da je reichsführer s svojim genialnim umom na prvi pogled spoznal, s kako nepremostljivimi težavami se opešam, zato me je napotil v Kuhlhof, kjer naj bi se spoznal z izsledki nekoga njegovega drugega iskalca podobnih rešitev.

V skladu z navodili sem Himmlerjevo pismo zažgal in telefoniral v Kuhlhof. Domenil sem se za sestanek takoj naslednji dan.

Obisk v »eksperimentalnem centru«

Setzler in jaz sva se odpejala z avtom. Soferja nisem maral vzeti s seboj in avto je vozil Setzler. Jutri je bilo lepo in kmalu sva sklenila, da se ustaviva in odkrijeva plateno streho avtomobila. Uživaj sem, ko me je med vožnjo v toplem juljskem soncu veter bičal v obraz. Po vseh teh težkih in napornih tednih sem bil kar srečen, da sem lahko vsaj za hip pobegnul iz taborišča in zadihal v čistem zraku, razen tega pa sem bil že skoraj prepričan, da se vendarle približuje konec vsega tega mučnega iskanja. Setzlerju sem povedal, kaj mi je sporočil reichsführer, in mu razložil namen najinega potovanja. Obraz se mu je razjasnil in pričel je voziti tako hitro, da sem ga takrat, kadar sva vozila skozi mesta, moral krotiti.

Za kosilo sva se ustavila v neki večji vasi. In zgodilo se je nekaj precej komičnega: brž ko sva stopila iz avta in ko so poljski kmetje zagledali našo uniformo, so se razbežali na vse strani, oknice na hišah so se začele zapirati. Bila sva samo dva, toda očito so ti vaščani že imeli kdaj opravka z SS.

Ko sva prispela v eksperimentalni center, me je silno presenetil ogaben smrad, ki se je širil nad vsem tistim področjem: začutila sva ga, še preden sva se približala stražnim stolpom, in bolj ko sva prodirala v taborišče, močnejši je postajal in iznebila se ga nisva niti potem, ko so se za nama zaprla vrata komandnega poslopja. Človek bi rekel, da se je smrad vril v stene, v pohištvo, v obleke. Bil je trpek in žaltav smrad, kakršnega še nikoli na svetu nisem občutil in ki ni imel nič skupnega s postanim duhom po mrhovini ali mrljicih.

Čez nekaj minut naju je neki esesovec odpehjal v komandantovo pisarno. Okno pisarne je bilo odprto na stezja, vame je bušil val še hušjega smrada in me skorajda vrgel nazaj. Stopil sem v pozor in pozdravil.

Standartenführer je sedel za pisalno mizo. Malomarno mi je odzdravil in mi pokazal stoli. Predstavil sem se, predstavil sem Setzlerja in sedel. Setzler je sedel na moje desno, vendar malce bolj nazaj.

»Sturmabführer,« je z vlnudnim glasom rekel Kellner, »vesel sem, da vas lahko sprejemam tukaj.«

Obrnil je glavo proti oknu in takoj nekaj časa nepremično sedel. Bil je plavalas, imel je profil, ko bi ga izrezal iz kovanca, in monokel. Za standartenführerja je bil še zelo mlad.

»Predvsem,« je nadaljeval in še vedno gledal skoz okno, »vam moram povedati nekaj besed o svojem poslanstvu.«

Pogledal me je, vzel z mize zlato cigaretnico, odprl in mi jo ponudil. Pritisnil je na vžigalnik in plamenček ponese proti meni. Njegove roke so bile bele in negovane.

»Reichsführer,« je spet začel Kellner s svojim vlnudnim glasom, »mi je dal nalogo, da najdem vse množične grobove na Ostrauumu. Gre seveda za grobove civilistov.«

In za hip je postal.

»Ah, oprostite,« je rekel in se obrnil k Setzlerju, »da vam nisem ponudil cigarete.«

Znova je odprl svojo zlato cigaretnico, se stegnil čez mizo in jo ponudil Setzlerju. Setzler se je zahvalil in Kellner mu je prizgal cigareto.

»Moja naloga je torej,« je nadaljeval Kellner in znova obrnil glavo proti oknu, »najti vse množične grobove v Ostrauumu, se pravi ne samo na Poljskem...«

Odsekan je zamahnil z roko.

»...in podobno... ampak tudi na ruskem ozemlju, prek katerega je šla naša armada... Saj razumete: židje, civilni, partizani, specialne akcije...«

In znova je zamahnil z roko.

»...in v sploh takšne reči.«

»Vsa trupla naj izginejo!«

Premolnil je in še vedno gledal proti oknu. »Najti moram torej takšne grobove, jih odpreti... in poskrbeti, da trupla izginejo.«

Zdaj me je pogledal in malomarno privzdignil desnico.

»...in poskrbeti — kakor se je izrazil Reichsführer — da trupla tako temeljito izginejo, da pozneje nihče ne bo mogel vedeti, koliko ljudi smo likvidirali.«

In prijazno se je nasmehnil.

»Seveda... kako bi človek rekel... precej težka naloga. Na srečo pa mi je Reichsführer dal na razpolago dovolj časa in tako je nastal...«

Odsekan zamah z roko.

»...tale eksperimentalni center.«

Pogledal je skoz okno in spet se je prikazal njegov popolni profil.

»Ampak vedite, nič skupnega nima s Treblinkom... ali s kakšnim drugim zamiknim taboriščem takšne sorte... zato da imam tudi jaz plinske celice, ampak samo zato, da pridem do trupel.«

Veliko zanimanje za modni sejem

Kakor že nekaj let bo tudi letos v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani sejem »Moda 1964«. Trajal bo od 18. do 26. februarja, na njem pa bodo naša tekstilna in konfekcijska podjetja prikazala nekaj pomembnih novosti in vzorcih, kroglin in kvaliteti tekstilnih oblačil, ki bodo v modi to leto. Pomembno je dejstvo, da se bodo na letošnjem sejmu vidneje pojavila poslovna združenja iz Slovenije in Hrvaške. Nemajhno pozornost bo na sejmu nedvomno vzbudila tudi modna revija, na kateri bodo prikazali okrog 240 modelov. V popoldanskem delu revije bodo gledalci predstavili modeli konfekcijske industrije, zvečer pa v glavnem modni tekstilne industrije, ki izdelujejo metrsko blago. Ljubljanski Studio za stanovanje in opremo bo v paviljonu »Jurček« pripravil razstavo sodobnega pohištvenega blaga, kar bo imelo predvsem vzgojni namen. Med drugim bodo obiskovalci Gospodarskega razstavišča v teh dneh lahko obiskali tudi razstavo inozemske literature o sodobni stanovanjski opremi.

Modni sejem, kakršnega že nekaj let prirejajo v Ljubljani, ima tudi pomemben komercialni namen. Za podjetja, ki prvi razstavljajo, je Gospodarsko razstavišče tudi prva preizkušnja za tržišče, ker se na sejmu vsako leto sklene vrsta kupčijskih pogodb med proizvajalci in interesi iz vseh republik. Na ta način pa proizvajalci prebijajo lokalne meje ozkih potrošnih področij.

V NOVOMEŠKEM KANDIJSKEM VRTCU SO IMELI OBISK

Na starega leta dan ob 10 dopoldne so se v veliki učilnici novomeškega kandijskega vrta zbrali otroci in njihovi starši, kmalu zatem pa je prišel na obisk še dedek Mraz. Za vsakega otroka je prinesel darilce in mu ga osebno izročil. Po obdaritvi je bil kratek program, ki so ga izvajali malčki, na koncu pa še lutkovna predstava »Dedek in medved«.

Januarja ali februarja prvi ameriško-sovjetski satelit

Češkoslovaški znanstvenik Vladimír Buth je izjavil, da bodo januarja ali februarja prihodnjega leta izstrelili ameriško-sovjetski satelit za zvezde »ECHO-2«. Znanstvenik je to izjavil po vrnitvi iz Moskve, kjer je vodil češko-slovaško delegacijo na kongresu, ki se je ukvarjal z vprašanji umetnih zemeljskih satelitov.

Bodo kolo v Pratra res prodali v Ameriko?

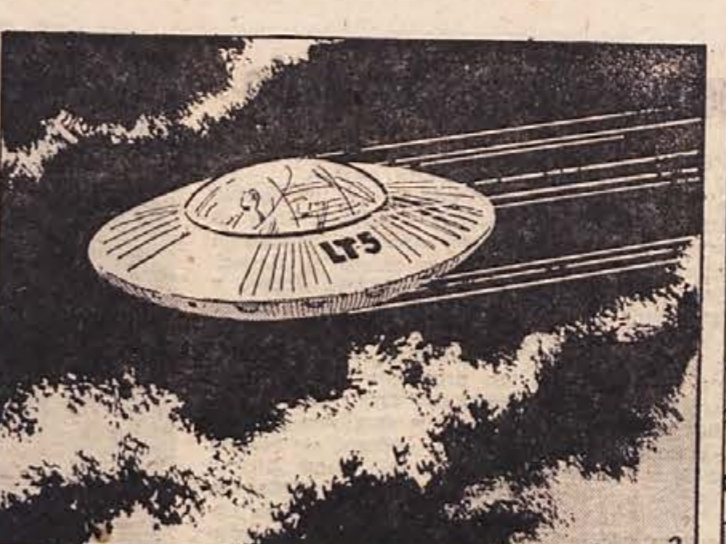
Dunajski dnevnik »Express« je objavil, da bo avstrijsko glavno mesto, kot vse kaže, izgubilo eno od svojih najbolj slovitih turističnih atrakcij: gigantsko kolo v Pratra. Vse to zato, ker bi ga Američan Hans Mertschnig hotel postaviti nad nigarske slapove. V ta namen se je pred kratkim telefonično pogovarjal s sedanjim lastnikom koleasa Hansom Petritschem, kateremu je bače ponudil 24 milijonov avstrijskih šilingov.

»Če hočejo tisti odstraniti kolo,« je izjavil Petritsch predstavniku omenjenega časopisa, »se s tem strinjам. Nisem pa ga pripravljen niti demontirati niti poskrbeti za njegov prevoz do Kanade. Če pridejo sem in mi izročijo deset milijonov šilingov, sprejemam. Pet jih je potrebnih za demontiranje, verjetno nič manj pa za prevoz. Za deset milijonov šilingov sprejemam kupčijo.« (V našem denarju okoli 300 milijonov dinarjev.)

DEČEK DUB V VESOLJU

1. Koledar na pilotov upravljalni plošči je kazal 4. oktober leta 2030, natanko trinajdeset let po tem, ko so ljudje izstrelili v vesolje prvi umetni satelit Sputnik in tako stoli prvi korak po poti, ki vodi k zvezdam. Naša zgodba je zgodba o življenju v bodočnosti, vendar ni plod domišljije. Napisana je na osnovi znanstvenih domnev. Leteči krožnik LT-5 je krenil iz Zagreba čez Atlantik.

2. To je eden manjših letečih krožnikov, v katerem je prostor za pilota in štiri potnike. Pariz je že za njim; sedaj leti plosko nad sivim Atlantskim oceanom. Vzletel je navpično, hiter je in z njim je lahko ravnati. Zato so leteči krožniki že zdavnaj zamenjali počasne helikoptere s propelerji. Največ jih leti na progi med Evropo in Ameriko. Zračni taksiji, kot jim pravijo, letijo zelo visoko in hitro skozi stratosfero.

3. Na srednjih sedežih sedita dva moža, zadnja sedeža sta zasedli ženski. Starejša je bila v Zagrebu pri znanjih. Sinoci je krenila iz New Yorka, prebiva v družbi prijeten večer in jutraj je in poti v Ameriko. Ob 9. mora biti na seji društva za zaščito afriških divjih živali, ki so že skoraj izumrle: levov, žiraf, nosorogov. — Mlajša potnica je operna pevka, Zvečer bo nastopila v »Aidi«, sedaj pa sedi s sulkami in prek hornifona poslušala neki roman. To je mnogo manj utrudljivo kot čitanje.

Okraden načelnik Scotland Yarda

Drzno tatvino so se drž izvedli neznanci v stanovanju Georgesa Hatherlida, šefa osrednjega raziskovalnega oddelka Scotland Yarda, ki načeluje 1800 detektivom te slovite londonske policijske ustanove.

Tatovi so iz njegovega stanovanja odnesli razne srebrne predmete in skupni vrednosti enega milijona dinarjev. Rop je bil izvršen prav v času, ko se agenti Scotland Yarda trudijo, da bi odkrili avtorja cele vrste tavin, izvršenih v zadnjem mesecu, katerih plen predstavljajo skoraj izključno srebrni predmeti.

Vrednost srebra, ki so ga zbrali tatovi med svojimi podvig, je okrog 20.000 funtov (42 milijonov dinarjev). Toda verjetno je, da je ta številka še večja, ker nekateri lastniki tatvin še niso odkrili. Hatherlid je prepričan, da gre za eno samo osebo, in ne skupino gangsterjev, kot meni večina funkcionarjev Scotland Yarda. Vse tatvine srebra so bile izvršene v Surreyju, področju južno od Londona.

25 milijonov dinarjev škode zaradi požara

V požaru, ki je pretekli teden izbruhnil v Lučicah blizu Delnice, je zgorela dvorana brusilnice z desetiimi elektromotorji. Gasilci iz Lučic in Delnice so si cele tri ure prizadevali, da bi pogasil požar. Škoda, ki jo je utrpelo lesno industrijsko podjetje Delnice, cenijo na 25 milijonov dinarjev. Vzroka požara še niso ugotovili.

Srečanje s Kočevjem

Sneg. Koliko snega! Pa kar nemadoma ga je nasulo. In še prši. Čisto drobne snežinke. In kako goste! Kakor srebrni pajčolan so.

Iz avtomobila, s katerim potujemo po Ribniški dolini, štejemo vasi. Tudi ko ugotovimo, da smo že na Kočevskem, jih štejemo. Kraji, ljudje — kakor da jih poznamo. Saj tu je še Dolenjska in ljudje so Dolenjci.

»In to je Kočevje? Ne, ni mogoče!« Pa je...

»Koliko časa nisi bil tu? O, deset let! He, bratec, to je čas, ki si ga potreboval, da si iz fanteta postal mož. Tudi s Kočevjem nisi drugače.«

Vprašanja se vrstijo tako hitro, kakor hiše v mestu, po katerem se peljemo.

Izstopimo. Moda bomo zdaj kaj več zvedeli? ... »Od kod imate toliko novih blokov?«

»Gotovo se niste videli novega doma TVD Partizana, da tako sprajnete.«

»Boste Kočevju pridali ime Novo, kot so to storili v Yelenju?«

»Čemu neki? Kočevje je Kočevje, staro, godovinsko... Veste kakšen je njegov simbol?«

»Aha, simbol. Ta je...«

»Medved. Zato, ker so naokrog po gozdovih medvedi.«

Kaj je še novega? Ali nemara ne bi bilo bolje vprašati, kaj je starega? »Kočevje je s svetom povezano po moderni asfaltni cesti.«

»Ta je?«

»Če ste prišli od Skofljice, ste po njej potovali.«

Aha, vse drugačno je. Zdaj mesto ob Riniži kakor takrat pred desetimi leti!

Francoskega pisatelja Fontenella so vprašali, v čem se bistveno razlikujejo ženske raznih narodov, in odgovoril jim je:

»Po svojem vedenju v primeru, če jim postane ljubček nezvest: Francozinja ubije svojego tekmo, Italijanka ubije ljubčka, Španka ubije tekmeča in ljubčka, Nemka se sama ubije, Angležinja prekine zaroko, vse — razen Nemke — se pa poroče z drugim.«

Slavni avtor basni je bil zelo pozabljiv in raztresen. Osem dni po pogrebu svojega prijatelja se je — kot po navadi pojavil na njegovem domu, točno ob urli kosila.

»Toda,« začena služabnik v zadregi, »gospod je že osem dni na pokopališču. Ali niste vedeli tega?«

»Oh, nisem mislil, da se bo tam tako dolgo zadržal,« se opravičuje La Fontaine.

Kardinal Mazarin je ob neki priliki zaprosil kralja za sprejem, ta pa mu je sporočil, da ga ne more sprejeti, ker ima migreno. Kardinal odide, a s zvečer spet javi in je takoj sprejet.

»Kako je z vašo migreno, veličanstvo?« vpraša Mazarin.

»Prešla je,« reče kralj, kardinal pa se nasmehne.

»Da, videl sem jo, ko je odhajala. Imela je lepo modro obleko.«

SMEH STOLETIJ

Po smrti kardinala Mazarina, lokavega Italijana, ki je vodil državo za časa mladolenosti Louisa XIV., je prevzel državno krmilo kralj sam. To je razdobje največjega cveta absolutne monarhije v Franciji in obenem tudi začetek njenega propadanja.

»Država — to sem jaz,« so bile priljubljene besede kralja, ki so ga prilozvalci imenovali »sončni kralj«. Sezidal je ogromen dvorec v Versaillesu, podpiral nastajajočo industrijo, usposobil armado, širil kolonialne posesti in gojil umetnost, literaturo in znanost. Doseženi uspehi so ga v njegovem absolutizmu še bolj utrjevali.

Svoji dvorjanom je nekoč rekel:

»Kralji imajo oblast od boga. Če vam ukažem, da skočite v morje, morate to brez obotavljanja storiti.«

Ob teh besedah se dvigne s svojega sedeža vojvoda de Guise in se napoti k vratom. Kralj ga vpraša:

»Kam pa vojvoda?«

»Učit se grem plavanja.«

Ko se je kralj odločil, da bo osebno vodil obleganje trdnjave Mons, je povabil s seboj tudi slavnega pesnika Racina. Temu pa kraljev predlog ni posebno ugajal in je rajši ostal doma. Upal je, da kralj tega ne bo opazil.

Toda Louis XIV. je takoj po vrnitvi v Pariz poklical pesnika k sebi in ga nagovoril:

»Zakaj niste prišli?«

»Veličanstvo,« se je izgovarjal veliki pesnik, »nisem imel obleke za potovanje in sem jo naročil pri krojaču. Toda čeprav je ta hitel, so mesta, ki ste jih obgajali, padla prej, preden je izgotovil obleko.«

Kralj je na te besede samo molčal.

— Gospod doktor, muči me bolesta želja, da bi zvišal svoj življenjski standard!

G. Simenon MAIGRETOV MRTVEC

»Mislim. Vsekakor je z malo zmerom skupaj. Trdijo, da je ljubosumen.«

»Kje je po vašem zdaj?«

»Če so bile danes popoldne dirke, je zelo mogoče, da je šel z njo tja. Zenska, ki se kake štiri ali pet mesece oblači v najdražje obleke in ki nosi nov kožuh, se ne naveliča dirkališč. Zdajle sta najbrž stopila na kozarček žganja v kako točilnico na Champs-Élysées. Mala nastopi šele ob pol desetih. V gledališče prihaja malo pred večerjo. Torej imata čas, da lahko gresta kam na deževito. Če jih hočete najti...«

»Ne zdaj. Ali jo Bronsky spremlja v gledališče?«

»Skoraj zmerom. Popelje jo v njeno sobico, malo postopa za kulisami, se usede v točilnico, v veliko dvorano in s kom poklepeta. Po drugem skveču se ji spet pridruži v sobici, in brž ko je pripravljena, jo odpelje. Redkokdaj ne odideta kam na cocktail party.«

»Ali živi z njo?«

»Najbrž, ljubi moj. Po tem bi bilo treba povprašati rajši hišnico.«

»Ste ga zadnje dni videli?«

»Njega? Videl sem ga še včeraj.«

»Se vam ni zdel bolj nervozen kot po navadi?«

»Takle ljudje, veste, so zmerom malo nervozni. Kadar človek hodi po napeti struni... Saj! Če prav razumem, bo struna zdaj zdaj počila. Škoda za mladič Seveda pa bo zdaj, ko je opremljena, šlo kar samo od sebe in ima možnosti, da si najde kaj boljšega.«

Medtem ko je govoril, je Marchand ves čas jedel, pil, si s prtičem brisal usta in po domače pozdravljaj ljudi, ki so prihajali ali odhajali.

»Ne veste, kako je začel?« ga je vprašal Maigret.

»Kolkakor vem, je poprej imel posredovalnico za statistike.«

»Je od tega že dolgo?«

»Nekaj mesecev. Lahko bi pozvedel.«

»Ni potrebno. Rad bi celo, da bi posebno nocoj nikomur niti ne namignili na naš pogovor.«

»Pridete v gledališče?«

»Ne.«

»To mi je ljubše. Prosil bi vas, da svoje zadevice ne opravite pri meni.«

»Prav nič ne maram tvegati, Marchand. Moja in Colombanijeva fotografija sta prevečkrat izšli v časopisih. Mož je dovolj premeten, kot lahko sodim po tem, kar ste mi povedali, in po tem, kar vem o njem sam, da lahko zavoha kateregakoli od mojih inspektorjev.«

»Glej, glej, stari, tole stvar pa jemljete resno, se mi zdi?«

»Lahko se zgodi kaj hudega.«

»Ah!«

»In se tudi že je. Veliko.«

»V redu! Nič mi ne pripovedujte. Rajši bom vse to jutri ali poljutrišnjem prebral v časopisu.«

Ločili so se četr uro nato.

»Da bi le molčal,« je godrnjal Colombani.

»Bo molčal.«

»Saj res, Maigret, ali ti je teta prinesla dobre novice?«

»Imenitne. Odkrito rečeno — zdaj poznam skoraj vso zgodbo maloga Alberta.«

»To sem si mislil. Nič ne zve toliko kot ženske. Se posebno tete s podeželja! Ali lahko zveš?«

Pred seboj sta imela nekaj časa. Prav dobro se je bilo malo oddahniti pred nočjo, ki je obetala, da bo nemirna, in v zaupnem pogovoru sta hodila po pločnikih.

Zimska razglednica iz teh dni v Kočevju

»Poprej si imel prav. Najbrž bi jih vse lahko zasledil v Vincennes. Razen če Bronsky ne domneva, da smo mu tik za petami.«

»Storil bomo, kar bo le mogoče, ali ni res?«

»Na sodno policijo sta prišla malo pred pol desetimi in čakala ju je važna novica. Tam je bil neki inspektor, ves razburjen.«

»Karel Lipschitz je umrl, komisar. Tako rekoč meni pred očmi. Stal sem v temini v Ulici de Sévres, kakih sto metrov od bolnišnice. Ze nekaj časa sem na svoji desni slišal neki šum, nekoga, ki se je v temi odinoo neodločno pomikal naprej. Potem so se začeli nagli koraki in počil je strel. Bilo je tako blizu, da sem najprej mislil, da je ustrelil name, in avtomatično sem pograbil revolver. Bolj uganil sem kot videl noko telo, ki je omahnilo, in neki obris, ki se je v teku oddaljeval. Ustrelil sem.«

»Si ga ubil?«

»Streljal sem v noge in imel sem srečo, da sem z drugo kroglo zadel. Tudi človek, ki je bežal, je omahnil.«

»Kdo?«

»Fant, tisti, ki mu pravijo Peter. Ni ga bilo treba prenašati daleč, ko je bila bolnišnica nasproti.«

»Z eno besedo, Peter je streljal na Karla?«

»Da.«

»Sta bila skupaj?«

»Ne. Mislim, da ne. Bolj se mi zdi, da je Peter šel za Karlom in ga je ubil.«

»Kaj pravi?«

»Fant? Nič. Stiska zobe in ne odpre ust. Oči se mu vročno bleščijo. Videti je bil ves srečen ali ves ponosen, da prihaja v bolnišnico, in na hodnikih se je pohlepno oziral okrog sebe.«

»Zaradi Marije, ki je tam, kajpa! Je rana huda?«

»Krogla mu je obšla v levem kolenu. Zdajle ga najbrž ravnop operirajo.«

»In v žepih?«

»Na Maigretovi pisalni mizi sta bila dva ločena kupčka, ki so mu jih skrbno pripravili.«

»Na prvem je vse iz Karlovih žepov. Na drugem iz fantovih.«

»Ali je Moers zgoraj?«

»Sporočil je, da bo vso noč v laboratoriju.«

»Naročite mu, naj pride dol. Nekdo naj stopi v glavni arhiv. Potrebujem kartotčni list in spise nekoga Jeana Bronskega. Njegovih prstnih odtisov nimam, ampak bil je dvakrat obsojen in je moral dobiti osemnajst mesecev ječe.«

Poslal je tudi nekaj mož v Ulico du Provence nasproti Folies-Bergères z naročilom, naj se nikakor ne puste opaziti.

»Preden odidete, počakajte, da boste videli fotografijo Bronskega. Samo v primeru, če bi skušal stopiti na vlak ali v letalo, ga je treba zgrabiti. Zdi se mi, da se to ne bo zgodilo.«

V listnici Karla Lipschitza je bilo dvainštirideset bankovcev za tisoč frankov, izkaznica na njegovo ime in še ena, ki je nosila italijansko ime: Filipino. Mož ni kadil, ker ni imel pri sebi niti cigarete, niti pipe, niti vžigalnika, pač pa žepno električno svetilko, dva robača, od katerih je bil eden umazan, vstopnico za kino, ki je imela datum tistega dne, žepni nožič in avtomatičen revolver.

»Vidiš!« je Maigret opozoril Colombanija. »Domišljaji smo si, da smo pomislili na vse.«

Pokazal mu je vstopnico za kino.

»Njim pa je prišlo na misel tole. To je bolje kot klatiti se po ulicah. Cele ure lahko ostanem v temi. V kakem kinematografu na bulvarjih, ki ostane odprt vso noč, lahko celo malo zadremlejš.«

V Petrovih žepih je bilo natanko za osemindeset frankov drobiža. V listnici sta bili dve fotografiji, Marijina, majhna fotografija za potni list, ki je morala biti iz prejšnjega leta, ko se je že česala drugače, in slika dveh kmetov, moža in žene, ki sedita na pragu, nekeje v srednji Evropi, kolikor se je dalo soditi po slogu hiše.

Obsežen in pester spored zadnje občinske seje

24. decembra je bila v Brežicah seja občinske skupščine, zadnja v minulim letu. Dnevni red je bil obširen, zato bomo o nekaterih važnejših zadevah poročali posebej.

ZACASNO FINANCIRANJE ZA I. TROMESEČJE 1964 UREJENO Z ODLOKOM

Tako kot vsako leto je tudi tokrat občinska skupščina sprejela odlok o začasnem financiranju potreb občinskih organov, zavodov in skladov v I. tromesečju 1964. Osnova za planiranje izdat-

da je neizterjanih davčnih obveznosti še za 63 milijonov! V tej zvezi so odborniki načeli se vrsto problemov in predlagali, naj davčna služba čimprej prouči zaostanke iz preteklih let in to vprašanje dokončno uredi. Pospesiti bo treba tudi postopek pri lastninskih prenosih. Veliko je primerov, da so kot davčni obvezniki vpisani ljudje, ki so zemljo že pred leti prodali.

KOMUNALNA UPRAVA SE BO OSAMOSVOJILA

Vso komunalno dejavnost v Brežicah je zadnja leta opravljala komunalna uprava pri občinski skupščini. Ker takšna dejavnost ne sodi več v organizacijski sestav občine, je občinska skupščina sklenila ustanoviti samostojen zavod, ki bo posloval po načelih družbenega upravljanja.

Njegova naloga bo vzdrževanje cest IV. reda, vzdrževanje mestnega vodovoda in kanalizacije, opravljanje smetarske službe, vzdrževanje parkov in ulic, pojezerna služba, izkoriščanje občinskih gramoznic in kamnolomov ter razna manjša uslužnostna dela. Po finančnem načrtu za leto 1964 znašajo stroški poslovanja 16.620.000 dinarjev, investicijski stroški 9 milijonov, letni dohodek pa 15 milijonov dinarjev.

V nadaljevanju seje je občinska skupščina sprejela sklep o ustanovitvi obrtnega podjetja TAPETNIK v Brežicah, sklep o pripojitvi obrtnega podjetja DOKO iz Dobove k belokranjski tekstilni industriji BETI in sklep o pripojitvi gradbenega podjetja GRADBENIK iz Brežic h gospodarsko močnejšemu

gradbenemu podjetju PIONIR (Novo mesto).

Skupščina je pooblastila okrajno skupščino Celje za izdajo odloka o ustanovitvi skupnega sklada za financiranje šolstva II. stopnje v okraju Celje. Iz sredstev sklada se bodo pokrivali tudi investicije. Občina Brežice bo prispevala v ta sklad 28 milijonov dinarjev.

Nato je skupščina razpravljala o predlogu za ukinitve vaješke Sole raznih strok v Brežicah. Sola ni verificirana in nima več pogojev za obstoj, zato skupščina predlaga izvršnemu svetu SRS, naj izda ustrezno odločbo o ukinitvi.

Sledila je razprava in sklepanje o prevzemu poroštev gospodarskim organizacijam pri najetu posojil. Na dnevnem redu so bile še premoženjskopravne zadeve ter volitve in imenovanja.

Novoletni presenečenji iz Brestanice in Senovega

Ko smo na 24. strani naše zadnje številke povabili pismonoše, naj nam 31. decembra 1963 odpošljejo še zadnje naročilnice, ki so jih dobili od novih naročnikov, pač nismo pričakovali presenečenja, ki smo ga doživeli 3. januarja 1964: tisto jutro smo v upravi lista odprli pismo, v katerem nam je pismonoša JOŽE TOPOLOVŠEK iz Brestanice poslal nič manj kot 254 naročilnic novih naročnikov! Hkrati nam je pošta SENOVO poslala 61 naročilnic, druge pošte pa 33 naročilnic; tako smo samo 3. januarja dobili 348 NOVIH NAROČNIKOV! - Ker je pismonoša Topolovšek do 30. decembra zbral že 149 novih naročnikov, je s skupnim številom novo pridobljenih naročnikov (403) zmagal v dvomesečnem tekmovanju pismonoš našega področja. Na sliki ga vidite, kako iz rok upravnika Dolenjskega lista Julčka Schmidta sprejema nakazilo za nov moped, ki smo mu ga namenili kot prvo nagrado.

Kolektivno pošte SENOVO, ki je zbral v istem času 311 novih naročnikov, smo poleg denarnih nagrad poslali še posebej kolekcijo lepih knjig kot posebno priznanje za zgledno poštvalnost v tej akciji. - Predvsem po zaslugi pismonoš ima danes občina Videm-Krško že 3.408 naročnikov Dolenjskega lista!

Obisk dedka Mraza

Društvo prijateljev mladosti v Brežicah sporoča, da so se obiski dedka Mraza vrstili v temle vrstnem redu: V soboto, 28. dec., je obiskal dedek Mraz otroke v brežiški bolnici in v otroškem vrtcu. V nedeljo je bilo otroško slavlje v gasilskem domu v Sentenartu za vasi Sentenart, Gornji Lenart, Brezino, Črnc in Cundrovec. Ob istem času se je dedek Mraz ustavljal v gostilni Merslavič v Selah in obdaril otroke iz Sel, nato pa še otroke iz Krške vasi v gasilskem domu v Krški vasi. V ponedeljek je obdaril otroke iz Brežic, Trnaja in Zakota, nakar se je za eno leto spet poslovil od njih. Prireditve in obdaritve za novoletno jelko so bile tudi na vseh šolah.

NOVI STROJI - NOVI OBETI

V brežiški Tovarni pohišta so presegli plan za leto 1963 - Izvoz bodo letos povečali kar za 50 odst.

Lesna industrija je za občino Brežice pomembna gospodarska dejavnost, ki se ji obeta lepa prihodnost. Pogoj za to je povečana proizvodnja in v brežiški Tovarni pohišta so že lani začeli urediti načrt za rekonstrukcijo, ki naj bi bila zaključena v letu 1964.

V Tovarni pohišta nestrpnost čakajo na vselitev v nove obrate. Gradnja se je nekoliko zavlekla, vendar pričakujejo, da se bodo vselili kmalu po Novem letu. Večino strojev so že nabavili, nekaj v inozemstvu, nekaj pa pri domačih podjetjih. Ko bodo končana gradbena delovna obratniška dela, bodo novi stroji dobili mesto v sodobno urejeni tovarniški zgradbi.

Plan za l. 1963 je bil kljub težavam v drugem polletju nekoliko presežen. Uspeh bi bil še boljši, če delovnega procesa ne bi ovirala rekonstrukcija, ali bolj točno, preurejanje in rušenje starih obratov.

Načrti za leto 1964 mnogo obetajo. Plan naj bi se povečal od dosedanjih 360 milijonov na 600 milijonov dinarjev. Vse to pa je odvisno od pravočasno opravljenih rekonstrukcijskih nalog in zadostne dobave lesa.

Večina izdelkov Tovarne pohišta v Brežicah je namenjenih za izvoz. Lani so prodali na tuja tržišča 94 odst. celotne proizvodnje, letos bo izvoz narasel še za 50 odstotkov. Največ pohišta uvažajo ZDA in Zahodna Nemčija. V tem me-

secu pripravljajo pošiljke tudi za Sovjetsko zvezo, s katero so navezali poslovne stike preteklo leto. Svoje izdelke bo Tovarna pohišta v bodoče prilagodila novemu tehnološkemu postopku. Omejila se bo predvsem na izdelavo ploskovnega pohišta. Nujen bo prehod na večjo serijsko proizvodnjo; naročilom za manj kot sto garnitur enakoga tipa zaradi prevelikih stroškov podjetje ne bo moglo ustredi.

S povečanjem proizvodnje je tesno vezano tudi vprašanje strokovnosti zaposlenih. Da bi delo v novih obratih kar najbolje šlo, prireja podjetje tudi tečaj za mojstre. Program obsega organizacijo dela in vlogo mojstrov v proizvodnji, varnostne ukrepe pri delu, medsebojne odnose, naloge samoupravnih organov, osnove delovne zakonodaje, delitev dohodka in še nekaj drugih tem. Podjetje zaposluje enega inženirja gospodarske stroke, enega diplomiranega ekonomista in več tehnikov. Dva strokovnjaka (inženirja in ekonomista) stipendira na fakulteti, dva pa na srednji tehniški šoli. Več uslužbencev obiskuje večerni oddelek ekonomske srednje šole in knjižnovodski tečaj pri delavski univerzi v Brežicah.

V novembru lani so sprejeli na delo 20 mladih nekvificiranih delavcev za pomožna dela. Letošnje leto jih nameravajo zaposliti 50, predvsem tistih, ki zaradi nedokoncane osnovne šole nimajo pogojev za uk. Za novo sprejete delavce bodo organizirali uvajalne tečaje.

Zaposlovanje strokovnjakov s fakultetno izobrazbo najbolj ovira pomanjkanje stanovanj. Lani je tovarna kupila dve družinski in dve samski stanovanji, predvideva pa tudi več nakupov stanovanj v letošnjem letu. Tudi te težave bo treba premagati. Za čim boljše prilagoditev željam kupcev v tujini je razvita strokovna služba - podjetju nujno potrebna. V interesu kolektiva in v interesu komune je, da bi s kvalitetno proizvodnjo dosegli trajno vključevanje na zunanja tržišča. J.

Nasvet bi bolj pomagal!

Tovariš urednik! V 45. številki Dolenjskega lista 1963 je bil na 10. strani objavljen članek »Ni vse lepo kar se svetli«, ki obravnava estetski prekršek pri urejanju bančnih poslovnih prostorov v Brežicah.

Strinjamo se, da nam ni uspelo urediti glavni vhod v banko tako, kot je bilo v zamisli, to pa predvsem zato, ker smo hoteli čim prej in čim ceneje opraviti ustrezna dela. Zato gre v tem primeru le za nekoliko slabšo strokovno izvedbo obloge prejšnjega starega okvira z navadnimi trdimi marmornatimi ploščami. Spričo tega tudi okvir glavnega vhoda ni pravokoten, oziroma je brez oboka. Podjetje, ki je izvajalo preurejevalna dela, ni priložilo, da bi odstranili obokani kamniti okvir v celoti pravzaprav, ker je tudi strop obokan. Če bi odstranili okvir ob glavnem vhodu, bi morali nad njim odpreti

še najmanj meter jasadnega zidu. Vse to bi povzročilo, da bi se adaptacijska dela podražila in zapletla za mesec dni.

Spričo vsega, kar smo navedli, menimo, da smo v tej zadevi ravnali po svoji najboljši presoji. Pri tem smo iz starih, mračnih in vlažnih prostorov napravili sodobne prostore za bančno poslovanje, ki bodo nedvomno služili za potrebe mesta in občine za dalj časa. Menimo tudi, da so taki prostori lahko samo v ponos.

Na koncu se vprašamo, ali se daje priznanje za to pridobitev res na tak način kot v članku »Ni vse lepo, kar se svetli«.

SDK pri Narodni banki, podružnica v Brežicah

Iz brežiške porodnišnice

V preteklih dveh tednih so v brežiški porodnišnici rodile: Vera Barkovič iz Brezja - Mihaelo, Marija Mlakar iz Gorenje vasi - Darka, Andreja Stojadinov iz Brežic - Mitja, Erna Lukič iz Krške vasi - Zorana, Anica Vimpolšek iz Armovega sela - Iztoka, Jožefa Rapijenovič iz Stojanskega vrha - Jožico, Marija Račič iz Viher - Stefanjlo, Danica Deržič iz Bukovšica - Viktorja, Marija Meke iz Selo - Cvetko, Alojzija Povhe iz Osredka - Bojana, Cecilija Tomše iz Zejnega - Franca, Jožica Setinec iz Sentenarta - Romana, Marija Vučanjk iz Globokega - Romana, Ivanka Debeljak iz Skopje - dekca, Dragica Pavuna iz Pologa - Slavica, Slavka Pevec iz Zakota - Boženo, Antonija Smukovič iz Bukovšica - Antona, Ana Poljak iz Vukovskega sela - Viktorja, Ana Kadenšek iz Kremena - Marjeta, Monika Gorjelič iz Raven - Marjano, Magdalena Vrančič iz Brežic - Svetlana, Pavla Cugelj iz Brežic - Pavlica, Marica Tresek iz Klanjca - Pavleka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

V preteklih dveh tednih so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Barica Martinčič, upokojenka iz Laduča, je padla in si poškodovala levo nogo; Franc Paček, sin posestnika iz Gorenje vasi, se je opeknil po desni nogi; Jože Novak, sin posestnika iz Sentenarta, je padel in si poškodoval desno nogo; Slavko Žitnik, delavec iz Klanjca, se je usekal s sekirjo; Miho Bonetič, delavec iz Laduča, je padel pod vlak in si poškodoval desno roko; Stanko Matas, delavec iz Drenja je padel in si poškodoval glavo; Henrik Molan, vajenec z Libne, si je pri smučanju poškodoval levo nogo; Martin Remih, sin delovodje iz Novega mesta, si je pri smučanju zlomil desno nogo; Antonija Požar, socialna podpranica iz Brezine, je padla in si poškodovala hrbet; Fanika Šepat, hči posestnika iz Kraja Gornjega, je padla in si zlomila desno nogo; Ivan Hotko, delavec iz Malega vrha, je padel in si poškodoval desno nogo.

Fantje pozdravljajo

Naši fantje, ki so pri vojakih v Titogradu, želijo vsem domačim, prijateljem in mladini srečno in uspešno leto 1964. Franc Legan iz Dobrnica, Tine Pfeifer iz Sevnice, Janez Sercelj iz Zužemberka.

MATICNI URAD BREZICE

Rojstev izven bolnišnice ni bilo. Poročili so se: Ivan Jamnik, mizar iz Velikih Malenc, in Antonija Krstnik iz Sentenarta; Stevan Ignjatovič, podoficir JLA, in Majda Senovnar, uslužbenka, oba iz Brežic; Anton Kost, uslužbenec, in Olga Maček, uslužbenka, oba iz Sentenarta; Marijan Godler, delavec, in Angela Bračanič, poljedelka, oba iz Bukovšica; Vladimir Urek, mizar, in Milica Kukovica, servirka, oba iz Zakota; Zdenko Urekar, poljedelec, in Ana Tomše, poljedelka, oba iz Cateža; Jože Kajš, mizar, in Marija Zlatica Suroc, uslužbenka z Malega vrha. Smrti izven bolnišnice ni bilo.

V BRESTANICI: „Da bi Dolenjski list še

V petek, 3. januarja dopoldne, smo pošti v Brestanici po telefonu sporočili, da je pismonoša JOŽE TOPOLOVŠEK v dvomesečni akciji za razširitev domačega pokrajinskega časnika, Dolenjskega lista, pridobil 403 nove naročnike in s tem v akciji zmagal. Povedali smo, da se bomo še istega dne oglasili na brestaniški pošti in zmagovalcu izročili nakazilo za moped. Takrat nismo niti najmanj pričakovali, da bo sprejem v Brestanici takšen, kot je bil.

Vest o tem, da je tov. Topolovšek zmagovalec, se je kot blisk raznesla po Brestanici še pred našim prihodom. Ko je telefonistka na pošti sprejemala naše sporočilo, je bilo prisotnih nekaj strank, ki so z veselo novico odhitele po hišah... Na pošti so nas nasmejanih obrazov čakali: zmagovalec pismonoša Jože Topolovšek, upravnik Ivan Zupancič, uslužbenki Anica Zakšek ter Joži Urh in predstavnik krajevne organizacije Socialistične zveze iz Brestanice: Štefica Vuk, ki je hkrati tudi vodja krajevnega urada, in Andrej Kovačič. Se posebej smo bili veseli dejstva, da so nas pričakovali tudi predstavniki krajevne organizacije SZDL, ki so s tem pač doka-

zali, kolikšen pomen pripisujejo Dolenjskemu listu, ki že vrsto let kot glasilo Socialistične zveze obvešča tudi tamošnje prebivalce. Iz veselih obrazov vsega poštnega kolektiva, ki je svojega pismonoša-zmagovalca ves čas napetega dvomesečnega boja bodril in spodbujal, je bilo razbrati, da sicer mali kolektiv ocenjuje veliko zmagovo, tudi kot svojo. Prav je tako! Sproščeno veselje, smeh in ljubeznivost so bili najlepši okras sicer skromnih poštnih prostorov in majhne, toda pomembne slavnosti, ki je sledila. Ko smo tovarišu Topolovšku kot zmagovalcu med pismonoši, ki je v dveh mesecih pridobil 403 nove naročnike Dolenjskega lista, izročili nakazilo za zasluzeni moped, so sledile čestitke. Vsakdo od prisotnih mu je krepko stisnil roko, jo potresel in izrekel ljubezno besedo. V imenu krajevne organizacije SZDL sta mu posebej čestitala, izrekla priznanje kolektivu pošte in čestitala tudi nam za naš list tovarišica Štefica Vuk in tov. Andrej Kovačič. Tov. Jože Topolovšek, pismonoša iz brestaniške pošte, je v dveh mesecih akcije za razširitev Dolenjskega lista, domačega glasila Socialistične zveze pridobil na bre-

staniškem območju 403 nove naročnike. Ko smo ga vprašali, kje so vzroki za tolikšen uspeh, je brz odgovoril: - Dolenjski list je pri ljudeh tod okoli zelo priljubljen. Berejo ga, ker na vseh svojih straneh nudi kvalitetno čtivo. Toliko raje ga imajo naši prebivalci, ker poroča o domačem kraju ter o razvoju v neposrednem in širšem okolju, v katerem bralec živi. Povsod, kjerkoli sem potrkal in ponudil naročilnico, sem naletel na razumevanje. Seveda sem za to delo porabil tudi nekaj nedelj, ker je teren precej obsežen in hribovit. Doživel sem samo tri primere, da so mi naročilnico zavrnil.

Tako je povedal o akciji pismonoša Jože Topolovšek, ki že 18 let nosi pošto po okoliških bregeh in je pri tem raznesel že nekateri časnik. Ostali člani malega poštnega kolektiva pa so vnovič zatrjevali, da smatrajo njegov uspeh za uspeh vse pošte in da so njegove zmage prav tako veseli kot on.

V pogovor, ki se je sproščeno odvijal (ob 13. uri se pošta zapre), sta kot predstavnik krajevne organizacije SZDL posegla tudi tov. Štefica Vuk in tov. Andrej Kova-

SPODNJE

Silvestrovanje na Malkovcu

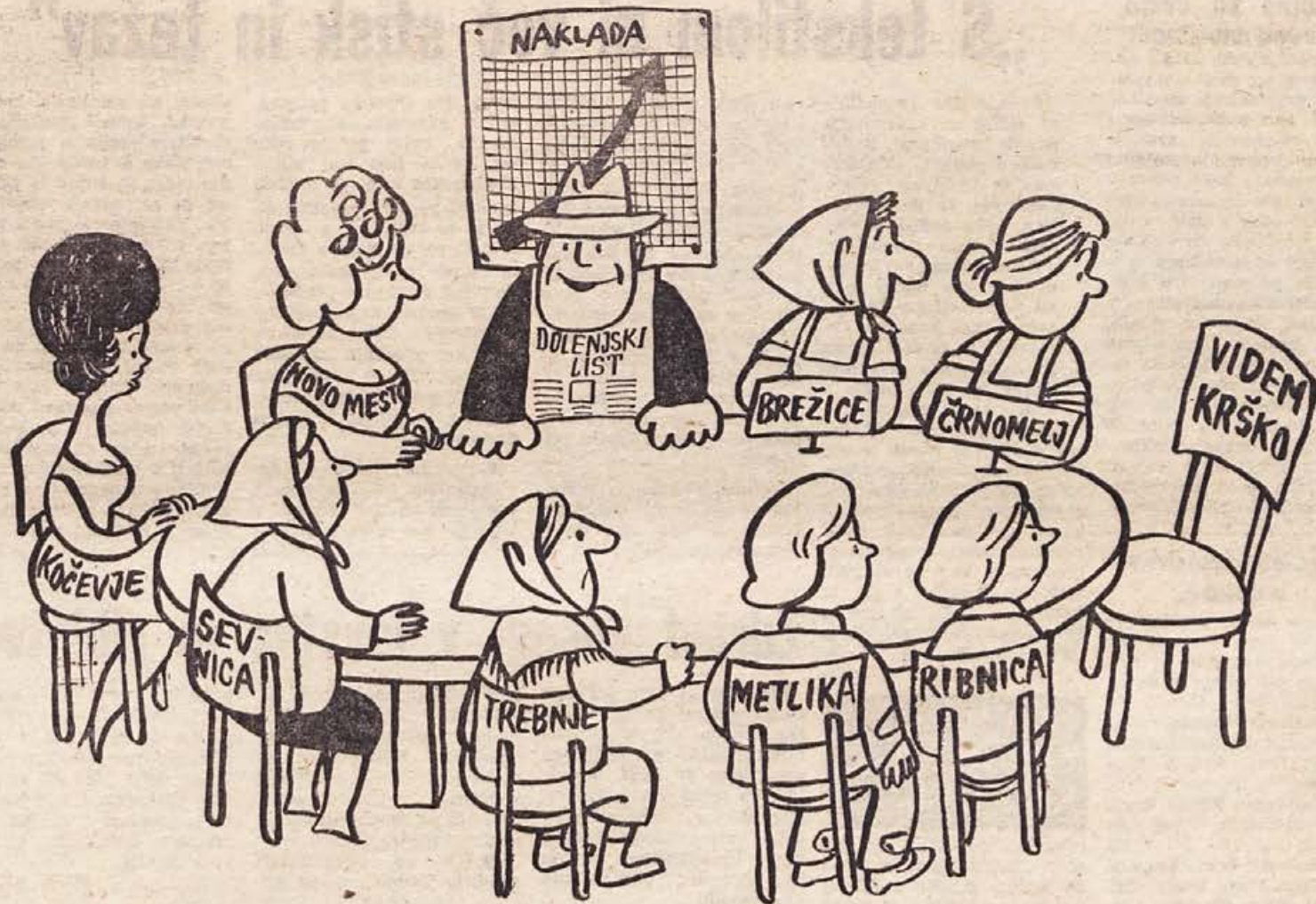
Za novo leto so se zbrali borci iz Tržišča in Malkovca v vinski kleti na Malkovcu, kjer so v veselim razpoloženju pričakali novo leto. Navzoč je bil tudi eden najstarejših borcev na Malkovcu Anton Borštnar, delegat Kočevskega zbora, ki je z ostalimi obujal spomine na NOB in tudi zaplesal. Borci so prebrali novoletno poslanico maršala Tita in preživeli lep večer, ki se ga bodo še dolgo radi spominjali. M.

MATICNI URAN SEVNICA

V decembru je bila izven bolnišnice rojena ena deklica.

Poročili so se: Mihael Tomc, upokojeni rudar iz Trbovelj, in Julijana Anzeljc, upokojenka iz Vranskega; Stanislav Žužek, delavec, in Amalija Kovač, delavka, oba s Telč; Vincenc Šipelj, poljedelec iz Jeprjeka, in Pavla Prijatelj, poljedelka iz Slančjega vrha; Jože Sladič, mizar, in Franciška Kozinc, delavka, oba iz Metnega vrha; Marjan Kos, ključavničar iz Sentjanža, in Magdalena Kos, šivilja iz Gabrijel; Jože Knez, delavec, in Alojzija Baša, gospodinja, oba iz Malkovca; Ciril Repše, delavec iz Sentjanža, in Terezija Zupet, gospodinjstva pomočnica s Podboršta; Miroslav Martnik, delavec iz Plešivice, in Ivanka Kranjc, delavka iz Gabrijel; Ciril Mlakar, delavec iz Hrašnika, in Antonija Vrhovnik, delavka iz Brega; Leopold Vovk, mizar iz Šmarja, in Vida Pečar, šivilja iz Radne; Anton Kožar, strojni ključavničar iz Radeža, in Jožefa Kosem, trgovska pomočnica iz Okroglice.

Umrli so: Alojzija Popelar, gospodinja iz Orešja, 71 let; Neža Koretic, oskrbovanka Doma počitka Impolca, 92 let; Franc Lupšina, oskrbovavec Doma počitka Impolca, 75 let; Helena Suder, oskrbovanka Doma počitka Impolca, 90 let; Marija Trebše, oskrbovanka Doma počitka Impolca, 87 let; Janez Konajzler, kmet iz Dol. Oreš, 57 let; Jožef Gričar, kmet iz Brezovega, 80 let.

»TOVARIŠICE, ODPIRAM PRVO ŠTEVILKO 15. LETNIKA NAŠEGA MEDOBCINSKEGA GLASILA SOCIALISTIČNE ZVEZE...«

Novo oblike izpodrivajo preživelo sestankarstvo

Občinski odbor Socialistične zveze v Sevnici prireja tridnevni seminar za krajevna vodstva SZDL. Seminar poteka v treh delih, od katerih traja vsak po en dan. Prvi del seminarja, na katerem so pretresali vlogo, oblike in metode dela Socialistične zveze, je bil 26. decembra.

SEVNIŠKI VESTNIK

Udeležili so se ga člani krajevnih vodstev. V naslednjih dveh delih so 8. januarja razpravljali o problematiki kmetijstva in gozdarstva v občini, 15. januarja pa bodo govorili o gospodarski problematiki v domači občini. Na ti

dve temi so k razgovorom poleg članov vodstev krajevnih organizacij vabljeni tudi predstavniki prizadetih delovnih organizacij, predstavniki njihovih samoupravnih organov in osnovnih organizacij ZK iz delovnih kolektivov. Za seminar s pretežno gospodarskimi temami so se odločili zategadelj, ker se Socialistična zveza vse pogosteje srečuje z gospodarsko problematiko, zlasti pa se srečuje z njo ob javnih razpravah o osnutku družbenega plana, v razgovorih o podružbljanju v kmetijstvu in gozdarstvu ter o krajevni komunalni problematiki.

Obisk je bil prvič zelo dober, saj so predstavniki krajevnih organizacij pričeli celo iz najbolj odroč-

nih krajev. Seminar je prvi dan izvenel kot nekak skupinski razgovor, na katerega so se vsi že dolgo pripravljali. V razpravi je bilo največ govora o glavni temi dneva, o oblikah in metodah dela v Socialistični zvezi. Oglasilo se je 24 tovarišev. Ni hče več si ne obeta uspehov od preživelega sestankarstva, zato so predlagali druge oblike — javne tribune, klubske razgovore in delo po sekcijah. Če bodo z učani obravnavali na primer kmetijstvo, potem bodo na tak razgovor vedno poklicali zastopnika zadrage, ki bo volivcem takoj pojasnil vse v zvezi z njenim gospodarjenjem. Ponekod se je dobro pokazala oblika prostovoljnega dela, na primer pri akcijah za popra-

vila poti in drugih komunalnih delih. Kot koristno informacijsko in mobilizacijsko sredstvo služijo tudi televizijski sprejemniki, posebno v oddaljenih vaseh. Precej krajevnih organizacij je televizorje že nabavilo. Zbiranje vaščanov ob televizijskih sprejemnikih si krajevna vodstva SZDL zamišljajo kot nekatke zametke živahnejšega družbenega življenja na vasi.

Iz Banjaluke

Karlo Urek z Bizeljskega, Franci Plevnik iz Globokega, Marko Smalc iz Novega mesta, Anton Javornik iz Vidma-Krškega in Jože Grmovšek iz Pišec čestitajo za novo leto vsem znancem, domači mladini in svojcem.

SEVNICA: družbeni plan iz predlogov občanov in delovnih organizacij

V občini Sevnica so se lani lotili sestavljanja družbenega plana za 1964 popolnoma drugače, kot so družbene plane pripravljali doslej. Navado, da je ljudski odbor na seji sprejel družbeni plan, nato pa so ga na zborih volivcev tolmáčili kot že sprejeto dejstvo, so tokrat opustili. Osnutek družbenega plana je rasel od spodaj navzgor, kot pravimo. Nastajal je iz predlogov organizacij, občanov, samoupravnih organov in kolektivov. Delovne organizacije so kot prve pristojnemu organu pri občinski skupščini dale svoje predloge o tem, kakšna naj bi bila njihova proizvodnja v letu 1964. O tem, kako naj se razvijajo posamezne panoge gospodarstva, in o tem, kakšen naj bo razvoj družbenih služb ter vseh ostalih negospodarskih dejavnosti, so razpravljali in dali svoje predloge posamezni sveti in komisije pri občinski skupščini, številni samoupravni organi in odbori družbenih organizacij. Komunalno problematiko, ki je povsod pereča in je neredko predmet razprav na zborih volivcev, so v osnutku družbenega plana prav tako upoštevali. Predloge o tem, kje in kako reševati komunalne probleme, so dale krajevne organizacije Socialistične zveze.

Na ta način zbrano gradivo za osnutek družbenega plana je prav gotovo res predstavljalo voljo in želje občanov, zato je oboje v osnutku družbenega plana zajeto in upoštevano. Tako izdelani osnutek je bil nato dan v razpravo delovnim organizacijam in organom, ki so prispevali dodatne predloge. Ze v tej razpravi je bilo dodanih precej ugotovitev in pripomb. Osnutek so nato še enkrat izpopolnili in v teh dneh gre v ponovno, javno razpravo na zborih volivcev. Ko se bodo o osnutku izrekli zbori volivcev in ko bo izpopolnjen s pripombami in predlogi, ki jih bodo izrekli občani na zborih, bo o osnutku razpravljala občinska skupščina in ga na seji sprejela.

Tokratni postopek pri sprejemanju družbenega plana v občini Sevnica je torej močno različen od dosedanjega. Veliko več demokratičnosti je v njem, občanu, delovni organizaciji in ostalim samoupravnim organom je bilo dana na voljo dovolj časa in možnosti, da povedo svoje mišljenje o tem, kako usmerjati razvoj.

Novoletno veselje v Tržišču

Tudi letos je dedek Mraz obiskal Tržišče ter obdaroval predšolsko mladino, pionirje in mladince. Ob tej priložnosti se je zahvalil tudi učiteljicam za njihov trud pri vzgoji otrok, mladina pa jim je v zahvalo poklonila lepa darila.

DPM Tržišče se zahvaljuje vsem organizacijam za prispevke, posebno pa kolektivu »Metalne« v Krmelju. Vsem tistim pa, ki so govorili, da otroci tega denarja ne bodo deležni povemo, da je vedno

na vpogled pregled zbranega denarja in kup računov za nabavljena darila!

Škoda, da vsi niso mogli privediti prisostvovati, ker je bil šolski razred premajhen. Spet se je pokazalo, da bo treba čimprej dokončati kulturni dom, ki je že pod streho.

Dedek Mraz je v Tržišču še posebej obiskal železniški sindikat in obdaroval otroke delavcev, zatem pa se je z vlakom odpeljal v Krmelj.

naprej ostal naše priljubljeno glasilo...

dič. V kratkem razgovoru sta nanzala nekaj misli, iz katerih z veseljem razbiramo, da si je Dolenjski list utrl pot do src svojih bralcev in da ti z njim mislijo in živijo. Takole sta dejala:

— Lani je Dolenjski list postal še bolj živahen in pester kot prej. V Spodnjem Posavju smo bili še posebej tega veseli, da izpremembe okrajnih meja ni bilo čutiti v našem pisanju. Celo več lahko rečemo: posavskemu področju ste v vašem listu odmerili dober prostor. Vse naštetu in pa priljubljenost lista pri ljudeh nas je spodbujalo, da smo ga obdržali in širili med prebivalci na našem področju. Krajevna organizacija SZDL je v zadnji, dvomesečni akciji za razširitev Dolenjskega lista sodelovala le posredno. Na sestankih Socialistične zveze smo o listu večkrat govorili in ga občanom priporočali. Tolikšno število novih naročnikov je pridobil tov. Topolovšek z osebno pridnostjo in prizadevnostjo. Tudi krajevna organizacija SZDL zna ceniti vrednost njegovega uspeha, saj vsaka vrstica, ki jo občan prebere, pripomore k boljši obveščenosti, ki je zlasti danes tako potrebna.

na našem področju dobro opravljaj. Veseli smo bili tesnih stikov, v kakršnih smo bili z vami. Vse leto ste nas obiskovali, se pomenkovali z nami ter pisali o vsem, kar smo delali in doživljali.

Dolenjski list je pri nas hkrati potreben in priljubljen. Svoje mišljenje o njem so naši prebivalci že povedali s tem, ko so se v zadnji, dvomesečni akciji v novembru in decembru v tolikšnem številu nanj na novo naročili. Želimo, da bi izhajal še naprej, da bi še naprej

prihajal k nam in poročal o nas in o našem življenju. Vsi upamo, da bodo pristojni organi pri Občinskem odboru Socialistične zveze in pri občinski skupščini v Krškem našli razumevanje za nas in naše želje. Upamo, da bodo ugodili bralcem Dolenjskega lista z našega področja (ki so hkrati občani) ter našli sredstva, ki so potrebna, da bo Dolenjski list še naprej lahko pisal tudi o nas in ostal naše priljubljeno glasilo.

MILOŠ JAKOPEC

Kolektiv pošte v Brestanici (manjka dostavljaj, ki je bil na terenu)

POSAVJE

Mladina za večjo delovno storilnost

Občinski komite ZMS v Crnomlju je razpisal tekmovanje za dvig delovne storilnosti, ki se ga bo udeležilo osem mladinskih aktivov. Mladina delovnih organizacij bo tekmovala med seboj v znižanju števila neupravičenih izostankov z dela, v delovni storilnosti in dajanju predlogov za izboljšanje proizvodnih procesov. Ob koncu tekmovanja, razpisane v počastitev 20-letnice SNOS, bodo razdelili najboljšim aktivom nagrade do 50.000 dinarjev. Občinsko tekmovanje bo trajalo od 1. januarja do 30. junija 1964. Na razpis ustreznega okrajnega tekmovanja v jeseni se je javil en aktiv, zato je to tekmovanje v črnomljski občini odpadlo.

Novoletni pozdravi vojakov

Iskrene novoletne čestitke pošiljajo vsem bralcem našega lista, domačim in prijateljem naši fantje, ki so pri vojakih:

V Prištini: Branko Čretnik, Danijel Vrhovnik, Franc Gorišek, Franc Fink in Tone Magovec.

V Karlovcu: Viktor Kladrnik, Ivan Hojak, Tone Vidmar.

V Šabcu: Ivan Omerzel (Vel. Trn), Franc Lindič (Gabrijele), Franc Hruševar (Seno), Jurij Starešinič (Zilje), Jože Stariha (Brtovec).

V Zagrebu: Cveto Jaketič, Jože Malnarič, Martin Lukešič in Peter Erman, vsi doma iz Bele krajine.

V Sisku: Jože Knez, Franc Vovk, Vlado Martinkovič, Alojz Muhlić in Feliks Korelec.

V Gospiću: Martin Cerne (Gaberje), Jože Hočevar (Budganja vas), Staniko Hočevar (Škocjan).

V Novem Sadu: Jože Erjavc, Zvone Peterlin in Mrvič.

V Varaždinu: Peter Bevc, ki pozdravlja tudi kolektiv hotela Otočec.

V Smederevu: Albert Rutar in Ivan Červan.

„S tekstilom ni več stisk in težav“

Črnomljske gospodinjice, odkar so v Crnomlju odprli preurejeno poslovalnico podjetja »Veletekstil« iz Ljubljane, veselo nasmejejo, če jih povprašate, kako sodijo o njej. »Nič več nam ni treba hoditi nakupovat v Ljubljano, kot smo hodile prej, ali pa v Karlovac in drugam. Vsega je zdaj v Crnomlju na pretek. Izbira je velika, cene niso previsoke in zdaj hodijo k nam celo od drugod!«

Ko hiti proti črnomljskemu »velikemu« mostu in nehoti obstaneš pred sodobnimi izložbami preurejene »Veletekstilove« poslovalnice, ti korak kar sam zaide skozi steklene dveri v prostorno prodajalno. Tam je za puhti zvrščeno metrsko blago za suknje, za moške obleke, za ženske obleke, našli boste puht za konfekcijske izdelke in za ravnopravno »kratko«

cem živila, tekstil, pohištvo, tehnično blago in galanterijo vseh vrst, je v letu dni imela največ 93 milijonov dinarjev prometa. Dejstvo, da ga je specializirana prodajalna »Veletekstil« imela v prvem letu obstoja za tretjino več, govori v dobro specializaciji. Kolektiv poslovalnice je z uspehom zadovoljen, iz črnomljske občine pa se je letos odšlo v druga področja za nekaj deset milijonov dinarjev manj kot prejšnja leta. Potrošnike je dobro založena poslovalnica kmalu pritegnila.

Vprašanje, kako je s konkurenčnostjo, ni povzročilo zadreg. Izvedeli smo, da je Črnomelj pač takšen kraj, da

ima dve trgovski podjetji, ki se ukvarjata s prodajo tekstila, manj proste roke kot če bi bilo eno samo. Konkurenca torej je. Majhen sprehod po mestu je dokazal, da se to kaže tudi v cenah. Ker so zaloge blaga v »Veletekstilov« poslovalnici osredotočene v eni sami prodajalni, je promet, ki ga ustvarja posamezni član kolektiva, večji kot v ostalih trgovskih podjetjih. To je razumljivo, saj »Veletekstil« nima prodajal na podeželju, ki bi ga bremenile.

Poslovalnica nabavlja blago v skladišču »Veletekstil« v Ljubljani, pa tudi drugod. V trgovini, kot je ta v Crnomlju, je težko prenesti občutek:

»Slabo ste založeni!«, kot je povedal tovariš poslovodja. Zimskega perila je dovolj in tudi izbira je velika. Vse zimsko blago so kupili že poleti, ker ga je pozneje težko dobiti. Za inventuro konec tretjega tromesečja je bilo sicer resda malce več štetja, pa kaj bi to! Laže se je potruditi pri inventuri, kot pa vso jesen prenašati občutek: »Zakaj pa nimate tega blaga na zalogi? Slabo ste založeni!« in podobno. Vse, kar je v tekstilni proizvodnji moči dobiti, imajo, najteže pa je letos s šajaki (blago za smučarske hlače), s boljšim suknom za plašče, s podlogami za obleke, z odejami, posteljnimi perilom in krojaško vato.

J. M.

Zdravi posegi v lovstvo in ribištvo

Na skupni seji sta oba zbora skupščine črnomljske občine 30. decembra razpravljala o predlogu proračuna za 1964, o problemih lovstva in ribištva, pogodbi o prispevku v sklad za gradnjo bolnišnice in drugih pomembnih vprašanjih.

● Ko so obravnavali predlog o proračunu, so ugotovili, da manjka občini za kritje najnujnejših proračunskih potreb nad 40 milijonov dinarjev. Niti po daljši razpravi odborniki niso vedeli, od kod bodo prišla ta sredstva.

● V razpravi o lovstvu in ribištvu je bilo poudarjeno, da je črnomljska občina primerna za ti dve panogi; zato so menili, da morata postati bolj donosni in temelj sodobnega turizma v Beli krajini. Po mnenju posebne komisije, ki je analizirala gospodarjenje v lovstvu in ribištvu, stanje na splošno ni zadovoljivo. Skupščina je med drugim sprejela sklep, da se lovski družini v Semiču in Strekljencu razpustita, osnuje pa naj se ena družina s sedežem v Semiču. Lovske družine so na splošno premalo skrbele za divjad in njeno zimsko prehrano. Prej omenjena komisija je tudi ugotovila, da bi lovške družine zaslužile milijone deviz, če bi lovišča odprle tudi inozemskim turistom. Vendar so v razpravi odborniki menili, da ne gre toliko za vprašanje sredstev za lovstvo, temveč bolj za pravilno gospodarjenje na loviščih. Zato se bodo po sklepu skupščine združile še ostale štiri lovške družine v dve družini, ki bosta bolj sposobni. Tudi ri-

bištvo je panoga, ki je ne sme nihče samo izčrpavati, ampak mora za to kaj prispevati. V belokranjske vode bo treba še marsikaj spustiti in s tem ustvariti temelje za bogat in donosen turistični ribolov.

● Ko so obravnavali gradnjo bolnišnice, so od-

borniki sprejeli sklep, naj črnomljska občina prispeva za gradnjo bolnišnice v ljubljanskem okraju za leto 1963 10 milijonov dinarjev. Ta sredstva so namenjena tudi za dograditev bolnišnice v Novem mestu.

JOŽE SKOF

Po novoletnem praznovanju

Za letošnje novoletno praznovanje, ki je hkrati pomenilo uvod v številne prireditve in slovesnosti v počastitev 20-letnice zgodovinskega zasedanja SNOS, so se v Crnomlju posebej pripravili. Novoletno praznično vzdušje se je pričelo že v soboto pred novim letom.

Z velikim razumevanjem in s pomočjo občinske skupščine je dobil Črnomelj povsem praznično podobo. Glavna ulica je bila okrašena s številnimi zastavicami, po mestu so stale jelke, na Trgu svobode pa so bile stojnice s slaščicami in toplim čajem. Ves tržni prostor je bil okrašen in ozvočen.

Začetek praznovanja je napovedal prihod dedka Mraza z njegovim spremstvom, ki se je vozilo na okrašenih in razsvetljenih osebnih in tovornih motornih vozilih. Na glavnem trgu je dedka Mraza pričakala nestrna množica mladeži in odraslih. Dedek Mraz je v nagovoru pohvalil prizadevnost črnomljskih občanov in vsem zaželel srečno novo leto. Sprevod je krenil proti železniški postaji in se nazaj grede ustavljal pred osnovno šolo, kjer je dedek Mraz prenočil.

Drugega dne, v nedeljo, se je slovesnost nadaljevala z obdaritvijo otrok. Prihod novega leta pa so Črnomljski pričakali na veselih silvestrovanjih v gostinskih lokalih, podjetjih in bližnjih planinskih postojankah, doma in nekateri tudi v drugih krajih.

Ob koncu vseh prireditev v Crnomlju naj izrečemo pohvalo vsem, ki so si — dasi s skromnimi sredstvi — prizadevali, da bi bila praznovanja kar najbolj pripravljena. Prav za to se prireditelja — občinski svet Svobod in PD ter DPM — javno zahvaljujeta za pomoč in sodelovanje občinski skupščini, občinskemu odboru SZDL, garniziji JLA, odboru RK, društvu žena, osnovni šoli, gimnaziji, občinski gasilski zvezi, godbi na pihala ter delovnim kolektivom Belta, rudnika, Begrada, Zore, Liča, Belsada in STP, samopostrežnici Prehrane, elektro obratu, gostinskemu podjetju, gozdnemu obratu in KZ Crnomelj ter vsem ostalim, ki so omogočili slavnostno novoletno praznovanje.

Ne bo odveč, če ob koncu izrazimo željo večine Črnomljscev, da bi postalo praznovanje novoletne

Dvanajst najboljših!

Ob zaključku dvomesečne akcije pridobivanja novih naročnikov objavljamo še posebej pregled 12 najuspešnejših pismonoš in uslužbencev PTT enot, ki so dobili v zadnjih 2 mesecih največ novih naročnikov:

Jože Topolovek, pismonoša v Brestanici — 403 nove naročnike; Jože Jančič, pismonoša na Novem — 309 naročnikov; Anton Drugovič, pismonoša v Dobovi — 140 naročnikov; Milka Smukovič, upravnica pošte v Podbočju — 60; Peter Rakar, pismonoša v Zabukovju pri Sevnici — 46; Jože Adlešič, pismonoša iz Adlešičev — 39; Franc Glogovšek, pismonoša v Brezicah — 37; Tone Suštar, pismonoša v Semiču — 37; Ivan Lahovič, pismonoša iz Kapel — 36; Ignacij Pavec, pismonoša v Novem mestu — 30; Marica Toplišek, upravnica pošte v Koprivnici — 27; Karel Gersak, pismonoša v Krškem — 26 naročnikov.

Ko se jim ponovno javno zahvaljujemo za zglede prizadevanost in poštenost v zadnji akciji, pa smo hkrati seveda hvaležni tudi vsem tistim pismonošem in uslužbencem naših pošt, ki so poslali manj novih naročnikov. Veseli smo bili tudi takih sporočil: »Pošiljamo vam dva nova naročnika iz našega kraja, skoraj vsi drugi pa Dolenjski list že imajo...« Prav sleherne naročilnice smo se razveselili, saj nikoli nismo pozabili, da iz »malega raste veliko« in da je prav pot od človeka do človeka v minulih 14 letih dala tako veliko število novih bralcev in prijateljev našega domačega lista.

VSEM: pristrčna hvala za sodelovanje, tako pa sodelujemo tudi v bodoče!

Lep pozdrav vsem uslužbencem PTT na našem področju!

UPRAVA LISTA

Jelke v Crnomlju stalno in bi mu iz leta v leto posvečali še večjo pozornost.

—ko

Najmlajšim v Skopju

Člani podmladka RK v osnovnih šolah črnomljske občine so zbirali denar za učila najmlajših Skopjancev. V devetih osnovnih šolah so akcije že zaključili in zbrali 86.550 din, drugje pa denar še zbirajo.

Podmladkarjem v osnovnih šolah so pripovedovali o tem, kako so bili pri potresu v Skopju prizadeti njihovi sovrstniki, v kako težkih razmerah imajo pouk in kako jim primanjkuje učil; zato je odziv tako lep.

JOŽE SKOF

MATICNI URAD VINICA

V decembru sta bila rojena izven bolnišnice ena deklica in en deček. Porok ni bilo.

Umrli je: Marija Moravec, gospodinja z Vinice, 76 let.

MATICNI URAD CRNOMELJ

Izven bolnišnice je bil v decembru rojen en deček.

Poročili so se: Jože Barič, mizarjski pomočnik iz Crnomlja, in Majda Milkovič, delavka iz Buto-raja; Bernard Majerle, kmetovalec iz Tuševoga dola, in Ana Mišica, poljedelka iz Čudnega sela; Vladimir Zeljko, pleskar iz Vojne vasi, in Ljudmila Mauser, uslužbenka iz Crnomlja.

Umrli so: Marija Müller, gospodinja iz Loke, 62 let; Marija Fabjan, upokojenka iz Crnomlja, 77 let; Janez Kuzma, prežitek iz Zorencev, 80 let; Peter Starešinič, prežitek iz Cerkvici, 82 let; Bajro Bašič, rudar iz Velike Kladuše, 26 let.

JURJEVANJE - poslej tradicionalna belokranjska turistična prireditev

V tem sestavku ne nameravamo ponovno seznanjati naše bralce z vrsto zanimivih in privlačnih kulturnih zapuščin starih Belokranjcev, pač pa poudariti, da bi se morali vsi narodni običaji, obredi in navade ohraniti. Najboljše sredstvo proti pozabi je prirejanje tradicionalnih prireditev. Ob vsem tem je skoraj nerazumljivo, da nismo doslej skoro nič ukrenili.

Res je, da so bili že pred vojno belokranjski festivali narodnih plesov. Pa tudi po vojni je bila vrsta takih prireditev. Pred dobrimi štirimi leti je bil v Adlešičih zadnji večji folklorni nastop, lani pa je bila »Semiška občeta«. Vse te prireditve pa so bile le občasne in organizirane v počastitev raznih praznikov ali zgodovinskih obletic. Veliko zaslug, da kljub vsemu v Belokranjcih še živi smisel za lepo belokranjsko folkloro, gre prosvetnim društvom in zadnja leta tudi vodstvom osnovnih šol, ki vključujejo v delovne programe tudi belokranjske ljudske plesne.

Ob vsem tem je zelo razveseljiva novica, da je novo vodstvo Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Črnomelj predlagalo turistično-gostinski organizaciji, da bi vsako leto maja organizirali v Crnomlju kulturno-turistično prireditev: belokranjsko jurjevanje. Prireditev bo predvidoma trajala dva dni, v soboto in nedeljo. Prvega dne bodo na sporedu belokranjski plesi ob kresovih, drugi dan dopoldne pa bo starinski belokranjski obred jurjevanja. Popoldne bo veselo rajanje. Podrobnejši program za folklorni nastop so že pričeli delati.

Da bi bil nastop v vsem originalni, bodo pripravili poseben scenarij, ki ga bo s sodelovanjem Bože Račiča in Etnografskega inštituta v Ljubljani izdelal Janez Kramarič. Težava pa je v tem, ker primanjkuje originalnih belokranjskih narodnih noš.

Ker bi prireditev pridobila prav z množičnostjo narodnih noš, je vodstvo Sveta Svobod organiziralo nabiralno akcijo za nabavo folklorne opreme. O nadaljnjem delu in pripravah za festival bomo sproti poročali.

Prepričani smo, da bo pri izvedbi prireditev sodeloval mnogokateri Belokranjec. Zavedati se moramo pomembnosti prireditev tudi s turističnega vidika. Če bo uspela, bo najboljša jamstvo za vedno večji priliv turistov, kar bo pomenilo ne samo korak naprej pri razvoju turizma nasploh in v ohranitvi kulturnih dediščin, temveč bo pripomoglo k naglemu razvoju turizma v vsej Beli krajini.

—ko

Tako so vaščani Bušnje vasi pričakali svoje goste, borce Bračičeve brigade, pionirski pa so jim v pozdrav zapeli partizansko pesem, kateri so vsi zbrani takoj pritegnili

Metliška klet poslej tudi proizvodna in ne več samo založna

Ob ustanovitvi je metliška klet poslovala pod nazivom: Vinska klet »Belokranjska vina«, Metlika. Kasneje je bila pod okriljem Poslovne zveze v Novem mestu, od leta 1960 pa samostojen obrat podjetja VINO BREŽICE. Od 1. oktobra leta 1963 posluje v začasnem sklopu novega podjetja »Brežice VINO«. Načrti za leto 1964 predvidevajo, da se metliška klet osamosvoji in postane glavna klet za Dolenjsko in sosednja vinorodniška področja onkraj Kolpe.

Gradnja metliške kleti je temeljila na vrsti razprav in pobud, zlasti pa so jo narokovali gospodarski razlogi. V poštev je prišlo tudi dej-

stvo, da je Bela krajina, v katere srcu je Metlika, med NOB prispevala velik delež. Tudi glavna zadruga zveza v Ljubljani je menila, da se med prvimi 175 novimi ustreznimi objekti, ki jih predvideva 10-letni plan za ZFRJ, v Sloveniji najprej zgradi objekta v Metliki in Brdih. Glavna ZZ je upoštevala, da je Bela krajina pretežno vinorodna, da pa ima zastarele vinograde, ki jih je treba obnoviti. Hkrati z obnovo je treba graditi tudi vinski klet z vsjo ustrežno opremo.

Temeljna problematika v Metliki je bila že spočetka vezana na proizvodnjo vinskih izdelkov. Vendar so med samo gradnjo iz nerazumljivih razlogov izpustili nekatere važne faze, zaradi česar je sedanja klet le založna. To pa prav gotovo ni v skladu s sodobno proizvodnjo vina in socialistično preobrazbo podeželja.

Upoštevat je treba dejstvo, da je bilo med NOB v Beli krajini požganih nad 80 odstotkov zidanic z vsem inventarjem. Zaradi teh pomanjkljivosti je šlo v izgubo nad 20% letnega pridelka. Takratni osnovni razlog za gradnjo kleti v Metliki je torej dovolj znan, preko kleti pa naj bi šel tudi zdaj pretežni del vinskega pridelka. Na ta način bi dosegli enotno tipizacijo vin in izboljšali vinski pridelok, čeprav bi hkrati potekala tudi obnova.

Praksa gospodarsko bolj razvitih držav nas uči, da so velike proizvodne kleti nenaдомestljiv posrednik med pridelovalci in potrošniki. To velja tudi za naše malo-poselstniške vinogradniške razmere. Predelava in pripravljanje vina na vasi sta primitivna. Vsaka klet mora biti vsaj primerno, če že ne sodobno opremljena, da bi v njej lahko pridobivali kvalitetna vina za potrebe domačega in tujega trga. V središču vinorodnega predela, kot je Metlika, pa vse te okoliščine še bolj zahtevajo sodobno tehnologijo v pridelovanju vin.

Delo v nedograjeni kleti je sila težavno, tako da je celo enološke potrebe težko zadovoljevati. Da metliška klet nima v zadnjem času izgube, mora z velikimi napori povečevati promet in izboljševati kakovost vina. To pa je in bo prav gotovo tudi v prihodnje najboljšo sredstvo v močni konkurenci. Ne sme-

mo pozabiti, da ima klet v okolici dva močna tekmeča: dobro opremljeni proizvodni kleti v Kamanju in Krašiču. Kljub gospodarski stiski in slabo opremljeni kleti, klet posluje aktivno. To pa kliče po pomoči za izpopolnitev njene zmogljivosti na tem področju. Le tako bo klet resnično ustrezala potrebam Bele krajine in obkoljskih predelov na Hrvaškem.

Kolektivni razpravljajo o osnutku družbenega plana 1964

V metliški občini pravkar poteka po delovnih organizacijah razprava o osnutku družbenega plana za leto 1964. Po dosedanjih predvidevanjih in predlogu osnutka bi se vrednost proizvodnje v prihodnjem letu povečala v primerjavi s letom 1963 za 30 do 40 odst. Največji delež tega povečanja gre na račun opravljene rekonstrukcije v trikotni tovarni Beti, ki bi prihodnje leto močno povečala svojo proizvodnjo. Ko bodo razpravo o osnutku družbenega plana končali v delovnih organizacijah, bodo o njem razpravljali še na zborih volivcev, preden ga bo sprejela občinska skupščina.

Takole odeta v belo je stopila Metlika 1. januarja zjutraj v novo leto 1964...

Če nam vino porjavi...

Ena izmed najpogostnejših napak vina, zlasti v Beli krajini, je porjavitev. Tako vino je motno rjavo, neprijetnega vonja in okusa. Spominja nas na svež kruh, suho sadje ali duh po senu. Vino porjavi zaradi sprejema kisika iz zraka pod vplivom posebnih snovi, »encimov«. Najraje pa porjavi vino, ki je pridobljeno iz gnilega grozdja, zlasti če je bil mošt dalj časa na tropinah. Sod, v katerem je bilo tako vino, okuži še drugo vino, če ga damo vanj. Tu je potrebno pravilno žveplanje mostov in sodov.

Kako zdravimo porjavelo vino? Najprej s poskusom ugotovimo, ali je vino stanovitno na zraku ali pa se nagiba k porjavitvi. Če vino več dni stoji v kozarcu, ne da bi porjavilo, pravimo, da je stanovitno in ga lahko prelakamo s prezračanjem. Če pa

v kozarcu porjavi, ga pretočimo brez prisotnosti zraka z vinsko črpalko v močno žveplan sod, da uničimo povzročitelja porjavitve. Porjavitev lahko preprečimo tudi tako, da v majhni količini vina raztopimo 10 do 15 gramov čistega kalijevega metabisulfitu in to damo na 100 litrov vina. Raztopino pomešamo z vinom in čez 10 dni pretočimo. Če s tem žveplanjem ne odpravimo rjavenja, moramo vino še čistiti. Za čiščenje je najprimernejša želatina. Z želatino čistimo tako: vzamemo pet, deset ali celo 15 gramov želatine na 100 litrov vina — odvisno od stopnje porjavitve — in jo namakamo nekaj ur v hladni vodi. Približno desetkrat večjo količino vina segrejemo na 45°C tako, da damo vino v emajlirani posodi v krop. Z nabrekle žela-

tine odlijemo vodo in jo pomešamo s segretim vinom. Ko se mešanica ohladi na 25°C, jo čimbolj prelivamo iz posode v posodo, da se upeni, nato jo vlijemo v sod in dobro zmešamo s vinom. Želatino kupimo v lekarnah. Želatina se z nečistočo vina sesede na dno sode. **Jožef Škof**

Fantje iz zahodne Dolenjske pozdravljajo

Slavko Papež iz Ratja, Tone Hribar iz Vel. Lipja, Frano Kuhelj iz Križa, Janez Pačulj iz Ribnice, Jože Tišler iz Loške doline, Janez Bartol iz Loškega potoka, Anton Cizerle iz Dol. Mraševega in Alojz Enčimer iz Čistega loga, lepo pozdravljajo ob vstopu v novo leto vse bralce našega lista, vse domače in mladino.

Več kot 10 milijonov za socialno skrbstvo

V občini Črnomelj so planirali za potrebe socialnega skrbstva v letu 1963 9 milijonov 500 tisoč dinarjev izdatkov, vendar vse kaže, da bo do konca leta porabljenih več kot 10 milijonov. Za stare in onemogle ter defektne ljudi, ki žive v socialnih zavodih, in za mladoletnike v vzgojalnih bodo letos porabili 7 milijonov dinarjev. V občini živi 71 podpirancev, ki prejemajo socialne podpore od 1500 do 6000 dinarjev na mesec. Med njimi je največ takšnih, ki dobivajo 2 tisočaka. Stalnih socialnih podpor je 53, razen tega pa socialno skrbstvo podpira 3 žrtve fašističnega nasilja, plačuje 6 kadrovske podpore družinam, katerih redniki služijo vojaški rok, 4 rejnine

in 5 podpor za šolanje. Poleg naštetega pa občinski sklad za borce še posebej plačuje podpore za šolanje otrokom borcev.

Olajšave za pogorelce v trebanjski občini

- Na zadnji lanski seji sta o oba zbora skupščine občine Trebnje razpravljala in sklepala o vrsti važnih spreminjalnih oziroma dopolnilnih odlokov, ki jih je bilo treba sprejeti zaradi izravnavanja letne bilance v gospodarstvu in drugih panogah v občini.

Na seji je bil uvodoma sprejet odlok o spremembi proračuna občine za leto 1963. Ta odlok velja samo za notranjo razporeditev proračunskih izdatkov, ki so bili pri sprejemanju letnega plana samo približno predvideni, medtem ko višine dohod-

kov in izdatkov ne spreminja. Skupščina je takoj nato sprejela odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb občine v prvem četrtletju 1964. Po določbah tega odloka proračunski izdatki v omenjenem času ne smejo presegati 25 odstotkov izdatkov proračuna, ki je veljal v letu 1963. S posebnim odlokom je bila za leto dni podaljšana veljavnost odloka o plačevanju dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnih dohodkov delavcev, nakar so odborniki z ustreznim odlokom potrdili ustanovitev sklada za financiranje geodetskih in katastrskih del splošnega družbenega pomena, kot je izdelovanje in preglednih katastrskih kart v merilih 1:5000 in 1:10.000, izmera podružbljenih zemljišč, komasacijsko delo, reprodukcija geodetskih načrtov itd. Jedro sredstev tega sklada bodo s pogodbami določeni zneski delovnih organizacij in posojila, ki jih

bo sklad najemal samostojno.

Ker je 1. julija 1963 prenehal veljati zvezni odlok o prometnem davku na rezani les, oziroma je bil davek ukinjen, je skupščina s svojim odlokom uvedla prometni davek na žagarske storitve, ki jih opravljajo zasebni obrtni in industrijski podjetja. Odlok predpisuje

debeline in nad 3 m dolžine) 100 odstotkov, za tretjo kategorijo (ostala hlodovina iglavcev do 3 m dolžine ter hlodi listavcev ne glede na velikost) pa bo treba plačati davek, ki bo lahko dosegel 50 odstotkov vrednosti žagarske usluge. Odlok ne bo veljal za vse tiste, ki jih bo prizadela elementarna nesreča (požar, povodenj itd.), in tiste, ki bodo dali les v splošno družbeno korist. Skupščina je poverila našega oproščanja taks in ustreznega davka svetu za družbeni plan in finance.

V naslednjih točkah dnevnega reda je bil sprejet sklep zadrugskega sveta KZ Trebnje, da s 1. januarjem pripojijo k svoji dejavnosti mokronoško podjetje »Mesoizdelka«, ki je bilo dalj časa v likvidaciji. Zatem je bila na seji odobrena pogodba, po kateri bo spomeniško dejavnost v trebanjski občini poslej opravil Zavod za spomeniško varstvo iz Ljubljane. Občina bo za ustrezno dejavnost v letu 1964 prispevala okrog 628.000 dinarjev. S posebno pogodbo, potrjeno na zadnji lanskoletni seji obeh zborov skupščine občine Trebnje, bo v tej občini inšpekcijska dejavnost zagotovljena tudi v letu 1964. Opravljala jo bodo medobčinske inšpekcijske službe iz Novega mesta. Odborniki so na seji izrazili prepričanje, da bo delo organov medobčinskih inšpekcijskih služb tudi tokrat uspešno. **I. Z.**

TREBANJSKE NOVICE

za razrez prve kategorije lesa (hlodi iglavcev, nad 25 cm debeli in nad 4 m dolgi) prometni davek v višini 150 odstotkov na vrednost ustrezne usluge (v trebanjskem primeru je povprečna vrednost usluge za razrez kubička hlodovine 2.600 dinarjev), za razrez hlodovine druge kategorije (hlodi iglavcev nad 20 cm

»Kovinsko podjetje« poslej obrat LITOSTROJA

Pred kratkim so se končali večdnevni razgovori med predstavniki ljubljanskega podjetja »Litostroj« in »Kovinskega podjetja« v Trebnjem glede združitve obeh gospodarskih organizacij oziroma pripojitve trebanjskega podjetja ljubljanskemu. Za pripojitev se je delovni kolektiv »Kovinskega podjetja« soglasno odločil in je od 1. januarja 1964, ko je bila združitve tudi formalno opravljena, postal sestavni del večstočlanskega »Litostroj« kolektiva.

Združitve ima več prednosti. »Litostroj« bo v Trebnjem povečal proizvodne

prostore za 3.500 kv. metrov in podvojil sedanjo proizvodnjo »Kovinskega podjetja«. Ob dokončni izgradnji se bo brutoprodukt trebanjskega obrata približal 1 milijardi. Najvažnejše pa je, da se bo v Trebnjem lahko zaposlila tudi vsa tista moška delovna sila, ki je do zdaj iskala zaposlitve v drugih občinah, največ seve v »Litostroju«, kamor so se iz trebanjske občine delavci vozili vsak dan z vlakom ali avtobusom.

Na združitve gleda optimistično tudi skupščina občine Trebnje, ker bo na ta način občutno ublaženo peneče vprašanje zaposlovanja delovne sile v tej občini.

Ekspozitura KB tudi v Trebnjem

Od 1. januarja 1964 je izpostavljena Komunalna banka tudi v Trebnjem. Ustanovljena je bila z namenom, da bi zadovoljevala potrebe trebanjske občine.

Belokranjska krosna pojdejo v Holandijo

Poleti sem kar dvakrat spremljal inženirja I. Schweizerja, Nizozemca, ki je vodil zvezni center za vzgojo inštruktorjev tekstilne stroje. S pomočjo ljudskega poslanca in predsednika sveta za turizem Nika Belopavloviča smo si ogledali predvajanje najtežje ročne tkalske tehnike »tkanja na šibe«. Purga pri Adlešičih ima turistično privlačnost za tuje turiste in domače tekstilce. Inž. Schweizer je vestno spremljal ves tehnološki postopek, ki je precej zapleten, in posnel posamezne faze dela tudi na barvni film.

Zdaj pripravljamo krosna za Holandijo. Sla bodo v Twents-Gelders Teksmuseum v mestu Enschede, kjer so že žimarske statve in ozaljski locen za pletenje jalb, ki so jih nosile v srednjem veku meščanke v srednji Evropi, naše sosede iz Ozlja pa še pred drugo svetovno vojno.

Z družino omenjenega inž. Schweizerja smo ponovno obiskali Belo krajino in vse njene zanimivosti. Lep poletni dan, bistra Kolpa s 26 stopinjami in dobra postrežba v novem motelu na Vinici, so opravili svojo propagando. Gostje so bili z vsem zadovoljni, in upamo, da bo naš prijatelj v Holandiji tudi napravil svoje med Nizozemci. Posnetkov v barvah ima na stotine in po večmesečnem delu pri nas je tudi doživel marsikaj lepega, kar mu bo ostalo v trajnem spominu.

V eksponatih je pisal nizozemski dnevnik »Dagblat Tubantia«, o tehniki pa strokovna tekstilna revija »Spil en Spoel« (Preslica in vreteno). Tako včasih navidezno neznačajne reči vzbujajo pri tujcih veliko zanimanje in delajo progando za naš turizem. **KUME**

Pionirji iz Šentruperta se zahvaljujejo

Člani novinarskega krožka na šoli v Šentrupertu smo za novo leto v imenu pionirskega odreda čestitali učiteljem, partizanskim materam in članom delovnih kolektivov. Ponekod so nas obdarovali ali pa nam dali denar, ki smo ga shranili v pionirsko blagajno in ga namenili za majski izlet.

Vsem, ki so prispevali v pionirsko blagajno, se lepo zahvaljujemo.

LOJZE FODOBNIK
predsednik novinarskega krožka

»DANA« nabavlja polnilni stroj

Podjetje »Dana« na Mirni namerava kupiti stroj za polnjenje steklenic z alkoholnimi in nealkoholnimi pijačami in je v ta namen pri Komunalni banki zaprosilo za 7 milijonov dinarjev posojila. Pri isti denarni ustanovi je zaprosilo tudi za posojilo v višini 3,5 milijona dinarjev, s katerim namerava povečati restavracijo na Mirni.

Izobraževanje odraslih zajema vedno več občanov kočevske občine

Hiter razvoj gospodarstva in družbenih služb v kočevski občini terja vedno več in sposobnejših strokovnih kadrov. Skoro da ni panoge, kjer ne bi mogli reči: če bi imeli sposoben kader, bi bilo lažje. Razen treh osnovnih šol, glasbene šole in gimnazije na Kočevskem ni drugih šol, še posebno pa ne šol, ki bi dajale kader za gospodarstvo.

Ko so nedavno delali anke- to o potrebah strokovnih ka- drov v 12 največjih gospo- darskih organizacijah v obči- ni, so ugotovili, da potrebu- jejo 300 ljudi s srednjo stro- kovno izobrazbo in nad 100 s višjo in visoko šolsko iz- obrazbo. Toliko kadra prav gotovo še dolgo let ne bi do- bili iz rednih šol.

Da bi gospodarstvo in jav- ne službe hitreje prišli do sposobnega kadra, se je ko- čevska delavska univerza od- ločila, da bo organizirala vse tiste oblike večernih šol za odrasle, ki naj bi dale potre- bene strokovni kader. Tako bo delavska univerza že v tem šolskem letu dala gospo- darstvu 27 strojnih tehnikov in 38 tehnikov z ekonomsko srednjo šolo. Letos se je v prve letnike tehnične, ekonomske in administrativne šole vpisalo nad 80 slušate- ljev.

Pri delavski univerzi so se odločili, da bodo usposab- ljali tudi kader z višjo iz- obrazbo. V jeseni se je pri- čel v Kočevju reden pouk pri višji agronomski šoli iz Maribora in preteklo soboto so slušatelji že opravili prve izpite. Drugo jesen pa name- ravajo pričeti tudi z višjo tehnično šolo, višjo komerci- alno in pedagoško akademijo. Med interesi za višje in visoke šole je tudi precej ta- kih, ki imajo dovolj delov- nih izkušenj, nimajo pa zah- tevane srednješolske izobraz-

be. Za te bodo v kratkem organizirali seminar, na ka- terem bodo predelali snov, ki je potrebna za sprejemni izpit na višjih in visokih šo- lah.

V nekaj letih obstoja je delavska univerza usposobila več sto kvalificiranih in vi- sokokvalificiranih delavcev različnih strok. Z reformo na področju strokovnega šolstva so odpravljena dosedanja o- blike pridobivanja papirnatih kvalifikacij. Do sedaj je bilo tako, da sta vajenec in de- lavec skoro v istem času lah- ko pridobila spričevalo o kvalifikaciji za določen pok- lic, čeprav se je moral vaj- enec tri leta učiti, delavec

nizirala večerne osnovne šo- le. Tako imajo v Kočevju dva oddelka večerne osnovne šole in prav taliko v Kočev- ski Reki.

Veliko se pri tej ustanovi prizadevajo tudi na področ- ju družbenega izobraževanja občanov. Lani so imeli dve šoli za člane ZK in seminar- je za upravitelje v delovnih organizacijah. Letos je začela z delom tudi mladinska poli- tična šola, v kratkem pa se bo pričela tudi šola za člane ZK. Dodati je treba, da v de- lovni organizaciji ni do- volj zanimanja za družbeno izobraževanje članov. Vzrok za to je tudi v precejšnjem pomanjkanju sredstev, ki jih lahko delovne organizacije dajo za izobraževanje.

Hiter razvoj tehnike in kul- ture zahteva od naših ljudi tudi vedno večje tehnično znanje, poznanje kulturnih stvaritev in splošno razgled- nost. Lani je delavska uni- verza v klubu v Kočevju pri- rejala predavanja v likovni, glasbeni in dramski umet- nosti. Imeli so tudi filmsko gledališče, ki je imelo pred- stave vsak petek. Za vas pa imajo organiziran potujoči kino, ki s celovečernimi filmi redno obiskuje 17 večjih kra-jev v občini. Za te kino pred- stave izdajajo tudi poseben filmski list, ki ima namen vzgajati filmsko publiko in gledalcem pomagati pri raz- umevanju filmske umetnosti.

Tudi na področju tehnične kulture so storili prve kora- ke. Lani so uspešno izvedli tečaj za kinooperaterje, prve dni prihodnjega leta pa bodo imeli tečaj za spoznavanje in pravilno uporabo gospodinjs- kih in drugih strojev ter aparatov.

Za zaključek: skozi vse te različne oblike izobraževanja je šlo v sezoni 1962/63 nad 18.000 občanov kočevske ob- čine!

Proizvodna obrt - dobro, storitvena - slabo!

Občinska skupščina v Kočevju je na zadnji seji (28. decembra) obravnavala probleme obrtni- štva, družbenega in zasebnega. Prišli so do zanimi- vih ugotovitev in na koncu sprejeli več sklepov, ki naj zagotovijo hitrejši in skladnejši razvoj te za zadovoljevanje potreb občanov pomembne de- javnosti.

Pod družbeno obrtjo obravnavajo v kočevski komuni devet obrtnih organizacij (Kovinar, Opre- ma, Splošno krojaštvo, Čevljarstvo, Pekarija in sla- ščičarna, Fotolik, Zavod za zaposlovanje invalidov in servisi krajevnih skupnosti v Kočevju in na Rudniku). Investicijske naložbe v obrt v zadnjih letih so bile odločno premajhne, saj so v to panogo vložili le 2,7 odstotka vseh investicij ali okrog 200 milijonov dinarjev. Ta sredstva so porabili v glav- nem za koncentracijo manjših obrtnih delavnic v obrtni center Oprema, ki se sedaj ukvarja s steklar- stvom, tapetništvom, stavbnim pohištvo in ple- skarstvom, za razširitev Kovinarja in za mehaniza- cijo ostalih uslužnostnih obrti.

Celoten dohodek obrti v 1962. letu je bil 838 milijonov din, lan- sko leto pa se je povečal na 985 milijonov ali za 17,6 odst. Podatek je vsekakor razveseljiv, posebno če upoštevamo negativno 1962. leta v primerjavi z letom 1961. Investicije v preteklih treh letih prihajajo šele zdaj prav do izraza in rojevajo pričakovane sa- dove. Še prav posebno se bo to opazilo letos, saj je predviden po- rast celotnega dohodka obrti kar za 16,7 odst.

Toda če govorimo o uspehih in zadovoljivem razvoju proizvodne obrti, predvsem v zadnjih nekaj letih, tega ne moremo trdit ali uslužnostni obrti. Občinska skup- ščina je ugotovila, da povzročajo šepanje uslužnostne obrti številne težave, od katerih so najvažnejše: pomanjkanje sredstev za razširje- no reprodukcijo, pomanjkanje in- vesticijskih programov, prehaja- nje iz storitvene na proizvodno dejavnost (uslužnostno obrtno podjetje preraste v širšo proiz- vodnjo, nihče pa ga ne nadome- sti), preslabo angažiranje trgo- vne (nezadostna preskrba s proiz- vodnim materialom) ter prepočas- no osvajanje sodobnih tehnoloških procesov v obrti.

Servisna služba pri krajevnih skupnostih ni zadostno urejena,

predvsem kar zadeva cene in ro- ke, nimamo pa tudi še vseh po- trebnih servisov. S formiranjem krajevnih skupnosti bo treba tudi v tem pogledu še marsikaj ure- diti. V mestu so dobro organi- zirane obrtne storitve za osebne po- trebe (frizer, krojači, čevljarji), medtem ko je na podeželju tudi to nezadovoljivo. Zelo velike težave, ki pa bodo iz leta v leto večje in občutljivejše, imajo ko- čevski potrošniki s servisi za teh- nične predmete. Samo podatek, ki bo nazorno ilustriral težavni položaj: v občini je okrog 400 te- levizijskih sprejemnikov, prav to- liko električnih štedilnikov, okrog 200 hladilnikov, 400 bojlerjev, nad 350 osebnih avtomobilov itd., obrt- nikov, ki bi to popravljali, pa ni ali pa jih je izredno malo.

ZASEBNO OBRTO NUJNO POTREBUJEMO!

Iz vsega tega je razvidno, da je nujen razvoj zasebne obrti, kajti le tako bo mogoče zadostiti nekli- nim potrebam. Predvsem je nujen razvoj zasebne obrti v predelih, kjer ni pogojev za razvoj družbe- ne proizvodnje. Zal pa nam da precej misliti tudi stalno padanje števila zasebnih obrtnikov, čemur je v glavnem vzrok neelastična davčna politika v preteklih letih (v zadnjih desetih letih je npr. odjavilo obrt 88 privatnikov). Se- danj je v občini registriranih 58 obrtnikov, za kritje najnujnejših potreb pa bi jih potrebovali vsaj še enkrat toliko.

Po razpravi, v kateri so sode- lovali tudi predstavniki obrtnih delovnih organizacij in prikazali problematiko njihove dejavnosti, je skupščina sprejela več sklepov. Tako bo treba dati v sedemletnem planu obrti več poudarka, investic- ije pa bodo morale biti intenziv- nejše in izdatnejše kot doslej. Obrtna podjetja naj tudi izdelajo dolgoročne investicijske programe, da bodo lažje dobila potrebne kredite. Osnova za razširitev storitvene dejavnosti v družbenem sektorju so obstoječa podjetja in servisi, vendar bo treba razširi- ti in izpopolniti predvsem obrtni

stroke. Skupščina podpira tudi zasebno iniciativo, ki ji bo treba nuditi vso pomoč. Več skrbi bo treba posvetiti tudi kadrovski vzgoji v obrti, na kar bo treba opozoriti gospodarsko zbornico, da se bo pri tem bolj angažirala. V obrti je veliko pomanjkanje sta- novanj, kar je treba reševati v so- delovanju z občino in stanovanj- skim skladom.

Skupščina je tudi ugotovila, da so osebni dohodki v uslužnostnih dejavnostih, predvsem v čevljarstvu in krojaštvu, precej nižji, in prilo- žila kolektivom, naj bo cena njihovim storitvam formirana po načelu, ki ga dopuščata ponudba in povpraševanja.

MORDA VAS ZANIMA...

■ Na območju maličnega urada Kočevje so minulo leto zabeležili 63 rojstev, od tega 30 fantkov, 32 deklic ter ena mrtvorojena deklica. Veliko več otrok s tega področja se je ro- dilo v porodnišnicah v Ljubljani in Novem mestu. Po do- sedanjih podatkih se je v po- rodnišnicah rodilo okrog 200 otrok s tega področja.

■ Lani je na območju MU Kočevje umrlo 34 moških in 13 žensk, od tega so bile tri smrtn- ne nesreče.

■ V Kočevju in bližnji okoli- ci se je leta 1963 poročilo 99 parov, precej pa se jih je poročilo tudi v Ljubljani in drugod.

■ Letos je na območju MU Kočevje prva rodila Ljuba Josić iz Rajhenaua št. 2. 1. ja- nuarja je rodila deklico Zdrav- ko.

■ Največ dela so pred novo- letnimi prazniki imeli poštarji. Pet pismonoš na kočevski po- štji je moralo vsak dan razno- siti nad 4000 pismem, dopisnic in tiskovin, iz Kočevja pa je bilo v teh dneh odposlanih okrog 3000 posilk.

■ V telegrafski službi na ko- čevski pošti pred novim letom ni bilo bistvenih sprememb. Vsak dan odpošljejo približno 20 brazjavk, le zadnji dan lan- skega leta jih je bilo nekaj več.

■ Prvo prometno nesrečo leto- so na postaji LM zabeležili 4. januarja. Med Zagorcem in Jelenjo vasjo pri Predgradu sta zaradi poledice in ozko plu- žene ceste trčila avtobus Stari trg-Ljubljana, ki ga je vozil Franc Sterbenc, in osebni av- to, ki ga je upravljal Ivan To- moženič, strojni tehnik iz Ljub- ljane. Na osebnem avtomobilu je škoda za 50.000 din.

■ Prebivalci Kočevja so sil- vestrovali v vseh kočevskih gos- tinstnah, ples pa je bil v hote- lu, kavarni, pri Rogu in v ko- lodvorski restavraciji. Silvestr- ska noč je potekala v glavnem mirno, tako da milijniki niso imeli veliko dela. Posredovali so samo enkrat, in sicer v pre- tepu v gostilni Lovce. Okrog 23. ure 31. decembra sta se stopila Asip Cerinovič in Zvone Resko, zaposlena v Kemični. Ker sta bila močno vinjena in bi lahko še naprej ogrozila mir, so ju do hitrajne pri- pri.

Oglasna služba Dolenjskega lista vam sporoča

Vodstvom vseh delovnih organizacij, skupščin, zavodov in ustanov na področju občin KOČEVJE in RIBNICA sporočamo, da sprejemamo v objavo najrazličnejša

OBVESTILA, RAZPISE, RAZGLASE, NATE- CAJE, REKLAMNE IN VSE DRUGE OGLASE

vsak dan v tednu. Naročila, ki jih dobimo do torka opoldne, izvršimo še v istem tednu. Pro- simo, da naročate oglase, razpise in objave vseh vrst pisмено, pri čemer označite, ali želite imeti objavo v okviru ali med malimi oglasi (razpisi). Pri uokvirjenih oglasih navedite vedno tudi višino oglasa v centimetrih in njegovo širino (čež koliko kolon naj seže). V nujnih primerih lahko naročite oglas tudi po telefonu.

Vsem delovnim organizacijam, zavodom, ustano- vam in drugim bomo v kratkem poslali cenik naših oglasov, za naročila pa se pripravljamo!

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Tako veliki načrti!

Ribiška družina iz Kočevja u- pravlja dve reki, Rinžo in Kolpo. Medtem ko vprašanje upravljanja dela Kolpe še ni dokončno reše- no, pa vedno znova živahno raz- pravljajo o Rinži, ki je vsako leto zastupljena z gnojilco s posestev KGP. Ribiči so se zavzeli za čim hitrejšo rešitev tega vprašanja, ker z onesnaženjem Rinže nastaja tudi gospodarska škoda. Posestvo spušča gnojilco v Rinžo zato, ker je to omeje, kot če bi jo razvažali s traktorji na polja. O zastuplja- nju Rinže (in s tem ribjega zara- da) so precej govorili tudi na zbor- nih volivcev.

Načrti kočevskih ribičev za leto- šnje leto so veliki. Za vlaganje

mladic v Rinžo in Kolpo bodo po- rabili 440.000 din. V Rinžo bodo vložili 2000 mladic ščuk, 2000 mladic krapov in 7000 mladic injev, v Kolpo (od Vrta do Dola) pa 10.000 mladic lipanov.

Letos bodo navezali tesnejše stike tudi z občinsko skupščino ter športnimi in turističnimi organi- zacijami. Ustanovili bodo mladins- ke ribiške sekcije, organizirali več tekmovanj, sanitarni inspek- ciji pa bodo predlagali, naj izda podjetjem odločbe, kaj morajo na- praviti, da ne bodo več oneskče- vala Rinže. Skupno s podjetji bo- do skušali na Rinži napraviti vsaj še en jez.

Dograditi osnovne obrate in povečati izvoz

Tov. Franc OKORELC, predsednik sveta za indu- strijo, obrt in gradbeništvo občinske skupščine Kočev- je, pripoveduje o gospodarstvu v občini — Prva naloga je zgraditi osnovne zmogljivosti v večjih industrijskih podjetjih, hkrati s tem pa bo treba vse napore usmeriti v povečanje prodaje na tujih tržiščih.

V kočevski občini pred dvema letoma razen tekstilne tovarne in rudnika ni bilo pomembnejše in- dustrije. Z Itasom in Melaminom smo v občini ustvarili trdne temelje za bodoči razvoj. O resnič- nosti te trditve zelo zgovorno pričajo naslednji podatki: v letu 1963 se je proizvodnja v primerjavi z ono v 1962 povečala kar za 28 odst., narodni dohodek celo za 31 odst., število zaposlenih v občini pa je pri tem naraslo za borih 7 odst.

ITAS: POT OD OBRTNE DELAV- NICE DO INDUSTRIJE

Itas je bil pred dvema letoma majhna obrtna delavnica s približno 250 milijoni dinarjev proiz- vodnje na leto. V zadnjih dveh letih je kolektiv s samofinansir- njem investicij in s preusmeritvi- jo proizvodnje povečal vrednost

ustvarjenega bruto proizvoda na 1 milijardo 800 milijonov.

S pametno in gospodarno zdru- žitvijo je novo podjetje Itas po- prejšnjo zelo raznoliko dejavnost kolektivov, ki so se v njem zdru- žili, specializiralo v izdelavo avto- mobilskih prikolice in cementnih si- losov in začelo dosegati velike uspe- he. Zaradi izrednega povpraševanja po tovrstnih izdelkih je obrat že premajhen ter ga bo nujno treba povečati. Investicijska posojila je težko dobiti, veliko laže pa so do- segljiva tista, ki so namenjena re- konstrukcijam za izvoz. Itas je še sorazmerno mlado podjetje, ki se še vedno razvija, zunanjega tržišča pa še nima dovolj obdelanega. Brez dvoma bi svoje izdelke lahko izva- žal, saj je že zdaj pri tujih kupcih čutil zanimanje zanje. Za leto 1964 bi lahko sklenili pogodbe v vred- nosti 5 milijard za prodajo na do-

mačem in tujem tržišču, pa so zmogljivosti premajhne. Z 200 mi- lijoni dinarjev naložb bi lahko 1964. l. povečali proizvodnjo na več kot 3 milijarde dinarjev. V kolektivu pridno motrijo tuja tržišča in se pripravljajo na izvoz. Vse napore bodo morali usmeriti tja, ml vsi pa upamo, da bodo v 1964 pogoji za najmanjše investicijskih poso- jil ugodnejši kot so bili leta 1963.

OD MELAMINA SI VELIKO OBE- TAMO

Poizkusna proizvodnja v Melami- nu je stekla te dni. To je najso- dobojneje opremljena kemična tovar- na, ki že od prvih dni posveča naj- več pažnje kvaliteti svojih izdel- kov. Tudi v Melaminu se priprav- ljajo na izvoz. Ze zdaj je treba mi- sliti na 2. stopnjo izgradnje, za ka- tero bodo potrebovali okrog 400 milijonov dinarjev. Proizvodnja se bo nato podvojila, še pomembnje- pa je to, da bodo strojne zmogljivi-osti boljše izkoriščene. V letu 1964 bodo ustvarili približno 1 milijar- do 800 milijonov dinarjev, po dru- gi stopnji izgradnje pa bi proizvo- dnjo lahko povečali na 4 milijarde dinarjev.

V tej smeri si prizadevata tako

Takšni so malčki, ki obiskujejo dvoodelčno po- družnično šolo v Banji Loki. Vedri, razigrani, pa tudi pridni so, kadar se učijo, kot je povedala učiteljica tov. Piršičeva. 4 razrede 2-oddelčne šole v Banji Loki obiskuje 22 otrok iz 9 vasi. Prebivalci se počasi izseljujejo v svet; v vsaki vasi sta le še po 2 otroka...

Največji problemi so prostori

Stanovanjska skupnost se je v Ribnici s svojimi servisi lepo uveljavila. Iz skromnih začetkov je razvila vrsto delavnic, ki nudijo občanom usluge. Največja težava so prav gotovo primerni prostori, ki bi servisom omogočili razvoj in zagotovili delovne pogoje.

Mehanični servis se je dolgo bori z začetnimi težavami, končno pa jih je kolektiv le prebrodil. Ta servis šteje zdaj med najboljše, kar jih je pri stanovanjski skupnosti. Potrebovali bi novo delavnico, ker je dosedanja samv zasilna, pa tudi nekaj nove opreme ne bi bilo odveč. Ker vedo, da bodo oboje imeli prej, če bodo potrebna sredstva ustvarili sami, se močno trudijo.

V obratu družbene prehrane se hrani 250 ljudi. Dopoldanski topli obrok prejema okoli 200 delavcev, med njimi jih je kar 100 iz Inlesovega obrata. Zgradba, v kateri je obrat, je stara in dotrajala. Najboljše bi bilo, ko bi v Ribnici zgradili nov obrat družbene prehrane, ki bi bil sodobno opremljen. Ne bi bilo odveč, ko bi se predstavniki delovnih kolektivov o tem pogovorili in začeli s skupno akcijo. To bi bilo vsekakor boljše, pa tudi cenejše, kot pa če bi gra-

dil vsak kolektiv zase. V obratu družbene prehrane med letom kljub podražitvi nekaterih artiklov niso povisali cene. Morebitni primanjkljaji bodo morali pokriti ribniški kolektivi.

Sivalnica in krpalnica šteje med servise, ki ima veliko naročil. V prihodnje na-

REŠETO

meravajo izdelovati tudi kofekcijo za večja trgovska podjetja, vendar pa bodo usluge občanom še vedno ostale prvenstvena naloga. Cene so nižje kot v podobnih servisih drugod.

V otroškem vrtcu, ki živi v otkriju stanovanjske skupnosti, ne gre brez težav. Doma je v ribniški šoli, kjer ima en sam prostor, čeprav nudi varstvo 40 otrokom in je staršev, ki bi jih dali v oskrbo, še vedno dovolj. Treba bi bilo zagotoviti vsaj še eno sobo, da bi bili manjši otroci ločeni od večjih. Otroški vrtec je pomembna varstvena ustanova, ki razbremenjuje starše, da se laže posvečajo delu, in hkrati vzgaja otroke. Ker je v Ribnici zaposlenih vedno več žena, bo treba vrtce povečati in mu zagotoviti primerno prostore.

Poleg naštetega opravljajo v ribniški stanovanjski skupnosti tudi knjigovodske in pisarniške posle za hišne svete. S tem se ukvarjajo v upravni skupnosti, kjer vodijo pisarniško poslovanje vseh svojih servisov in tovrstne usluge za Komunalo iz Ribnice.

Konec 1963. leta so v stanovanjski skupnosti pridno pripravljali osnutek statuta krajevne skupnosti. V letošnjem letu bo namreč stanovanjsko zamenjala krajevna skupnost, ki bo imela obširnejše naloge, pa tudi večje pravice. Na bližnjem zboru volivcev bodo izvolili člane sveta krajevne skupnosti ter se pomenili o dosedanjem delovanju stanovanjske skupnosti, ki je bilo brez dvoma uspešno.

Zakaj za pošteno plačilo slabo stanovanje?

Hišni svet stanovanjskega stolpca I v Ribnici se je pri stanovanjski skupnosti pritožil zaradi pomanjkljivosti v novih stanovanjih, za katera plačujejo mesečno 6.000 do 8.000 dinarjev. Pritožba med drugim navaja naslednje pomanjkljivosti:

V šestih stanovanjih tega stolpca, v katerega so se stanovalci vselili šele pred dvema mesecema, ni kopalnih kadi, kopalnice in stanovanja pa so brez termostata. Pločevina pri pomivalni mizi je nameščena le v enem stanovanju. V nekaterih kopalnicah in kuhinjah puščajo vodovodne cevi, glavni odtočni kanal pa sploh ni dobro urejen. Okna in vrata se marsikje ne zapirajo dobro. Stanovanja so še brez zaves. Tudi pralnega korita stolpca nimajo.

Izvajalec gradbenih del »Gradbenice iz Ribnice« se čuti za pomanjkljivosti le deloma kriv. Trdi, da bi kopalne kadi še namestil, če bi jih mogel dobiti. Mizarška dela je opravila »Opremas iz Kočevja«. Njen zagovor glede slabe izdelave oken in vrat ni znan.

Stanovalci razumejo, da nekaterih stvari ni mogoče nabaviti v kratkem času, ne morejo pa razumeti, zakaj toliko pomanjkljivosti, ki bi se dale odpraviti. Zato imajo prav, ko v pritožbi zahtevajo, naj se vprašanje reši v najkrajšem času.

NAROČNIKI: pri malih oglasih imate 50 odst. popusta!

Naročnikom »Novic«, ki so od danes naprej naročniki združenega DOLENJSKEGA LISTA, sporočamo, da imajo pri malih oglasih in osmrnicah 50 odstotkov popusta.

Mali oglas lahko naročite pisмено na naslov: Uprava DOLENJSKEGA LISTA, Novo mesto, p. p. 33. Če se vam z objavo ne mudi, boste dobili takoj po vašem naročilu naš predračun, lahko pa tudi sami izračunate, koliko vas stane tak oglas: do 10 besed stane vsak mali oglas 800 din, vsaka nadaljnja beseda pa 100 dinarjev; če želite imeti oglas objavljen pod šifro (da ve za ime samo uprava lista), priložite še 100 din. Če dobivate Dolenjski list na svoj domači naslov, lahko polovico tako izračunanega zneska odštete — kot 50 odst. popust! Ostanek pošljite z denarno nakaznico (ali s čekovno položnico na naš žiro račun: 606-11-608-9, Dolenjski list, Novo mesto) na naš gornji naslov.

Na podoben način lahko naročite tudi najrazličnejše čestitke, zahvale, preklice in druge objave.

Za naročila malih oglasov, ki imajo v našem listu velik uspeh, se vam priporoča

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Težave v obratu družbene prehrane v INLESU

Razen ostalega tarejo Inles, ki zaposluje kar 1200 ljudi, tudi težave s prebrano delavcev. Precejšen del se jih vozi iz okoliških naselij. Tudi v Inlesu vedo, da topli dopoldanski obrok močno poveča delavčevost storilnost, zato se resno ukvarjajo z vprašanjem, kako zagotoviti tak obrok v vseh obratih. Tovrstna družbena prehrana v Inlesu je zasilno urejena v Ribnici in v Loškem potoku, v Kočevju, v Podpreski in v Sodražici ni urejena, v Dol. vasi pa je urejena. V Kočevju že urejajo kuhinjo, ki bo pripravljala delavcem enolončnice in upajo, da bo v letu 1964 delavcem že na voljo. V Podpreski in v Sodražici pa bo podobne kuhinje treba urediti v prihodnjih letih.

O čem so govorili mladi

Mladi ljudje so 22. decembra v Ribnici razpravljali o problemih, s katerimi se srečuje njihova organizacija. Vse mladinske organizacije so si prizadevale, da bi čimveč mladih prišlo v organe delavskega upravljanja. Deloma so v tem uspehi, ni pa bilo prav, da so ti ljudje izgubili stik s svojo organizacijo. To prav gotovo delo organizacije ni bilo v korist.

Na konferenci so med drugim govorili tudi o izobraževanju mladih delavcev in prišli do sklepa, da bo treba v bodoče več napraviti. Sklenili so, da bodo v podjetju »Inles« v Kovinskem podjetju, pri »Torbič« in »Suknu« imenovali komisije,

ki bodo mlade proizvajalce seznanjale s problematiko in njihovim delom.

Beseda je tekla tudi o drugih problemih: o kadrovske politiki v vodstvu mladinskih organizacij, o novih delovnih metodah in drugem. Za družbeno-zabavno življenje je bilo v preteklem obdobju precej storjenega. Precejšnjo samostojnost pri delu je pokazala komisija za družbeno življenje. Organiziranih je bilo več tekmovanj, ki so se jih udeležili aktivni iz vse občine. Tekmovali so v namiznem tenisu, imeli so mladinske plese, organizirali prijateljsko srečanje z mladinci iz Kranja, udeležili so se

srečanja »Mladost nas družie v Kamniku itd. Premalo pa so bili aktivni pri organizaciji kulturnih prireditev v povezavi s kulturno-prosvetnimi društvi.

Letos so bili ustanovljeni trije novi aktivni: v obratu »Hrasta« v Dolenji vasi, pri trgovskem podjetju »Jelka« in v obratu »Torbič« v Sodražici.

Konferenca je bila plodna in nedvomno bodo smernice, podane v poročilih in razpravi, koristno napotilo za delo v bodoče. Mladina je izvolila tudi nov 15-članski komite, za predsednika pa je bil izvoljen Alojz Češarek.

K. O.

Podružnica uredništva v Kočevju

Vsem naročnikom Dolenjskega lista, vodstvom delovnih organizacij, skupščin, zavodov in ustanov na področju občin KOČEVJE in RIBNICA sporočamo, da posluje od 1. januarja 1964 dalje v Kočevju podružnica uredništva Dolenjskega lista. Dopisništvo za obe občini vodi naš urednik France Grivec, dosedanj urednik NOVIC, prostore pa ima v stavbi socialnega zavarovanja (telefon: 86-460).

Vodstva vseh delovnih in množičnih organizacij, skupščin, društev, zavodov, ustanov in drugih prosimo, da pošiljajo vabila za občne zbornice, seje, razprave in drugo gradivo za področje občin Kočevje in Ribnica neposredno tovarišu Grivcu v podružnico uredništva Dolenjskega lista v Kočevju.

UREDNIŠTVO

ČEBELE SICER PIKAJO...

...so pa tudi vsestransko koristne. Za revmatizem menda ni boljšega zdravila kot je čebelji pik (strup), kakor pravi vneti ribniški čebelar Franjo Levstik. V zapeljivih je imel včasih tak revmatizem, da so ga roke bolele, če se je s kom rokoval. Ko je zapeljiv izpostavil čebeljnjem pikom, je čutil veliko olajšanje in od tedaj ne ve, kaj je revmatizem.

Pa poglejmo še načrte ribniških čebelarjev, katerih duša je Franjo Levstik. V zadnjih mesecih so ustanovili čebelarstvo družine v Ribnici, Dolenji vasi in Sodražici, v društvo pa je vključenih 65 čebelarjev. Upajo, da bodo

pritegnili k sodelovanju še ostalih 35, ki doslej stoje ob strani.

Društvo namerava v Ribnici odpreti trgovino s čebelarstvenimi potrebščinami in medenimi pridelki. Čebelarji bi med in druge pridelke prodajali prek te trgovine, obenem pa bi veliko ceneje kupovali potrebščine za čebelarje. Za potrebe čebelarstvih podjetij bi društvo izdelovalo čebelarstvo orodje, panjske dele, okvire, satnike in drugo.

Sredstva, ki bi jih zbrali na ta način (okrog milijon dinarjev letno), bi nalagali v sklad za gradnjo čebelarstvskega doma v Ribnici. Menijo,

da bi bil tak dom v Ribnici potreben, dogradili pa bi ga do leta 1970. Vsi člani-čebelarji so obljubili vsestransko pomoč, pomagali pa bodo tudi s prostovoljnimi delom.

Ker je v nekaterih krajih v Ribniški dolini veliko sadnega drevja, bo nujno organizirati čebelarstvo predvsem tu, saj je znano, da je sadna letina, kjer sadje oprahujejo čebele, do šestkrat večja kot sicer.

Tako čebele v ribniški dolini odslej ne bodo več le pikale in služile za preganjanje revme, ampak bodo po zaslugi vnetih čebelarjev pospeševale sadjarstvo, predvsem pa nanosile več medu.

RIBNICI NA DOLENJSKEM ne manjka romantike — to pove tudi zgornji motiv. Naj vas ne zazebe, ko vidite fanta v čolnu, vso deželo pa pokriva debela snežna odeja...

(Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Dve, tri o ribniškem gostinstvu

Po dograditvi moderne ceste, ki povezuje Kočevje in Ljubljano, ima tudi ribniško gostinstvo nove naloge. Pričakujemo in trdimo, da bo cesta močno vplivala na turizem in gostinstvo v teh krajih.

Težo odgovornosti za razvoj gostinstva in turizma v Ribniški dolini nosi gostinsko podjetje v Ribnici. Zdaj zidajo v tem kraju sodoben gostinski lokal. Letošnje investicije v gostinstvo bodo znašale okrog 50 milijonov dinarjev. Samo gostinsko podjetje bo letos povečalo promet za 15 odstotkov, narodni dohodek pa za 19 odstotkov. Predvidevanja niso nedosegljiva in jih bo možno uresničiti spričo večjega dotoka turistov.

Ni manj važno ni vprašanje strežnega osebja, izbire jedil, pijač itd. Vzgoji gostinskih delavcev bodo v prihodnje posvečali večjo pozornost. Vedo, da nov hotel ne bo nadoknadil vsega, ker bo v njem potreben tudi dober natak. Pozabiti ne bi smeli tudi domačih specialitet (žganci, kisle mleko itd.), ki bi jih lahko nudili gostom. To bi jim servirali z lesenim priborom in v lončenih posodah, saj je vendar tu domovina suhe robe.

Modernizacija v gostinstvu bi morala zajeti tudi zasebne lokale. Turist zahteva red in čistočo, kamor pride, naj bo v družbeni lokal ali zasebno gostilno. Po vaseh so gostilne večinoma privatne in še niso urejene. Izjema je Sodražica, kjer so družbena in zasebna gostišča lepo urejena in oskrbovana in imajo dobro izbiro jedil.

Na pomlad pričakujejo v Ribniški dolini veliko turistov. To bo zasluga asfaltirane ceste, ki je že ob otvoritvi privabila precej gostov. Za domačimi bodo prišli tuji, zato bodo potrebna nova prenočišča. Gostinstvu in turizmu posveča posebno skrb tudi občinska skupščina, saj bosta ti dve panogi v bližnji prihodnosti postali zelo pomembni pri ustvarjanju dohodkov.

kolektiva Itasa in Melamina kot komunala, vsekakor pa bi bila dokončna izgradnja obeh objektov izreden uspeh, saj bi s sorazmerno majhnimi naložbami dosegli zelo veliko realizacijo.

INKOP, TEKSTILANA IN BESEDA O NAŠEM TURIZMU

Razen obeh podjetij, ki sem ju omenil doslej, se zelo lepo razvija podjetje Inkop — industrija kovinske opreme. V tem sorazmerno majhnem obrtnem podjetju je kolektiv s specializacijo proizvodnje v zadnjih letih močno povečal realizacijo.

Manj zadovoljni smo s Tekstilano, našo tekstilno tovarno. Ta se je po sodbi gospodarstvenikov v občini doslej prepočasno razvijala in zato ni mogla obdržati koraka z razvojem. V proizvodnji Tekstilane se to pozna, zato je že skrajni čas, da bi resno razmislili o rekonstrukciji in se je čimprej lotili. Kolektiv si bo moral, kot smo že večkrat poudarjali, pripraviti program dolgoročnega razvoja, ker sicer ne bo kos vedno večjim zahtevam tržišča.

Ker sta čas in prostor odmerjena bolj skopo, bi se mimogrede dotaknili osnovnih problemov v našem turizmu, o vsem ostalem — tu mislim na trgovino, obrt in druge naloge — pa kaj več kdaj dru-

gič. Da se na našem področju, ki je sicer bogato naravnih lepot, turizem doslej ni mogel razviti, je bila glavna ovira cesta. Ker je sodobni turist motoriziran in želi v čim krajšem času videti kar največ, bomo morali svoje načrte podrežati tako imenovanemu prehodnemu turizmu. Poleg tega bomo lahko pomembnejši prostor odredili še lovskemu turizmu. Po modernizaciji ceste se je že v prvih dneh pokazalo, da nam primanjkuje prenočišč za goste, pa tudi ostalih gostinskih zmogljivosti. Razpoložljive gostinske obrate smo v zadnjih letih toliko uredili, da delno ustrezajo sodobni in kulturni postrežbi. V prihodnjih letih bomo morali zgraditi v Kočevju sodoben hotel s primernim številom ležišč. Poleg tega ne smemo pozabljati na povezanost obrti, trgovine in raznih športnih in kulturnih zabavišč s turizmom, zato bomo morali razvijati tudi to.

ZDRUZILI SMO LESNO PREDLOVALNO INDUSTRIJO

Upošteva skupno surovinsko zaledje in dejstvo, da se mora lesno predelovalna industrija tako v ribniški kot v kočevski občini razvijati po enotnih načrtih, smo približno pred letom dni združili vse tovrstne obrate v ribniško-kočevski kotlini v podjetje Inles. To smo

storili dobro vedoč, da bo veliko podjetje prej razdrobljeno proizvodnjo laže specializiralo, prilagajalo potrebam izvoza in hkrati začelo domačemu tržišču. Prepričani smo, da se bodo rezultati te združitve kmalu pokazali.

V LETU 1963 IZPOLNJIH 90% IZVOZNIH NALOG

Po planu bi morali iz kočevske občine v letu 1963 izvoziti za okrog 1.570.000 dolarjev izdelkov. Ta naloga je dosežena s približno 90 odst. Itas žal ni izvozil vsega, kar je bilo po planu predvideno, v tem pa so tudi vzroki izpada. Inles in KGP sta svoje izvozne naloge uresničila, Avto Kočevje pa jih je preseglo za približno 6 odst. Izvoz v letu 1963 je za naše področje pomemben zato, ker so se razen kmetijstva, ki je bilo prej naš edini izvoznik, tokrat na tujih tržiščih pojavila tudi naša industrijska podjetja. Veliko naporov v tej smeri bodo morali vložiti v podjetjih Itas in Inkop, pa tudi od izvoza v Melaminu si veliko obetamo. Poudariti pa moramo tudi to, da bi bil naš izvoz lahko še večji, ko ne bi bilo toliko težav z izvozno-uvoznimi podjetji, ker izvažamo s posredovanjem le-teh. Praksa kaže, da nimamo ne dovolj smisla ne volje za stike z manjšimi kolektivi, ki bi radi svoje izdelke izvažali.

Da bo zemlja čimveč dala!

Ceprav je bil dnevni red seje občinske skupščine Novo mesto, ki je bila sklicana 25. decembra lani, precej dolg, so se odborniki pomudili najdlje ob kmetijstvu. Poročilo, ki je bilo predloženo, prav za prav ni postreglo z novimi podatki. Takšni podatki so bili več ali manj predmet razprave že več let, vsekakor pa ves čas, odkar smo začeli o kmetijstvu kot o pomembni panogi, ki žal zaostaja, razpravljati.

Skupščina je z malenkostnimi izpremembami sprejela predlagano reorganizacijo v kmetijstvu. Kmetijsko združbo Novo mesto in Dol. Toplice ter Kmetijsko posestvo Novo mesto se bodo postopoma spojili v eno kmetijsko organizacijo, še naprej pa bo ostala KZ Žužemberk, ker je področje Suhe krajine za družbeno proizvodnjo neprimerno in bo tam modri razvijati zgolj pogodbeno sodelovanje z zasebnimi kmeti.

Na seji je tokrat prvič prišla do izraza ugotovitev, da je področje občine Novo mesto s kmetijskimi površinami, primernimi za sodobno obdelavo, močno revno. Približno 3000 hektarov jih je. Povsem umljivo je, da na tako majhni površini pač ne more uspešno gospodariti kar 5 kmetijskih organizacij, kot jih je bilo doslej. Organizacija kmetijstva je treba podrediti proizvodnji. 5 kmetijskih organizacij je imelo vsega 1417 hektarov obdelovalnih zemljišč, ki so bila razdeljena med 23 delovišč. Gradili smo vse kmetijske obrate, pa nobenega dogradili. Poleg tega tudi nobeden izmed njih ni imel perspektiv, ker je bil premajhen. V razpravi, v katero so posegli mnogi odborniki in zvezna poslanka inž. Pepca Perovšek, se je izoblikovalo stališče, da je treba vse napore v kmetijstvu združiti za dograditev živinorejskega obrata v Draškovec in pitališča v Zalogu. Na teh dveh obratih naj

steče najsodobnejša proizvodnja, vsa ostala družbena posest pa naj bo skupaj s pogodbeno proizvodnjo podrejena temu cilju.

Naloga je vsaj na prvi pogled videti majhna. Če upoštevamo vzroke, ki so privedli do zaostajanja kmetijstva v občini, pa bomo zlahka ugotovili, da te naloge ne bomo zmogli preko noči. Zasebna posest je zelo razkoslana, stalež živine je majhen, proizvodnja kljub povečani porabi umetnih gnojil in sodobne agrotehniko še vedno ekstenzivna in zelo malo tržna, precejšen problem pa je kmečka delovna sila, ki se je v zadnjem desetletju odšla s kmetov v industrijo. Število nekmečkih lastnikov zemlje se je s tem povečalo, finančni položaj mnogih kmečkih družin pa okrepil.

Obrat Draškovec bo razvil najsodobnejšo živinorejsko proizvodnjo, pitališče v Zalogu pa najsodobnejšo rejno bekonov. Vsa ostala kmetijska proizvodnja v občini naj bo podrejena razvoju na teh dveh obratih in naj bo usklajena z rajonizacijo kmetijstva. Pogodbeno proizvodnja

z zasebnimi kmeti bo zagotovila vse potrebne surovine za ta dva obrata in ostalo družbeno posest, torej dovolj krme ter prašičev in telet za vzrejo.

Hkrati z razvijanjem sodobne proizvodnje skrbi občina tudi za zasebnega kmetovalca. Razlika med standardom zasebnega kmetovalca in industrijskega delavca se bo vedno bolj večala, zemlja pa bo kmetu vedno bolj skopo odmerjala kruh. Z lastnimi močmi zasebna kmetija ne bo mogla slediti razvoju in iti z njim v korak. Kmetijska organizacija, ki bo v občini usmerjala družbeno proizvodnjo, se bo morala kar najresneje ukvarjati tudi s kooperacijo. Z načrtno, kvalitetno kooperacijo, ki bo nudila korist kmetovalcu kot družbi, bo morala zagotoviti zasebnemu kmetu na zemljiščih, ki za družbeno proizvodnjo ne pridejo v upoštevanje, njegov obstoj. Naj mimorede postrežemo z ugotovitvijo, da že zelo dolgo govorimo o tem, da je pred zasebnimi kmetovalci treba razgrniti načrte o podružbljanju in jih natančno seznaniti s tem, kje so meje interesov družbene proizvodnje, pa tega doslej še nismo nikjer storili.

Družbeni standard (stanovanja, menze, kanalizacija, vodovod, prostori za razvedrilo in pouk itd.) smo v kmetijstvu zanemarili. Kmetijski delavec je prav tako kot vsak drug proizvajalec član naše družbene skupnosti. S svojim delom prispeva k razvoju gospodarstva in ni sam kriv stanja, kakršno je v kmetijstvu. Prav gotovo pa se bo njegov odnos do dela izboljšal, če bo boljše nagradjen in če bo obrat, v katerem dela, svetel in urejen kot tovarna.

Prisrčna slovesnost v NOVOTEKSU

Kolektiv Novoteksa ob novem letu ni pozabil bivših članov kolektiva, ki so upokojeni, kakor tudi ne njihovih najmlajših. 30. decembra so bili vabljeni v dvorano tovarne vsi Novoteksovi upokojeni, kjer jim je kolektiv ob okrašeni jelki pripravil lepo presenečenje. Upokojencem so se zahvalili za trud v kratkem nagovoru: v imenu upravnega odbora obratovodja Tone Hudoklin, v imenu uprave sekretar Jože Udovc, v imenu sindikata predsednik Justin Kranjčič. Po slovesnosti je bila upokojencem prirejena zakuska, med dobrim razpoloženjem pa so jim razdelili novoletna darila. Za pozornost kolektiva se je v imenu upokojencev zahvalil France Kolenc in poudaril, da je malo kolektivov, ki bi tako lepo skrbeli za vse tiste, ki so del svojega življenja pustili v tovarni ali podjetju. Novoteks je lahko za zgled vsem ostalim.

MORDA VAS PA LE ZANIMA...

— da je bilo na novomeškem matičnem uradu sklenjenih v letu 1963 297 porok; da imajo vpisanih 1751 rojstev in da je na področju mesta lani umrlo 189 oseb;

— da je lani v novomeški transfuzijski postaji 1590 ljudi oddalo kri, prijavilo pa se je za krvodajalce 1986 oseb obojega spola;

— da so v novomeški bolnici v preteklem letu opravili 5.992 operacij, od tega v septični operacijski sobi in ambulanah 4895 in v aseptični operacijski sobi 1.098. Od vseh operiranih je umrlo 47 pacientov, torej manj kot en odstotek.

POVSOD: VESELO NOVOLETNO PRAZNOVANJE CICIBANOV

Novoletni prazniki so v vseh večjih krajih in naseljih pomenili za cicibane in pionirje še posebno doživetje, saj jih je skoro povsod obiskal dedek Mraz s svojim spremstvom. V mnogih solah so pripravili proslave s kulturnim sporedom, ponekod pa so še posebej društva prijateljev mladine organizirala otroški praznik in prihod dedka Mraza. — DVOR: v nedeljo, 29. decembra, so se predšolski otroci z Dvora in iz okolice zbrali v dvorani in prisostvovali kulturnemu sporedu, zatem pa jih je obiskal dedek Mraz in jim razdelil darila. Krajevna organizacija DPM je organizirala prireditev in prispevala nekaj denarja, precej sredstev pa so zbrali prebivalci sami. — DOLENJSKE TOPLICE: Malčkom je DPM pripravilo obisk dedka Mraza s številnim spremstvom. V lepo okrašeni dvorani prosvetnega doma so se zbrali številni otroci in prisostvovali kulturnemu sporedu, dokler niso palčki pripeljali na oder dedka Mraza, ki je nato razdelil darove. V nedeljo pred novim letom pa so razredne skupnosti organizirale praznovanje noveletne jelke v šoli. Otroci so se lepo zabavali in jim bo praznik ostal v lepem spominu. — Na sliki: topliški dedek med malčki in palčki...

Ugodna ocena letnih konferenc OO ZK

Občinski komite Zveze komunistov v Novem mestu je na zadnji lanski seji obravnaval letne konference osnovnih organizacij ZK. Izredno dobra udeležba in večje število spodbudnih razprav so zgovoren dokaz, da so komunisti spremljali vsa dogajanja in v skladu s partijskimi dokumenti zavzemali svoja stališča.

Zanimiv je podatek, ki pove, da je bila od marca 1962 do lanskega oktobra največkrat obravnavana proizvodna problematika. Takoj za tem je sprejemanje v članstvo ZK, izboljšanje dela v delovnih kolektivih, izpolnjevanje plana, problemi mladine, sistem delitve, nagradjevanje itd. Po teh podatkih so bile osnovne organizacije ZK najbolj aktivne pri reševanju proizvodnih problemov, izboljševanju organizacije dela, reševanju proizvodnih problemov, obravnavi sistema delitve dela in nagradjevanju. Se pravi, da so obravnavale vsa tista naj-

važnejša vprašanja, ki v prvi vrsti vplivajo na razvoj te ali one delovne organizacije. Vaške in terenske organizacije so obravnavale druga vprašanja, važna predvsem za njihovo nadaljnje delo.

Od vseh važnejših vprašanj bi tu omenili zlasti nekatera. Zdi se, da so na prvem mestu investicije v gospodarsko in negospodarsko dejavnost. Pri tem se zahteva vedno bolj načrtno programiranje, kakor tudi dobri plani kadrovskih potreb. Letne konference so temu vprašanju posvetile veliko pozornost, vendar še premajhno, če upo-

števamo, do bo treba vprašanja konkretno reševati. Nekateri podatki tudi povedo, da se na solah izobražuje večje število kadrov, ki pa se, kot vemo, ne zaposlijo na našem področju. S pravilno programsko in štipendijsko politiko bi bilo treba doseči, da bi kadre iz novomeške občine pritegnili nazaj v to občino.

Integracija je bila lani stvar obširnih obravnav. Bržčas bi bile obravnave velikokrat ugodno rešene, če bi pri uveljavljanju integracijskih načel nastopili s podrobnimi in razumljivimi ekonomskimi analizami. Samo te naj bi bile merilo za upravičenost skupnega poslovanja gospodarskih organizacij.

Statuti delovnih organizacij na letnih konferencah osnovnih organizacij ZK niso bili dosledno obravnavani, čeprav bi jim glede na njihovo pomembnost kazalo v naslednjem obdobju posvetiti večjo pozornost. Priprave na prehod na 42-urni delovni tednik pa so bile spriče občice drugih nalog v ozadju. Na podlagi temeljitih analiz pa bo treba v prihodnje tudi to vprašanje pogumneje reševati.

Na splošno so konference pokazale, da je bilo delo komunistov usmerjeno v reševanje najbolj aktualnih družbeno-ekonomskih in političnih vprašanj. V dejavnosti je prišlo tudi do nekaterih pomankljivosti, vendar so te bolj prehodnega značaja in na nasti edine enotnosti ZK, ki ima svoja izhodišča v programu ZKJ, ne morejo vplivati.

M. S.

Premalo stanovanj za kmetijske delavce

Manj akumulativne delovne organizacije ne morejo stanovanjskih potreb zadovoljivo reševati. Vzrok za to je previsoko predpisana udeležba pri najetu, posojila in obdavčitev sklada skupne porabe. Individualna gradnja stanovanj še ni urejena, zato so med drugimi močno prizadeti tudi kmetijski delavci.

Ze pri sedanjem razvoju kmetijskih obratov je resen problem zaostajanje stano-

vanjske izgradnje za gradnjo proizvodnih objektov, ta problem pa se bo še povečal z nadaljnjim razvojem kmetijskih obratov.

To vprašanje bi morali začeti reševati že zdaj, zato bi bilo prav, da bi občine za leto 1964 predpisale izjemne pogoje za najete posojila iz občinskega stanovanjskega sklada za gradnjo stanovanj na kmetijskih obratih. Razen tega bi bilo nujno del sredstev sklada skupne porabe za stanovanjsko izgradnjo oprostiti družbenih dajatev.

Občinski prometni davek od žagarskih uslug

Zvezni izvršni svet je s 1. julijem 1963 uveljavil zvezni prometni davek za žagarske proizvode. Občinska skupščina Novo mesto je na podlagi danih pooblastil na seji 25. decembra sprejela odlok o občinskem prometnem davku od žagarskih uslug. Ta odlok prične veljati po objavi v uradnem vestniku okraja Ljubljana. Zasebniki bodo plačevali od hlodovine, ki jo dajo v žaganje na področnih žagah, po tem odloku prometni davek, ki je odvisen od zaračunane storitve. Pri lesu iglavcev znaša občinski prometni davek 100 odstotkov zaračunane žagarske storitve, pri hrastovem lesu 70 odstotkov in pri lesu ostalih listavcev 50 odstotkov zaračunane storitve.

«Z novim letom smo pričeli v Šentjerneju tudi z novo, boljšo postrežbo — prepričajte se!» je povedal našemu dopisniku tovariš Do. Majzelj (Foto: H. Rožnik)

Novomeška kronika

■ Komisija za varnost prometa pri občinski skupščini Novo mesto je v izlozbi lekarne pripravila razstavo fotografij v letu 1963 pohrešenih motornih vozil. S tem je hotela opozoriti vse voznike in pešce, naj bodo v letošnjem letu previdnejši.

■ Med najbolj zanimarjene ceste v mestu spada Seidlova cesta, ki gre mimo industrije perila «Labad» proti zdravstvenemu domu. Na tej cesti ustavljajo veliki tovorni avtomobili, kjer jih razkladajo ali nakladajo, pri tem pa puščajo vse smeti in drugo navlaško kar na cesti. Menimo, da bi se dalo s primernim čiščenjem za čistočo tudi to 6opraviti!

■ Z Glavnega trga in največjih ulic v mestu so precej snega odpeljali v Krko, po drugih, manj prometnih ulicah, pa ga je toliko, da ga ni več kam kdati. Tudi s streh se je že začel rušiti in tako so ulice še bolj zamašane. Morda bi se dalo tudi to na kakšen način urediti!

■ Mogočni ledeni kapniki vise s strehe hiše, kjer je poslovalnica »Mood«. Ker je streha ravna, se voda nabira in kaplja na tla, istočasno pa se spreminja v ledene sveče, dolge več kot meter. Ob kolikaj toplejšem vremenu curja z njih voda, da se morajo mimoidoči umikati. Kdor bi rad videl izlozbo od blizu, mora biti pripravljen, da bo imel mokre plašč. Ker se to dogaja vsako leto, bi bilo treba streho pravčasno očistiti!

■ Dokaj živahno je bilo na po-nedeljškem živilskem trgu. Kupce-ov in prodajalcev je bilo dosti, blaga pa zelo malo. Pri nas je vse pod snegom, od drugod pa tudi ni bilo svovozar. Naprodaj je bilo: kislje zelje in repa po 60 din kročnik, solata po 150 din, radič po 60 do 70 din merica. Zeljaste glave so prodajali posamič, veljaje pa

so okoli 100 din ena. Jajca so cenili precej visoko, vseh pa niso mogli prodati, ker jih dobe gospodinj v trgovini za manj kot 40 din, na trgu pa so jih prodajali po 45 do 48 din. Mleko je veljalo 60 din, jabolka 100 do 120 din, orehi 120 din firkelj.

■ Gibanje prebivalstva: rodila je Ivanka Hrovat iz Kettejevega drevoreda 46 — Janjo. — Poročili so se: Stanislav Plavec, študent z Brega 21, in Marija Reba, uslužbenka iz Trdinove 3; Anton Globokar, inženir iz Ljubljane, in Marjeta Kunšek, študentka s Ceste komandanta Staneta 6; Anton Derovšek, študent iz Loke pri Crnomlju, in Marija Matko, študentka z Glavnega trga 27; Alojz Ribič, krojač iz Paderšičeve 9, in Martina Jeršin, krojačica z Glavnega trga 2; Dominik Bratož, ključavničar in Katarina Veselič, frizerka iz Ljubljanske 16; Alojz Kavšek, strojni ključavničar z Malega vrha, in Terezija Bojanc, delavka iz Skaličkega 10; Božo Stojanovič, podoficir JLA, in Branislava Cvetkovič, gospodinja, oba s Partizanske 4; Jože Brigar, delavec iz Mehovega, in Marija Medved, bolniška strednica iz Jerebove 12; Dojčilo Vratonjič, strojni tehnik z Reke, in Emilija Makovec, uslužbenka iz Kristanove 5; Mihailo Jovanovič, podoficir iz Karlova, in Ivana Kovčič, uslužbenka iz Kolodvorske 2. — Umrli sta: Ludvik Novak, mesar s Ceste komandanta Staneta 32, star 40 let, in Ivana Piaper, sivilja iz Muzejske 13, stara 69 let. — Ponesrečili so se: Pepca Grandžič, kuharica iz Cankarjeve 20, je na snegu padla in si poškodovala levo nogo; Stefan Jenič, bolničar iz Kandijaške 8, je padel po stopnicah in si poškodoval prsni koš; Martinu Medicu, steklarskemu pomočniku iz Trdinove 39, je zaboj s steklom padel na desno nogo in mu jo poškodoval.

V Črmošnjicah: množična smučarska prireditel

Priloge na V. republiško smučarsko tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev, ki bo 25. in 26. januarja v Črmošnjicah na Dolenjskem, so iz dneva v dan živahnije. Velikega smučarskega srečanja se bodo udeležili tudi nekateri vrhunski smučarski asi, med njimi Janez Polda, Janko Štefe in Tinček Mulej. Pripravljani odbor domneva, da se bo tekmovanja udeležilo okoli 120 tekmovalcev. Ker štejejo najboljši gorenjski smučarji v gozdarsko in lesno-predelovalno stroko in ker so mnogi med njimi poleg tega še lovci, je res računati na kvaliteten izbor tekmovalcev. Šolska mladina iz našega področja, ki si kvalitetnih smučarskih prireditev na Gorenjskem zaradi oddaljenosti doslej ni mogla v večjem številu ogledati, bo imela tokrat izredno priložnost. V črmošnjicah sprejela tolikšno število tekmovalcev, že pripravljajo čim množičnejši obisk šolske mladine. Občinski svet za telesno vzgojo, Občinska zveza za telesno kulturo in športni delavci bodo skupaj s prosvetarji-sportniki skušali omogočiti

ogled tekmovanja v veleslalomu, ki bo v nedeljo, 26. januarja, kar največjemu številu šolskih otrok. Da bi zagotovili obisk šolske mladine na tej edinstveni prireditvi, razmišljajo tudi v novomeški občini, prav gotovo pa bodo temu zgledu sledili tudi v ostalih občinah. Vse kaže, da se bo republiško smučarsko tekmovanje v Črmošnjicah razvilo v množično smučarsko manifestacijo našega področja. Občinska skupščina v Črnomlju je zagotovila sredstva za postavitev smučarske vlečnice, ki bo smučarjem olajšala naporno vzpenjanje v breg na

400 metrih, kjer je strmina največja. »Kovinar« iz Novega mesta izdeluje v sodelovanju s podjetjem »Zičnica« iz Ljubljane vlečnico, ki jo bodo, če se bo le dalo, postavili še pred tekmovanjem. Gradnja vlečnice sta zavrta sneg in mraz, ki sta prišla malo prezgodaj, čeprav so si obojega vsi smučarji želeli. V črmošnjicah občini že razpravljajo o tem, kako razvijati bodoči zimskošportni center v Črmošnjicah, ki bo začel nastajati v prihodnjih letih. Pred prireditelji je kopica resnih nalog, saj bo treba zagotoviti dobro počutje vsem tekmovalcem,

zbrati zadostno število strokovnjakov, ki bodo vodili tekmovanje s tehnične plati, urediti promet in parkirne prostore, zagotoviti prehrano za gledalce in še vrsto drugih stvari. Zaradi popularnosti smučarskega športa je pričakovati večji obisk ljubiteljev smučanja iz vse republike.

Pokal občinske skupščine kegljačem VSEH DEVET

Pretekli teden je bilo zaključeno kegljaško tekmovanje v okviru slavnosti občinskega praznika. Tokrat sta se pomerili ekipi Pionirja in Vseh devet. Ker sta imeli v prvi tekmi obe ekipi enak rezultat, je komisija doodčila ponovno tekmo. Ekipa Pionirja tekmovanja ni resno vzela, saj je komaj 6 standardnih igralcev nastopilo na drugem srečanju in tako izgubilo srečanje za 15 kegljev. Ze 15 let gre pokal iz rok v roke. Doslej ga je dvakrat osvo-

ji Zelezničar, štirikrat Pionir, klub Vseh devet pa ga je zdaj prejel že petič. Če bodo Pionirjevi kegljači tudi v republiški ligi tako neresno jemali tekme, bodo prav gotovo izpadli iz lige. Tudi zadnje gostovanje v Kranju in na Jesenicah ni uspelo in ne moremo biti zadovoljni z rezultati. Najboljši povpreček (Romih 822) še ni zagotovo za obstoj v ligi, ker več kot polovica kegljačev ni dosegla niti povprečka 800 kegljev. RR

Mladinci, spodbudno naprej!

Te dni so mladinski aktivni v novomeški občini izvolili kandidate, ki se bodo 19. januarja v Novem mestu udeležili občinske konference ZMS. Glede na pestro dejavnost in razvejano problematiko bosta na konferenci obravnavani dve najbolj pereči vprašanji: izobraževanje in kadrovanje mladih občanov.

O delu mladine med dvema konferencama bodo kandidati zvedeli iz poročila, ki jim ga je občinski komite ZMS v Novem mestu že razposlal. Poročilo govori o zelo razgibani dejavnosti, ki je plod prizadevanja pretežnega dela mladih v občini. Poglejmo, kateri vidni uspehi so bili doseženi v tem času!

Kakor zna mladina delati, tako zna poskušati možnost za razvedrilo, zabavo itd. Za to skrbi komisija za društveno dejavnost pri občinskem komiteju ZMS. Ta komisija je lani organizirala več prireditev pod naslovom »Inicijativa 63«. Sicer se mladinci sbirajo v klubih. Mladinske klube imajo na Novo mesto, Zuzemberk, Sentjerne in Bircna vas.

Navzlic vsemu je bil na splošno dosežen razveseljiv napredek. Prav to spodbuja mladino, da isče na vprašanja svoje odgovore in rešitve za vse tiste probleme, ki se pojavljajo dan za dnem v taki in drugačni obliki.

Najlepše čestitke

Alojz Novak, Drago Kraševac, Jože Kragl, Alojz Novak II in Jože Jarc, ki služijo vojaški rok v Karlovcu, pošiljajo sorodnikom in prijateljem lepe pozdrave in čestitke ob vstopu v leto 1964!

Fanta z brežiške komune

Pavel Pečnik iz Križ in Frano Smrekar iz Kapel, vojaka v Djakovem, želita v letu 1964 sreče, zadovoljstva in zdravlja svojim staršem, ostalim domačim in prebivalcem brežiške občine.

Srečno v 1964!

Franc Požek, ki je pri vojakih v Zagrebu, prek našega lista pošilja pozdrave in čestitke vsem domačim ter sosedom iz Kravčevega vrha in sorodnikom, kakor tudi prijateljem in znancem!

(osnovnih šolah) so bile mladinske ure. Zelo živahni se bili lani klubi OZN, katerih ima Novo mesto že 5. Smotno in organizirano dejavnost pa pomenijo tudi seminarji o statutih delovnih organizacij, delo v marksističnih krožkih, udeležba na predavanjih itd. Na okrajnem tekmovanju za izboljšanje učnega uspeha v srednjih šolah so novomeški učiteljski zasedli drugo mesto. Mladinci učiteljska so v ta namen ustanovili vrsto predmetnih krožkov in si pomagali pri učenju. Podobno tekmujejo nekateri aktivni novomeški podjetji v okrajnem tekmovanju za povečanje delovne storilnosti. To tekmovanje je bilo razpisano lani, letos pa nameravajo razpisati še tekmovanje med osnovnimi šolami oz. osemletkami.

Predragocen delež daje mladina vsako leto z udeležbo v MDB. Lani se je zvezne akcije in avtomobilski cesti udeležilo iz novomeške občine 110 brigadirjev, lokalnih aktiv in novomeški občini pa okrog 60 srednješolcev. Mladinci so opravili veliko število prostovoljnih delovnih ur pri urejanju športnih in komunalnih objektov v vseh večjih občinskih središčih.

Dedek Mraz je obiskal posebno šolo

28. decembra je v dopoldanskem urah dedek Mraz obiskal posebno šolo v Smihetu. V okrašenih učilnicah so se zbrali vsi učenci in z veseljem sprejeli dedka Mrza, ki je vsakemu posebej izročil darilo, razen tega pa razdelil razredom še nekaj kolektivnih daril. Tovarišice iz kandijskega vrta so zatem z lutkovno predstavo »Dedek in medveda« zaključile novoletno slavnost za telesno ali duševno prizadevanje otrok, ki obiskujejo to šolo. Mamice in drugi domači so malčke že čakali in jih po končani prireditvi odpeljali domov čez novoletne praznike.

Vsem, ki so organizirali in pripravili to prireditev, ni bilo žal truda, ko so videli srečne in zadovoljne obraze otrok, ki so sicer prikrajšani za marsikatero otroško veselje.

BANJA LOKA: klubski prostor je zelo obiskan

Da je njihov klubski prostor zlasti zdaj, v zimskih dneh, dobro obiskan, so povedali prebivalci Banje Loke, ki so bili v trgovini po nakupih. Uredili so ga letos s prostovoljnimi delom, prostor zanj pa je dala na razpolago prejšnja kmetijska zadruga. V klubski sobi deluje tudi knjižnica, po tiskani besedi pa okoliški prebivalci zelo radi posegajo. Večerni televizijski program ob sredah, sobotah in nedeljah obiskujejo zlasti žene in mladina. Potu-

joči, kino iz Kočevja obišče Banjo Loko vsakih 14 dni, delavska univerza iz Kočevja pa priredi večkrat kakšno predavanje.

Za čiščenje prostora in kurjenje so se prebivalci dogovorili posebej: klub je skupna last, zato ga s prostovoljnimi delom sproti očistijo in pripevajo drva za kurjavo. Šolarji iz domače 2-oddelčne podružnične šole priredijo za vsak večji praznik program s petjem, recitacijami in krajsko igrico.

Novoletna voščila naših fantov

Zadnje dni smo prejeli od naših fantov, ki so pri vojakih v raznih krajih naše domovine, veliko pisem, v katerih nam sporočajo pozdrave in novoletne čestitke za vse domače in prijatelje. Vseh ne moremo posamič objaviti, navajamo pa njihova imena in kraj, kjer služijo vojaški rok.

NIŠ: Lojze Zupančič, Franc Vrhovec, Jože Gošek.

TREBINJE: Franc Lipar, Peter Pečjak, Jernej Turk,

Ivan Šporar, Jože Zagar.

POZAREVAC: Miro Lončar, Jože Nahtigal, Slavko Grmšek.

ZAGREB: Pavle Črnič, Jože Cvitkovič, Alojz Jakovič, Peter Prijanovič, Branko Vranešič, Jože Vardijan, Ciril Kum, Janez Jakše, Alojz Mavsar, Franc Jarkovič, Janko Rozman.

PETRINJE: Jože Petric, Jože Sutej, Ignac Turk, Lojze Mihelčič, Niko Grdum, Albert Stravs, Alojz Pacak, Pavel Mavsar, Jože Pinar, Alojz Bajc, Jože Voglar.

SABAC: Tone Franko, Stefan Žur, Stane Bašelj, Franc Strašek, Franc Lindič in Jože Kus.

OHRID: Anton Homan, Peter Škraba, Zvonimir Šnjavič in Mile Janjčič.

DJORČE PETROV: Janez Kočevar, Ivan Zičkar, Franc Škrbe, Karel Primc, Stefan Kastelic in Jernej Potokar.

BEograd: Ivan Kunštek, Matija Senica, Andrej Pirc, Rudi Pevec.

VRANJE: Janez Cvelbar in Jože Kočevar.

OSIJEK: Tone Cizelj, Peter Brocar, Stanko Nadu, Ivan Fabiani, Ivan Ogrinc, Stanko Tramte in Janez Lovšin.

Prava športna palača v Kočevju!

V predlanskem septembru je Kočevje dobilo pomembno zgradbo: novi dom TVD Partizana, ki sta ga projektirala ljubljanska strokovnjaka inž. Božič in inž. Maček, gradilo pa kočevsko gradbeno podjetje »Zidar«.

Dom je prava športna palača! Sestavljen je iz zveznega trakta, upravnega trakta in telovadnice, v katerih lahko vadijo 14 športov razen nogometa. Prostori so najodobnejše opremljeni in je v njih pravi užitek telovaditi ali trenirati.

vabljajo v Kočevje tudi vrhunske jugoslovanske športnike, kjer se lahko načrtno pripravljajo za tekmovanja. Nedavno je dom imel v gosteh eno takih skupin, za 18. januarja pa je napovedan obisk jugoslovanske moške in ženske namiznoteniške reprezentance pod vodstvom veterana namiznega tenisa in trenerja Vilima Harangoza. Reprezentanci bosta v Kočevju vadili do 2. februarja. Za prostore se zanimajo tudi nekateri ljubljanski športni klubi in nogometaši I. zvezne lige. Med polletnimi počitnicami bodo kočevska športna društva v domu priredila tečaje za vodenje šolskih športnih društev.

Dom se ni dokončno izkoriščen. Z novim načinom dela in ob večnem zanimanju za njegove prostore pa bo letos tudi uredeno. Kočevje se bo prav po zahtugi tega doma razvilo v močno športno središče, kakršnih imamo pri nas zelo malo. Dana je možnost, da v takih pogojih posejijo po višjih mestih v jugoslovanskem športu tudi kočevski športniki.

Rojaki iz Zagreba vas pozdravljajo

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem želijo rojaki iz Zagreba srečno, uspehov polno in zadovoljno leto 1964: Julij Klepec z Režiko, Antonija Pilek, Matilda Brodarič z Jožetom; Anton, Ivan in Režika Palčič z možem; Marija, Stevo in Alojz Komerički; Matija Suštaršič, Matija Cajnar, Marija Muc; Alojzija in Marija Jurejevčič, Anton Nemančič z ženo, Amalija in Marija Pezdirc z možem in Ana Nemančič.

Fantje iz Niša

Belokranjski fantje, ki so pri vojakih v NIŠU, pozdravljajo vse sorodnike, prijatelje in znance. Vsem želijo srečno novo leto in mnogo uspehov pri delu. Anton Rožič iz Črnomlja, Karlo Ivanušič iz Deskove vasi, Franc Flažnik iz Hrasta.

Domačim dekletom in fantom

Domačim fantom in dekletom, svojem in vsem znancem pošiljata novoletne pozdrave vojaka Franc Perše in Ignac Konte iz Petrovca pri Skopju.

ti. V neposredni bližini prostorov za redno vadbo so klubi za sestanke, garderobe in kopalnice s hladno in toplo vodo. Dom ima centralno kurjavo in je med najbolj urejenimi v Sloveniji. V drugem nadstropju so pripravljeni prostori za delavsko univerzo in ljudsko knjižnico. Dom ima poleg tega štiri stanovanja za profesorje telesne vzgoje, ki poučujejo na kočevskih šolah, v popoldanskem času pa so trenerji v športnih sekcijah. Najštevilnejša je sekcija namiznoteniških igralcev, ki ima že nad 160 članov. Veliko je zlasti pionirjev in mladincev.

Vadbe so po določenem dnevnem rasporedu. — Izdelal ga je upravni odbor doma, imenovan po skupščini občine. Posebno dobri pogoji, ki jih dom nudi, pa pri-

Novi dom TVD Partizan v Kočevju je pravcata palača, v katero se ob večerih k športnemu razvedrilo zatekajo odrasli in mladež. Štefan Cimer, dijak kočevske gimnazije, in Tone Adamič, profesor na osnovni šoli, sta se globoko zatopila v šahovsko igro.

RADIO LJUBLJANA

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisani glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 10. JANUARJA: 8.55 Pionirski tednik. 9.25 Iz domače baletne glasbe. 10.35 Novost na knjižni polci. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 13.30 Igrajo domači in tuji virtuosi. 14.35 Domači napisi za prijetno popoldne. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Popoldne pri skladatelju Robertu Schumannu. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Zabavna glasba bolgarskega radia.

SOBOTA, 11. JANUARJA: 8.05 Vedre melodije za konec tedna. 9.25 Slovenski glasbeni umetniki mladim poslušalcem. 10.35 Johannes Brahms: Ljubzenske pesmi — valčki. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.40 Naši amaterji pojo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Novo v znanosti. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 »Dixi« in balajljkas.

NEDELJA, 12. JANUARJA: 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: »Zlata vrtinca«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši... Janez Tratnik in Alojz Vindrič-Dunda: V počrtnem snegu. 11.50 Solistična zabavna glasba. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za

našo vas. 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov. 15.05 Naš glasbeni avtomat. 16.00 Humoreska tega tedna — V. Komarecki: Dojenček sedme umetnosti. 17.15 Radijska igra — Marjan Marinc: Lavina. 18.04 Koncertni drobci za nedeljski večer. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 13. JANUARJA: 8.55 Za mlade radovedne. 9.25 Pojeta sopranistka Hilda Högl in basist Danilo Merlak. 10.15 Kitara, violončelo in klarinet. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Karel Pintar: Poljedelski proizvodni uspehi in načrti na Burju. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. Vsak dan za vas. 17.05 Iz operne glasbe albuma. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

TOREK, 14. JANUARJA: 8.05 Vedri zvoki. 9.25 Dvajset minut z velikimi zabavnimi orkestri. 10.15 Solisti zabavne glasbe. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Tone Zore: Zlvinoreja v Bolgariji. 13.30 Iz baletov »Coppelia« in »Labodje jezers«. 14.35 Slovenske narodne pesmi v različnih priredbah Cirila Pregla. 15.30 V terek na svidenje. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.20 Radijska igra — Stefan Kalšnik: Neukradeni avto.

SREDA, 15. JANUARJA: 8.55 Pisani svet pravilic in zgodb. 9.25

Glasba ob delu. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 RKO — inž. Paol Jenčič: Racionalizirano obriranje v plantacijskih nasadih. 13.30 Okrogle z Dunaja. 14.35 Zabavne melodije iz Sovjetske zveze. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.35 Iz fonoteke radia Koper. 18.45 Ljudski parlament. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Zvočni mozaik.

ČETRTEK, 16. JANUARJA: 8.05 S koncertnih in opernih odrov. 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli zabavne glasbe. 10.15 Pihalna godba Ljudske milice. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Vasilija Dermelj: Perspektive pridelovanja zdravilnih rastlin v Sloveniji. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Plesni ansambli... 17.15 Turistična oddaja. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in naprevov.

PETEK, 17. JANUARJA: 8.35 Slovenske narodne in umetne pesmi v prireditvi Josipa Pavčiča. 9.25 Iz Skandinavije do Vardarja. 10.15 Prizor iz 2. dejanja Verdijeve »Traviate«. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 RKO — dr. Jože Fečje: Piatnje mlade goved... 12.25 Domače pesmi in naprevi. 13.30 Iz starejše in novejše hrvaške glasbe. 14.35 Glasba za dobro razpoloženje. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Petkovo glasbeno popoldne pri skladatelju Manriceu Ravelu. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbe razglednice. 20.00 Popevke iz Varšave.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Sobota, 11. januarja: Gregor Nedelja, 12. januarja: Tatjana Ponedeljek, 13. januarja: Veronika Torek, 14. januarja: Srečko Sreda, 15. januarja: Pavel Cotrek, 16. januarja: Tomislav Petek, 17. januarja: Anton

ČESTITKI

Ivanu Golešu za opravljeno diplomno na pravni fakulteti čestita — Jožica.

Na pravni fakulteti je diplomiral Janko Goleš iz Novega mesta. — Čestitajo domači.

ZAHVALE

Ob težkem udarcu, ki nas je zadel ob izgubi našega draga moža, očeta in starega očeta.

ANTONA SLADICA smo prejeli toliko izrazov globokega sočustvovanja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Prejmite vsi našo iskreno zahvalo! Prav tako je zahvaljujemo za številne vence in za žalostinke; tovarišu Potočarju in tovarišu Mrazu za globoko občuteno besedo slovesa ter vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo naj izročimo dr. Rakovecu, dr. Hočvarju in ostalim zdravnikom, ki so ga vrsto let zdravili in mu podaljševali bivanja v družinskem krogu. Najlepša hvala tudi tovarišu Jasbinšku za hasobilno pomoč.

Zahvaljoti: žena Pepca, hčerka Mimi z družino.

Takreno je zahvaljujemo občinskemu odboru ZZZ Novo mesto za obisk in novoletna darila, ki so nam jih prinesli v oddelek za rehabilitacijo v novomeški bolnišnici 30. decembra 1963.

Prijeto nam je bilo, ko smo videli, da družba skrbi za bolne nekdanje borce. Še enkrat iskrena hvala. — Ivan Snelar, Anton Rozman, Alojzij Rozman in Ana Gole.

NEKROLOGI

PRODAM obnovljeno hišo z gospodarskim postopjem in sadnim vrtom. Salka vas 44, Kočevje. PRODAM malo rabljen kuhinjsko pohištvo, polkavč in moško ko-

lo. Naslov v oglašnem oddelku (9/64).

PRODAM vinograd v Slatenski gori z zidanico in vodnjakom. Poizve se pri Brodar, Ragova 4, Novo mesto.

PRODAM 2 postelji, 2 nočni omarici in 1 vložek. Kettejev drevo-red 36, Novo mesto.

POCENI PRODAM ali posodim dolg klavir. Klemenčič, Nad mlino 19, Novo mesto.

PRODAM novo spalnico (orehov furnir) po zelo ugodni ceni. Stanec Rozman, Dol. Globodol 12, Mirna peč.

SOBO v Ljubljani zamenjam za sobo v Novem mestu. Ponudbe pošljite na upravo lista. (6-64) SAMSKIM OSEBAM oddam sobo v Bršljinu 39, Novo mesto.

SPREJMEM gospodinjko pomočnico k družini z enim otrokom, večjo gospodinjstkih del, ali uslužbenko, ki je v dopoldanskih urah prosta. Nudim hrano in stanovanje. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe pod »Poštenae, Crnomelj.

K 4-GLANSKI DRUŽINI sprejemem gospodinjko pomočnico ali pa samo za varstvo otrok v dopoldanskih urah, najrajši starejšo osebo. Naslov v upravi lista. (19-64)

KINO

Dol. Toplice: 11. in 12. januarja francoski film »Zaklad z obale Durancoe«.

Kočevje — Jadran: od 10. do 12. januarja ameriški barvni film »Spopad v mestu George City«, 13. in 14. januarja ruski barvni film

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD NOVO MESTO

Od 23. decembra 1963 do 7. januarja 1964 je bilo rojenih 26 dečkov in 29 deklic.

Poročili so se: Krsto Vukatič, učitelj iz Petrovca na Mgru, in Darinka Henningman, delavka iz Dol. Toplic; Jože Vrhovšek, mizar iz Gor. Brezovice, in Ana Hosta, delavka iz Dol. Stare vasi; Alojz Gruber, poljedelec iz Dol. Suhadola, in Marija Pavlič, poljedelka iz Malih Brusnic; Franc Kober, delavec iz Pristave, in Martina Mohar, delavka s Krke; Herman Koprivnik, električar iz Smibelja, in Pavla Kastelic, delavka iz Zabe vasi; Franc Kukman, sidar iz Dol. Kamenja, in Marija Andruščič, kuharica iz Gor. Kamenja; Viktor

Zupančič, klepar iz Regerče vasi, in Gabrijela Slabe, delavka iz Crmošnjice; Anton Dular, strojnik s Tolstege vrha, in Marija Franko, delavka iz Leskovec; Frano Bašel, delavec iz Obrha, in Angela Može, poljedelka iz Gabrja; Janez Medle, delavec iz Jugorja, in Antonija Brudar, delavka s Potovrha; Vinko Smajdek, delavec, in Ana Vidmar, šivilja, oba iz Vel. Podlubna; Janez Makovec, usnjarski tehnik iz Slovenskih Konjic, in Ljudmila Gobec, učiteljica iz Zec.

Umrli so: Marija Simončič, kmetovalka iz Dol. Kronovega, 68 let; Jože Uman, kmet iz Pabe, 45 let; Anton Sular, knjigovodja iz Kočevja, 57 let; Vinko Mavsar, otrok, 2 meseca, iz Polovrha; Helena Meglen, kmetovalka iz Piskavca, 78 let; Ana Adlešič, gospodinja iz Zelnicev, 43 let; Jožeta Sinkovec, gospodinja iz Mokronoga, 74 let; Marija Kastelic, kmetovalka iz Vinje vasi, 66 let; Franc Papež, kmet iz Dolnjega vrha, 70 let.

Tigri potujejo, 15. in 16. januarja španski film »Viridijana«.

Kostanjevica na Krki: 13. januarja madžarski barvni film »Leila in Gabore«.

Metlika: 11. in 12. januarja indijski film »Mati Indija«, 15. in 16. januarja jugoslovanski film »Srečno, Kekeca«.

Mokronog: 11. in 12. januarja nemški barvni film »Ne pozabi me!«.

Novo mesto — Krka: od 11. do 13. januarja španski barvni film »Mati, poslušaj moje pesem!«, 15. in 16. januarja nemški film »Flamencas«.

Novo mesto — Dom JLA: od 9. do 12. januarja ameriški film »Doživljaji ledas«, 14. in 15. januarja nemški film »Goringov sošolec«, od 16. do 19. januarja italijanski film »Banditi iz Orgakozar«.

Predgrad: 12. januarja ameriški barvni film »Sayonara«.

Ponikve: 16. januarja francoski film »Ti si moje življenje«.

Dobrepolje: 11. januarja italijanski film »Kam s truplom«, 12. januarja sovjetski barvni film »Hajduška kris«, 15. januarja francoski film »Ti si moje življenje«.

Sevnica: 11. in 12. januarja italijanski film »V znamenju Zoras«, 15. januarja jugoslovanski film »Nadševlina«.

Ribnica: 11. in 12. januarja francoski barvni film »Grbavi vitezi«. Sadržica: 11. in 12. januarja ameriški film »Aleksander Veliki«.

Straz: 11. in 12. januarja francoski film »Vrelci asfalta«.

Trebnje: 11. in 12. januarja francoski barvni film »Lahkomiselna dekleta«.

Velike Lašče: 11. in 12. januarja ameriški film »Zgodba z naslovne strani«.

Lilijano, Ana Spoljar iz Ragovega — Vera, Marija Bobnar iz Bršlina — Marjana, Ana Rapuš iz Gorenje vasi — Marijo, Marija Bebar iz Metlike — Antona, Marija Kastelic iz Dolnje Težke vode — Branka, Jožica Dragan iz Ljubljane — Darjo, Cilka Zupančič z Jame — Stefko, Jožica Vidmar iz Sadinje vasi — Slavka, Ivanka Grešnar z Ruperč vrha — Silva, Marija Toplišek iz Krškega — Vojka, Cilka Pregrad iz Gornje Radulje — Janika, Roza Sila s Pristave — Bernardo, Marija Vidnjevič iz Crnomojak iz Budganje vasi — dečka, Anja — Duško, Neža Lamovešek iz Sentruperta — Branka, Barbara Levai iz Kanizarioe — Bojana, Angelca Novak iz Crnomlja — Marjana, Ivanka Bahor iz Dragovanje vasi — Elico, Marija Konte iz Zvirč — Marinko, Reza Lukšič iz Jurne vasi — Silva, Ana Perko iz Gornjega Gradišča — Ana, Marija Kulovc iz Zajčjege vrha — Branka, Anica Zurga iz Dolnjega Gradišča — Jožico, Angela Marušič iz Češnjice — Jožico, Ivanka Grošel iz Hruševca — Roberta, Antonija Sedlar iz Hrustulja — Ivana, Darinka Račić iz Krškega — Darinko, Natalija Gnidovec iz Praproč — Franca, Fani Kukman iz Bršlina — dečka, Katarina Pečjak iz Budganje vasi — dečka, Antonija Fabjančič iz Bršlina — dečka, Marija Lukman iz Velike Bučine vasi — dečka, Julijana Bingo iz Šabovca — Ivana, Draga Rajar iz Gornjih Ponikve — Alojza, Jožeta Kralj iz Gornjih Kamenc — Branka, Marija Simončič iz Velike Lahnje — Vido, Truda Primo iz Čegelnice — Andrejo, Olga Matkovič iz Dolnjega Suhorja — Srečka, Marija Zakrajšek z Mirne — Marušo, Rozalija Zupan iz Malenske vasi — Majdo, Franciška Dim iz Gomile — Lidijo, Julka Gerdeno iz Gornjega Karteljevega — Marijo, Martina Dumešič iz Rosalnice — Bojana, Jožeta Pate iz Dolnjega Kamenja — Fani, Marija Panjan iz Brdarčev — Majdo, Marija Rataje iz Kamne gore — Sonjo, Vida Pirc iz Velikega Podlubna — Marjana, Ana Marinič iz Rožnega vrha — Marjo, Marija Bahor iz Crnomlja — Jožico, Ana Zupančič iz Podlpe — Anico, Marija Znidaršič iz Loga — Ireno, Jožeta Gasperšič iz Dolnje Straz — Antona, Jožeta Andrelič iz Straz — Darka, Franciška Miklič iz Velikega Orehka — Majdo, Cveta Skufca iz Crmošnjice — Zdravka, Ana Kramar iz Zabrja — dečko, Marija Dular iz Jurje vasi — dečka, Neža Hočvar iz Šmalčje vasi — dečka, Ivanka Panjur iz Crnomlja — dečko, Milka Hutevc iz Gornjih Lakovnic — dečko, Ana Petrovič iz Vranovci — dečka, Branka Kos iz Ločne — dečka, Zvonka Vovk iz Škoojana — dečko, Fanika Ravbar iz Stranske vasi — dečka, Marija Gavzda iz Dolnjega Groevja — dečko, Anico Cesar iz Prečno — dečka, Anica Košak iz Poljan — dečko.

V preteklih dveh tednih so se ponesečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Slavko Cimpric, sin delavca iz Bršlina, se je opeknel z lugom po hrbtu; Stanke Jurešič, mizarski pomočnik iz Ostroga, si je pri stroju poškodoval prste leve roke; Ivan Mavsar, delavec iz Uršnih sel, je padel s kolesa in si poškodoval glavo; Ivanu Beca, delavcu iz Gabrice, je brusilni stroj poškodoval levo rama; Jožetu Vircu, posestniku iz Gornjega Kamenja, je pri žaganju drv odletelo poleno v obraz; Jože Kren, upokojenec iz Draganje vasi, se je na peč opeknel po levi nogi in desnem kolku; Terezija Picelj, gospodinja iz Curil, je padla in si poškodovala levo nogo; Terezija Goršek, posestnica iz Dobravice, je padla in si zlomila desno nogo v kolku.

KRONIKA NESREČ

Iz novomeške narodnišnice

V preteklih dveh tednih so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Seničar iz Smolenje vasi — Renata, Stefka Orlič iz Rožanca —

OBVESTILA

Obvestilo »Knjigotiska«, Novo mesto

Ob novem letu je nekdo prodajal po javnih lokalih koledarčke z reklamo našega podjetja po 10 din. Obveščamo, da so bili ti koledarčki namenjeni javnosti brezplačno in da je delal to nedovoljeno kupčijo za svoj lep. Krivca smo prijavili postaji LM.

Obvestilo živinorejcem občine Novo mesto

Obveščamo živinorejce občine Novo mesto, da je svet za kmetijsko in gozdarstvo in upravni odbor sklada umetnega osmenjevanja pri občini Novo mesto zaradi povečanih stroškov osmenjevanja zvišal pavšalno skokovno od 1. januarja 1964 dalje na 1900 din za vsako kravo in nad eno leto staro telico.

Sklad umet. osem. pri občini Novo mesto.

RAZPIS

Zveza inženirjev in Tehnikov SR Slovenije pri založniški enoti »Nova proizvodnja« sprejme takoj v honorarno delovno razmerje akviziterje in poverjenike za področje Slovenije (za okraje, občine in večja mesta).

Nudimo možnost dobrega zaslužka!

Ponudbe naj zainteresirani pošljejo na naslov: Zveza inženirjev in tehnikov SRS, Ljubljana, Erjavčeva cesta 15.

Obvestilo

Posamezna številka Dolenjskega lista stane od danes naprej v drobni prodaji 30 dinarjev. UPRAVA

Naročnikom Dolenjskega lista izven Slovenije

smo v novoletni številki našega časnika priložili položenice. Če želite nemoteno prejemati naš tednik tudi vnaprej, vas prosimo, da TAKOJ nakažete celoletno naročnino, to je 900 dinarjev. Prihranite nam delo in stroške, ki jih imamo sicer z opominjanjem netočnih plačnikov.

Naš list bomo pošiljali v bodoče samo tistim naročnikom izven Slovenije, ki bodo imeli celoletno naročnino za 1964 plačano vnaprej. Prosimo, da to upoštevate in naročnino takoj obnovite.

UPRAVA LISTA

Mali oglasi v domačem listu: zanesljiv uspeh!

RAZPIS JUBILEJNEGA NAGRADNEGA ŽREBANJA

Vsem našim starim in novim naročnikom sporočamo, da smo jim letos namesto tradicionalnega novoletnega žrebanja pripravili JUBILEJNO ŽREBANJE ob vstopu v 15. leto izhajanja Dolenjskega lista. V spomin na »srečni dogodek« (naš »fant« se je rodil 17. februarja 1950) bomo takoj potem, ko bo v celoti pobrana naročnina za I. polletje 1964, razdelili med naše naročnike

106 NAGRAD

v skupni vrednosti 302.000 dinarjev

Naročnik, ki bo izžreban prvi, bo dobil 50.000 dinarjev;

sledilo bo 25 nagrad po 5.000 din, nato še 50 nagrad po 2.000 din, 30 naročnikom pa bomo podarili celoletno naročnino.

Skupno bomo torej razdelili ob našem jubileju med naročnike DOLENJSKEGA LISTA v denarju in naročninah 302.000 dinarjev.

Z A T O: če še nimate Dolenjskega lista, si ga takoj naročite!

Zadostuje dopisnica, ki nam jo pošljete, sicer pa ima naročilnico za vas tudi vaš pismonoša. — EDINI POGOJ za udeležbo pri tokratnem jubilejnem žrebanju bo v redu poravnana polletna naročnina (450 din). Vsem novim in starim naročnikom v Sloveniji sporočamo, da so pismonoše medtem že začeli pobirati naročnino za I. polletje, medtem ko naj naročniki izven Slovenije t a k o j sami nakažejo celoletno naročnino s položnico, ki so jo dobili v naši novoletni številki!

RAZPIS DELOVNIH MEST PODJETJE INDUSTRIJA IN RUDNIKI NEKOVIN KREMEN — Novo mesto

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- 2 obratovna knjigovodja
- 1 materialni knjigovodja
- 2 administratorki (strojepisni)

Nastop dela takoj ali po dogovoru. Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v podjetju. Prijave sprejema splošni sektor podjetja.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brezice, Crnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, France Grivec, Miloš Jakopec, Jožica Teppy in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak petek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 1800 din — Tekoči račun pri podr. NB v Novem mestu: 606-11-600-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštati predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Casopisno podjetje DELO v Ljubljani.

OD 7. NOVEMBRA DO 31. DECEMBRA 1963:

2144 novih naročnikov

Če smo se kdaj v kakšni zimski akciji zbiranja novih naročnikov lahko pohvalili z zares lepim uspehom, velja to za zadnji teden lanskega leta: od 27. do 31. decembra 1963 se je na naš časnik naročilo kar 395 novih naročnikov! Rekordno število novih naročnikov sta 31. decembra lani odposlali pošti Brestanica (253) in Senovo (61), druge pošte pa so prav tako ta dan odposlale še 33 novih naročnikov. Tako smo v dobrih 8 tednih zbrali predvsem po zaslugi zares požrtovalnih pismonoš in drugih uslužbencev naših pošt kar 2144 NAROČNIKOV; stanje po posameznih občinah je ob zaključku sedanje akcije takole:

BREZICE	363
CRNOMELJ	105
METLIKA	11
NOVO MESTO	265
TREBNJE	81
SEVNICA	246
VIDEM KRSKO	970
Razne pošte	91
Tujina	9

Prisrčno in tovariško se zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali pri tokratnem pridobivanju novih naročnikov za naše medobčinsko glasilo Socialistične zveze! Razširjanje našega tiska, tudi pokrajinskega, sodi med naloge, s katerimi prispevamo k seznanjanju ljudi z najbolj aktualnimi problemi. Visoka naklada domačega pokrajinskega časnika pa hkrati spet omogoča organizacijam SZDL na našem področju, da bodo prek lista lahko bolj obveščale delovne ljudi o vsem, kar je treba vedeti za samoupravljanje v delovnih organizacijah in v družbi sploh. Zato se tudi ob sedanjih nakladi DOLENJSKI LIST še ne ustavlja; še vedno imamo povsod priložnost, da pomagamo uredniškim geslo: V VSAKO HIŠO NA NAŠEM PODROČJU — DOLENJSKI LIST!

Vsem pismonošem smo medtem že poslali denarne nagrade za doslej pridobljene nove naročnike. Hkrati jih vabimo, da tudi vnaprej pridobivajo naročnike za naše medobčinsko glasilo SZDL!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA